

ลำธาร
ริม
ลานธรรม

ลำธาร ริมลาน ธรรม

เกร็ดชีวิตและปฏิบัติของพระดีพระแท้

— พระไพศาล วิสาโล เรียบเรียง —

เกร็ดชีวิตและปฏิบัติของพระดีพระแท้

ลำธารริมลานธรรม

พระไพศาล วิสาโล
เรียบเรียง

ชมรมกัลยาณธรรม

หนังสือลำดับที่ ๑๕๔

ลำธารริมลานธรรม

เรียบเรียงโดย พระไพศาล วิสาโล

www.visalo.org

พิมพ์ครั้งที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๓ จำนวนพิมพ์ ๘,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ จำนวนพิมพ์ ๖,๐๐๐ เล่ม
จัดพิมพ์โดย ชมรมกัลยาณธรรม ๑๐๐ ถนนประโคนชัย ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๒๗๐ โทรศัพท์ ๐-๒๗๐๒-๗๓๕๓ และ ๐-๒๗๐๒-๙๖๒๔
ภาพประกอบ ฐมาพร วงศ์เอกชุตระกุล ออกแบบปก ธีระวุฒิ พลารุณ จัดรูปเล่ม
คนข้างหลัง ช่วยแก้คำ อะต้อม อนุเคราะห์จัดพิมพ์โดย บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง
แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) ๖๕/๑๖ ถนนชัยพฤกษ์ (บรมราชชนนี) เขตคลองสาน
กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐ โทร. ๐-๒๔๒๒-๙๐๐๐

สัพพทานัง ธัมมทานัง ชินาติ
การให้ธรรมะเป็นทาน ย่อมชนะการให้ทั้งปวง

www.kanlayanatam.com

ขออุทิศน้ำพักน้ำแรงบูชาพระคุณ

พระเทพปริยัติมุนี (สมคิด เขมจาณี)

เจ้าคุณอาจารย์ผู้มีเมตตา
ต่อผู้เรี่ยบเรี่ยง
นับแต่แรกบวช

คำปรารภ

ธรรมะมิได้มีอยู่ในหนังสือหรือคัมภีร์เท่านั้น หากยังมีอยู่ในชีวิต
ของผู้คน ดังนั้นนอกจากการสืบทอดด้วยถ้อยคำและตัวอักษรแล้ว ธรรมะ
ยังสามารถสื่อผ่านวิถีชีวิตและการกระทำของบุคคลได้ด้วย การสื
ต่อดังกล่าวอย่างหลังนั้น ไม่เพียงทำให้ธรรมะกลายเป็นสิ่งมีชีวิตชีว
ที่แลเห็นได้และสัมผัสได้ง่ายเท่านั้น ยังสามารถเป็นแรงบันดาลใจใน
การดำเนินชีวิตที่ดีงาม

เรื่องราวและเกร็ดชีวิตของบุคคลโดยเฉพาะพระสุปฏิปันโนนั้น
สามารถให้แรงบันดาลใจในทางธรรมและเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต
ได้เป็นอย่างดี โดยส่วนตัวของข้าพเจ้าเองก็ได้รับประโยชน์จากร່
และเกร็ดชีวิตดังกล่าวไม่น้อย จึงเห็นว่าการนำเรื่องราวเหล่านี้มาเผยแพร่
น่าจะเป็นประโยชน์แก่บุคคลทั่วไป ไม่เฉพาะพระหนุ่มเณรน้อยเท่านั้น
จึงได้นำเรื่องราวดังกล่าวมารวมพิมพ์เป็นเล่ม โดยเชื่อว่าผู้ใดก็ตามที่ได้
รับรู้เรื่องเหล่านี้แล้วนำมาปฏิบัติกับตนเองย่อมช่วยให้ชีวิตเกิดความ
สงบเย็นราบรื่นกับได้นั่งพักอยู่ริมธารใกล้ลานธรรม

เนื้อหาเกือบทั้งหมดใน *ลำธารริมลานธรรม* ข้าพเจ้าเรียบเรียงจากข้อเขียนของผู้อื่นที่เคยตีพิมพ์ในที่อื่นมาก่อนแล้ว ดังได้ระบุรายชื่อหนังสือเหล่านี้ไว้ท้ายเล่มแล้ว นับแต่หนังสือเล่มนี้ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี ๒๕๔๔ ก็ได้รับความสนใจจากผู้อ่านอย่างต่อเนื่อง จึงมีการตีพิมพ์ซ้ำอีกหลายครั้ง ล่าสุดคือปี ๒๕๕๓ โดยชมรมกัลยาณธรรม ซึ่งไม่เพียงจัดทำภาพประกอบอย่างงดงาม หากยังมีการจัดทำประวัติย่อของครูบาอาจารย์ทุกท่านที่เป็นต้นกำเนิดของเรื่องราวในหนังสือเล่มนี้อีกด้วย ช่วยให้ผู้อ่านได้เข้าใจความเป็นมาและเพิ่มพูนศรัทธาปสาทะในตัวท่านมากยิ่งขึ้น

บัดนี้ชมรมกัลยาณธรรมมีความประสงค์ที่จะพิมพ์หนังสือเล่มนี้ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้ได้ปรับปรุงภาพประกอบให้เป็นสีสี่ รวมทั้งแก้ไขข้อมูลและถ้อยคำบางจุดให้ถูกต้อง ขออนุโมทนาชมรมกัลยาณธรรมที่มีกุศลเจตนาในการบำเพ็ญธรรมทานครั้งนี้ด้วยความมุ่งหมายให้สัมมาทัศนะและสัมมาปฏิบัติได้แผ่ขยายกว้างขวาง เพื่อความผาสุกของชีวิตและสังคมสืบไป

พ ๓๒๗๑๐ ๖/๖

พระไพศาล วิสาโล

วิสาขปุณณมี

๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔

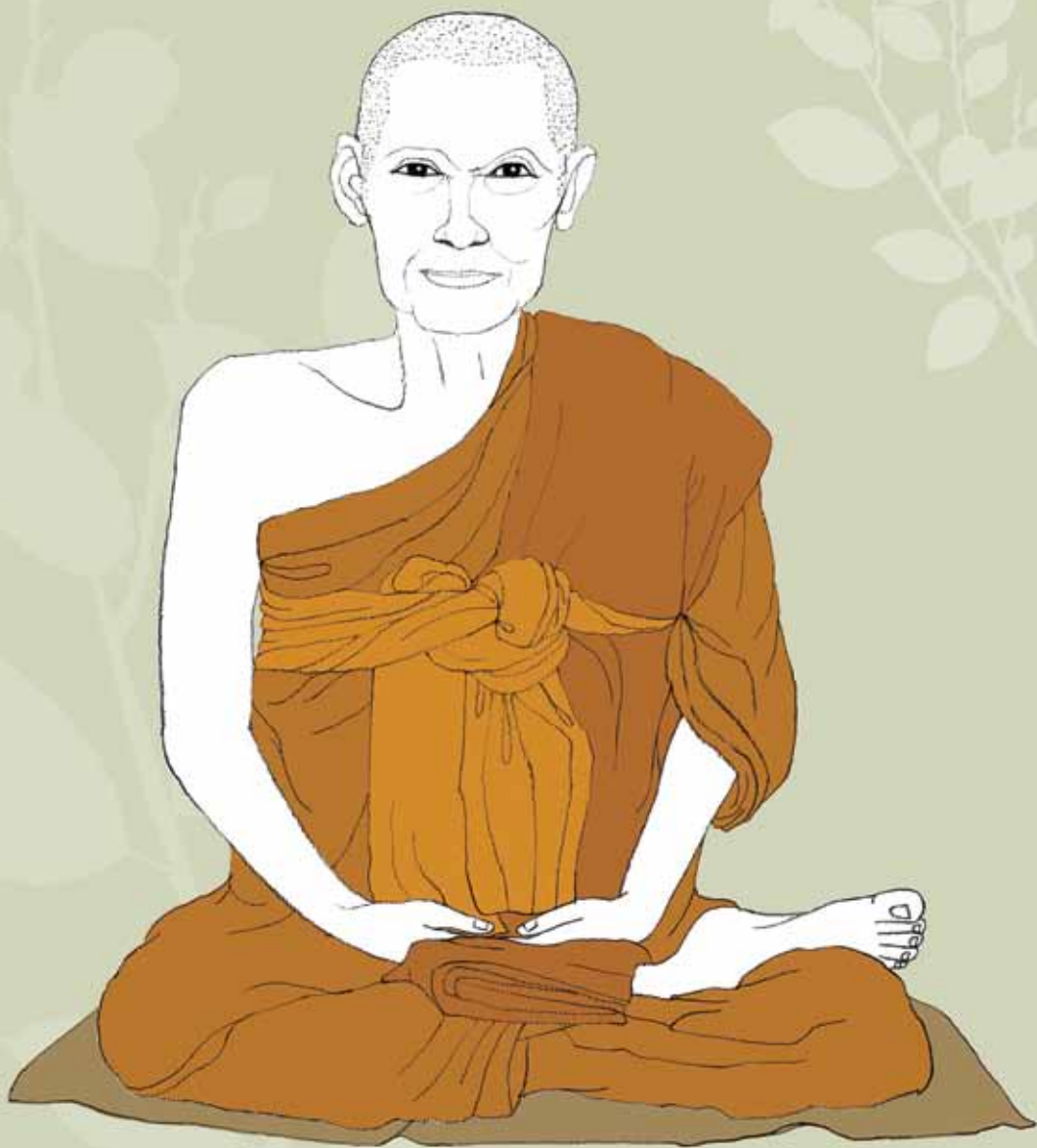

สารบัญ

- ๐๔ คำปรารภ
- ๐๙ หลวงพ่อกับโจร
- ๑๓ ตำนานที่วัดสมอราย
- ๑๗ สมเด็จฯ วัดสระเกษ
- ๒๓ อยู่เป็นสุข จากไปไม่ก่อกุศล
- ๒๗ นิ่งทางในจับโจร
- ๓๑ จริยาของนักปกครอง
- ๓๗ เอาป่าไว้
- ๔๑ ตัวโกธ
- ๔๕ สุนัขโพธิสัตว์
- ๔๗ สัมภราชไถ่เถื่อน
- ๕๑ โจรกลับใจ
- ๕๗ คุณธรรมของโหรเอก
- ๖๑ ต้นพยอมของสมเด็จฯ
- ๖๕ จงอางหางกุดที่วัดหนองป่าพง
- ๖๙ ขรัวโตกับหัวโขน
- ๗๓ ของดีจากสวนโมกข์

- ๗๗ ช่างรับศีล
๘๓ เมตตาของหลวงพ่
๘๗ บมเส้นทางชีวิตพรหมจรรย์
๙๓ หลวงพ่อชากับภรรยา
๙๗ ปีของหลวงพ่วัดบ้านกร่าง
๑๐๓ กระทายน้อยนั่งภาวนา
๑๐๗ ในหลวงกับหลวงตา
๑๑๕ ทูทที่ไม่มีวันหมด
๑๒๑ ผู้มั่นคงในธรรม
๑๒๗ ฐัธรรมจากความประหยัด
๑๓๑ เผชญเสื่อโคร่ง
๑๓๕ จิตตงาม ดอกไม้งาม
๑๓๙ มีแต่ไม่เอา
๑๔๓ เสียงเกียะ
๑๔๕ เพราะถือจิ้งหนัก
๑๔๙ ต่ออายุพ่แม่
๑๕๓ คำเฉลย
๑๕๗ โฝงฝางแต่ฝ่องแพ้ว
๑๖๒ ที่มาของเกร็ดชีวิต
๑๖๕ ประวัติพระไพศาล วิสาโล

หลวงพ่อกบใจ

หลวงพ่อดุหรือสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) แห่งวัดระฆัง เป็นผู้ที่ได้ชื่อว่า เชี่ยวชาญแตกฉานในพระไตรปิฎก แม้ท่านจะไม่เคยเข้าสอบแปลหนังสือเป็นเปรียญ แต่ชาวบ้านก็เรียกท่านว่าพระมหาโตมาตั้งแต่บวช ไซ้แต่เท่านั้น ท่านยังได้รับคำชมจากสมเด็จพระสังฆราช (สุก) แห่งวัดมหาธาตุซึ่งเป็นสำนักที่หลวงพ่อดุเคยไปเข้าเรียนครั้งยังเป็นพระหนุ่มว่า “ขรัวโตเขามาแปลหนังสือให้ฟัง เขาไม่ได้มาเรียนหนังสือกับฉันทดอก”

อย่างไรก็ตาม ท่านมิใช่พระที่แม่นยำเฉพาะตัวหนังสือหรือคัมภีร์ หากยังน้อมนำธรรมะจนกลายเป็นเนื้อเป็นตัวของท่าน ทำให้ชีวิตของท่านเป็นไปอย่างโปร่งเบาและอิสระไม่ติดกับกฎประเพณี ทั้งไม่ถือความนิยมของผู้อื่นเป็นใหญ่

คราวหนึ่งพระในวัดของท่านได้เถียงกันถึงขั้นด่าทำทายเป็น
พอท่านเห็นเหตุการณ์ ท่านก็เข้าไปในกุฏิ จัดดอกไม้ธูปเทียน
ใส่พาน แล้วเดินเข้าไปในระหว่างคูวิเวท ลงนั่งคุกเข่า ถวายดอกไม้
ธูปเทียนให้พระทั้งคู่ แล้วกล่าวว่า

“พ่อเจ้าพระคุณ พ่อจงคุ้มฉันด้วย ฉันฝากตัวกับพ่อด้วย
ฉันเห็นจริงแล้วว่าพ่อเก่งเหลือเกิน เก่งพอได้ เก่งแท้ๆ พ่อเจ้า
พระคุณ ลูกฝากตัวด้วย”

ผลคือพระทั้งคู่เลิกทะเลาะกัน หันมาคุกเข่ากราบท่าน
ท่านก็กราบตอบพระ ทั้งหมดกราบและหมอบกันอยู่นาน

นอกจากท่านจะไม่ถือตัวหรือติดในยศศักดิ์แล้ว ท่านยัง
ไม่ยึดในทรัพย์ด้วย ความมกน้อยสันโดษของท่านเป็นที่เลื่องลือ
ลาภสักการะใดๆ ที่ท่านได้มาจากการเทศน์หรือกิจกรรมนั้น ท่านมิได้
เก็บสะสมไว้ มักเอาไปสร้างพระพุทธรูปและสิ่งที่เป็นประโยชน์
ต่อพระศาสนาอยู่เรื่อยๆ แม้ใครขอก็นิยมนิบริจาคให้ กระทั่งมีโจร
มาลัก ท่านก็ยังช่วยอำนวยความสะดวกแก่โจร

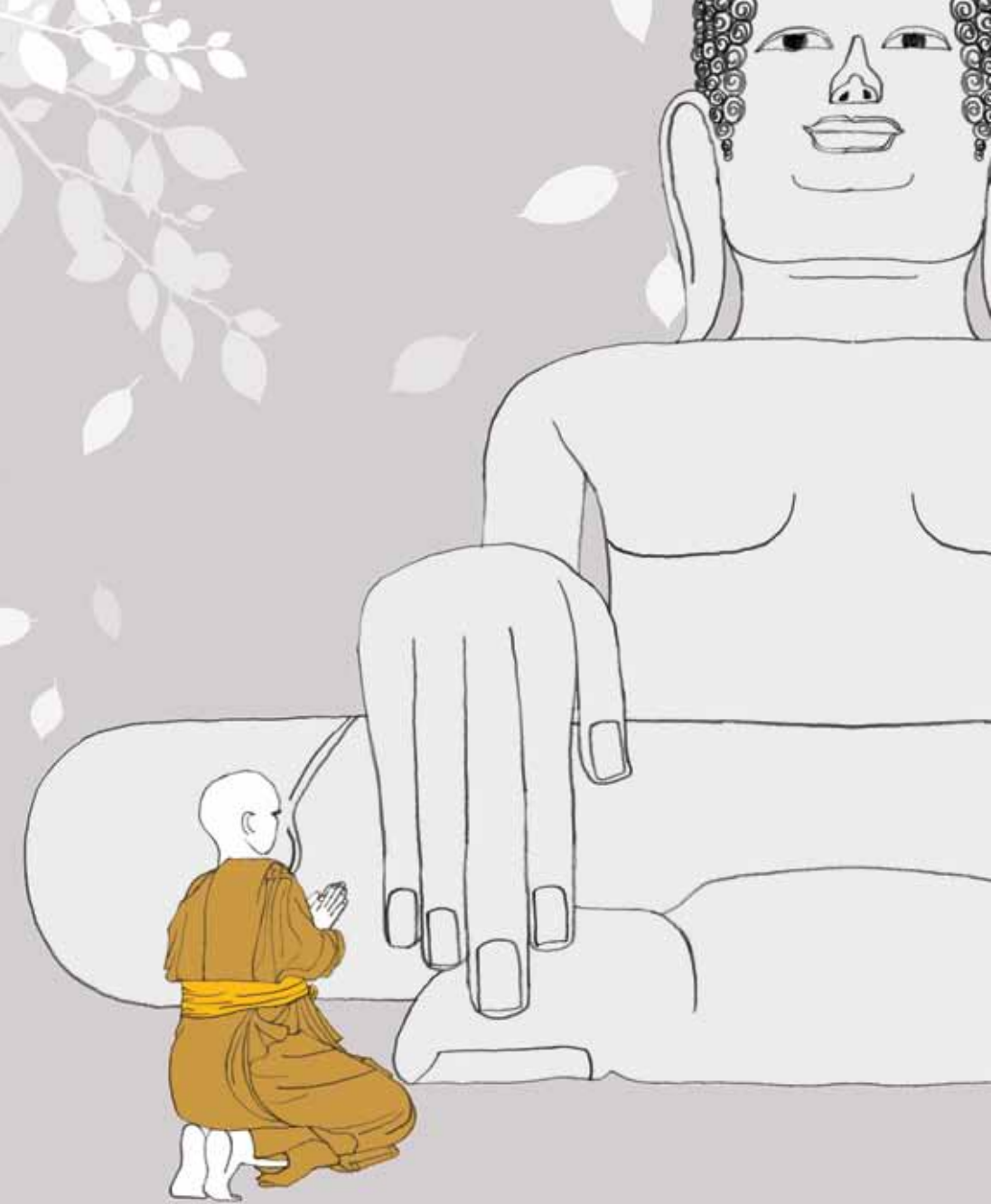

เล่ากันว่า ครั้งหนึ่งท่านกำลังจำวัดอยู่ในกุฏิ มีโจรขึ้นมา
ขโมยของ หมายถึงจะหยิบตะเกียงลานในกุฏิ แต่บังเอิญหยิบไม่ถึง
ท่านก็ช่วยเอาเท้าเขี่ยส่งให้โจร แล้วบอกให้โจรรีบหนีไป

อีกเรื่องหนึ่งมีว่า ท่านไปเทศน์ต่างจังหวัดโดยทางเรือ ได้
กัณฑ์เทศน์มาหลายอย่าง รวมทั้งเลื้อและหมอน ขากลับท่านต้อง
พักแรมกลางทาง คิณนั้นเองมีโจรพายเรือเข้ามาเทียบกับเรือของ
ท่าน ขณะที่โจรล้วงหยิบเลื้อนั้นเอง ท่านก็ตื่นขึ้นมาเห็น จึงร้อง
บอกว่า “เอาหมอนไปด้วยซิจ๊ะ” โจรได้ยินก็ตกใจกลัว รีบพายเรือ
หนี ท่านจึงเอาหมอนโยนไปทางโจร โจรเห็นว่าท่านยินดีให้ จึง
พายเรือกลับมาเก็บเอาหมอนไปด้วย

บางครั้งลูกศิษย์ของท่านก็มาเป็นเหตุเสียเอง กล่าวคือ
เมื่อท่านกลับจากการเทศน์พร้อมกับกัณฑ์เทศน์มากมาย ศิษย์ ๒
คนที่พายเรือหัวท้ายก็ตั้งหน้าตั้งตาแบ่งสมบัติกัน แต่ตกลงกัน
ไม่ได้ คนหนึ่งว่ากองนี้ของข้า อีกคนก็ว่ากองนั้นของข้า ท่านจึง
ถามว่า “ของฉันทกองไหนละจ๊ะ” เมื่อกลับถึงวัด ศิษย์ทั้งสอง
เอากัณฑ์เทศน์ไปหมด ท่านก็มีได้ว่ากล่าวอย่างไร

ตำนาน ที่วัดสมอราย

วัดแต่โบราณนั้นมีสภาพเป็นอาราม คือมีความสงบร่มครึ้มด้วยแมกไม้ ก่อให้เกิดความสงบเย็นทั้งใจและกาย โดยเฉพาะวัดที่เคร่งครัดในพระธรรมวินัย ท่านจะปล่อยให้ต้นไม้เติบโตตามธรรมชาติไม่ยอมตัดเพราะเป็นอาบัติ แต่เหตุผลที่ท่านประสงค์จะรักษาสภาพธรรมชาติภายในวัดเอาไว้ ที่สำคัญยังมีอีกประการหนึ่ง นั่นคือเพื่อให้เกิดความวิเวก อันเกื้อกูลแก่การบำเพ็ญสมาธิภาวนา อันเป็นสิ่งที่พระบรมศาสดาทรงสรรเสริญ

พระแต่ก่อนนอกจากท่านจะไม่ตัดต้นไม้แล้ว ยังไม่ยินดีหากผู้อื่นกระทำในเขตอารามของท่าน แม้จะเป็นคนใกล้ชิด ประเพณีดังกล่าวสืบทอดกันเรื่อยมา จนผันแปรในยุคปัจจุบัน อย่างไรก็ตามสำหรับคนใกล้วัด ก็ยังมีตำนานต่างๆ เล่าขานกันอยู่ ตำนานเรื่อง

หนึ่งที่อยู่จักกันดีก็คือตำนานที่วัดสมอราย ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นวัดราชาธิวาส

วัดสมอรายเป็นวัดโบราณ สันนิษฐานว่าคงสร้างมาแต่ครั้งกรุงละโว้ หรือสมัยอโยธยา ตกมาสสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ก็ยังเป็นวัดฝ่ายสมณะ คนทั่วไปยกย่องนับถือว่าเป็นวัดซึ่งประเพณีมั่นคงในสมณวัตร และเชี่ยวชาญในด้านวิปัสสนาธุระ จนสมัยหนึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยครั้งดำรงพระยศเป็นเจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร เมื่อทรงอุปสมบทแล้ว ได้มาประทับที่วัดนี้

เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์ ทรงดำริจะเสด็จมาพระราชทานพระกฐินที่วัดสมอราย เจ้าพนักงานจึงล่องหน้ามาตรวจดูที่วัด โดยที่วัดนี้เป็นวัดที่รักษาประเพณีสมณะอย่างกวัดข้น จึงไม่ตัดโคนต้นไม้ ปล่อยให้พุ่มชิดกัน เบียดแน่น แต่ลานวัดนั้น กวาดให้เตียนสะอาดอยู่เสมอ เจ้าพนักงานเห็นว่ากิ่งไม้ตามทางเสด็จพระราชดำเนินนั้น เกะกะกีดขวางพระกลด จึงจะตัดกิ่งไม้เหล่านั้นเสีย แต่เจ้าอาวาสซึ่งเป็นพระราชาคณะหายอมไม่ ยืนยันอย่างหนักแน่นว่า “จะเสด็จมาก็ตาม มิเสด็จมาก็ตามเถิด”

ความทราบถึงพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
ผลคือพระองค์เสด็จวัดสมอรายโดยกิ่งไม้อยู่ในสภาพครบถ้วน
สมบูรณ์

ตำนานวัดสมอราย

วัดราชาธิวาส เขตสามเสน กรุงเทพมหานคร

วัดราชาธิวาสวิหาร เดิมชื่อวัดสมอราย เป็นวัด
โบราณเก่าแก่มาก สันนิษฐานกันว่า สร้างสมัยกรุง
ละโว้ ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์นี้ ได้รับพระบรมราชูปถัมภ์
ตลอดมาทุกรัชกาล

ในรัชกาลที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงอุปสมบท
แล้วเสด็จมาประทับที่วัดนี้ เมื่อทรงดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ
เจ้าฟ้ากรมขุนเสนาณรงค์

ในรัชกาล ๒ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้ามงกุฎ ทรงอุปสมบทที่วัด
พระศรีรัตนศาสดาราม และเสด็จมาประทับอยู่ที่วัดนี้ ๑๒ พรรษา คือทรงผนวช
เมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๒ และเสด็จไปครองวัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๙ ใน
รัชการที่ ๓

ในรัชการที่ ๓ นี้ เจ้าฟ้ามงกุฎ ยังทรงสมณเพศอยู่ประทับ เมื่อ พ.ศ.
๒๓๗๒ ในรัชกาลนี้ได้มีการปฏิสังขรณ์หลายอย่าง และในรัชกาลที่ ๔ ก็มีการ
ปฏิสังขรณ์ต่อมา

ในรัชกาลที่ ๔ ทรงพระราชทานนามวัดว่า วัดราชาธิวาส เมื่อ พ.ศ.
๒๓๙๔

สมเด็จพระสังฆราช วัดสระเกศ

สมเด็จพระสังฆราชที่ครองวัดสระเกศนั้น มีเพียงองค์เดียว
ในประวัติศาสตร์ไทย นั่นคือสมเด็จพระอยู่ (ฉานโณทโย) ใช้แต่เท่านั้น
ท่านยังเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์เดียวในยุครัตนโกสินทร์
ที่ขึ้นชื่ออย่างยิ่งในด้านโหราศาสตร์ และยังได้รับการยกย่อง
ในด้านนี้ แม้กระทั่งปัจจุบัน ทั้งๆ ที่ท่านสิ้นไป ๔๐ ปีแล้ว

ที่จริงความสามารถอีกประการหนึ่งของท่านซึ่งมักไม่เป็นที่รู้จักก็คือ ความปราดเปรื่องด้านปริยัติธรรม เมื่อครั้งยังเป็นพระมหาอยู่่นั้น ไม่ว่าจะเข้าสอบแปลพระปริยัติธรรมครั้งใดไม่เคยแปลตกเลย ตั้งแต่ประโยคต้นจนประโยคสุดท้าย และที่ต้องบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์คณะสงฆ์ยุครัตนโกสินทร์ก็คือ พระมหาอยู่สอบได้เปรียญ ๙ ประโยคเป็นองค์แรกในรัชกาลที่ ๕ จนสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงทรงพระมหากุณาธิคุณเป็นพิเศษให้นำรถยนต์หลวงมาส่งจนถึงวัดสระเกศ นับแต่นั้นก็เป็นพระราชประเพณีว่า ถ้าพระเปรียญรูปใดสอบประโยค ๙ ได้ จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้นำรถยนต์หลวงส่งพระเปรียญรูปนั้นจนถึงสำนัก

ท่านเป็นที่เลื่องลืออย่างยิ่งในด้านความเมตตา ใบหน้าของท่านจะมีรอยยิ้มแฝงอยู่ด้วยเสมอ ผู้ใดที่เข้าหาก็จะประทับใจกับใบหน้าอันอ่อนโยนและอัธยาศัยของท่าน และทั้งๆ ที่ท่านเจริญในสมณศักดิ์เรื่อยมา ก็ยังเป็น “หลวงพ่อ” ของชาวจีนรอบวัด ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้เฒ่า โดยท่านไม่เคยถือยศศักดิ์เลย

ความไม่ถ้อยศัคคีของท่านนั้นเป็นที่กล่าวขานกันมาก ปกติแล้วเวลาที่มีผู้มานิมนต์ มักจะเอารถเก๋งมารับเพื่อให้สมฐานะ สมเด็จฯ แต่คราวหนึ่งชาวจีนยากจนผู้หนึ่งมานิมนต์ท่าน ไปจนถึงที่บ้านเพื่อทำบุญให้แก่บุตรที่ตาย เมื่อท่านกับพระอีก ๔ รูป เดินออกจากประตูวัดสระเกศ ก็ถามจีนผู้นั้นว่าจะไปอย่างไร จีนผู้นั้นก็ตอบว่า “สามล้อครับ” แทนที่ท่านจะแสดงอาการไม่พอใจ กลับยิ้ม ท่านว่า “นั่งสามล้อเย็นสบายดี เห็นความเจริญของบ้านเมืองถนัดดี”

เมื่อไปถึงบ้านจีนผู้นั้น ต้องขึ้นไปเจริญพระพุทธรูปมนต์ ชั้นบน เนื่องจากบ้านเล็กและแคบ มีช่องเก่าวางขายเต็มไปหมด ตอนนั้นท่านอายุกว่า ๘๐ แล้ว บั้นใดก็ชันมาก ขึ้นลำบาก แต่ท่านก็ขึ้นไปจนได้ วันรุ่งขึ้นก็ต้องขึ้นไปเจริญพระพุทธรูปมนต์อีก ครั้นถึงเวลาฉัน ต้องลงมาฉันในห้องครัวข้างล่าง โต๊ะไม่มีผ้าปู กับข้าวมีเพียง ๓ อย่าง คือ แกงเผ็ด แกงจืด และผัดหมี่ ของหวานก็มีผลไม้คือละมุดเพียงอย่างเดียว แถมยังค่อนข้างขำและเผลอเสียด้วย แต่ท่านฉันอย่างสบายๆ ไม่ได้มีความรังเกียจอะไรเลย ฉันเสร็จเจ้าภาพก็ถวายปัจจัยแก่ท่านและพระลูกวัด องค์กรละ ๓ บาท ใบชา ห่อจิวองค์กรละ ๑ ห่อ ท่านก็ยิ้มอย่างสบายอีก ท่านพูดว่า “คนจน

เขาจน เขาอยากจะทำบุญ เขาตั้งใจทำบุญจริงๆ เขามีน้อย เขาทำ
น้อยดีแล้ว”

บางครั้งไปถึงบ้านผู้นิมนต์ บ้านนั้นยังไม่ได้จัดอาสนะ
สำหรับพระ เพิ่งจะเริ่มจัดเมื่อท่านไปถึง แต่ท่านไม่เคยดุหรือบ่น
ยิ้มรอมจนเขาจัดที่เสร็จ บางแห่งเจ้าของงานจัดที่ให้ท่านเป็นการ
พิเศษ ท่านบอกว่าอย่างงยากนักเลย ทำที่สบายๆ เกิด ท่านพูด
เสมอว่า “เราแก่แล้ว ทำอะไรไม่สะดวก แต่อย่าทำให้เขาหนักใจ”

ด้วยความเมตตาของท่าน จึงมีอาคันตุกะมาเยือนทุกวัน
การเข้าพบท่านไม่ต้องมีใครพาเข้าพบ ท่านจะออกต้อนรับด้วย
ใบหน้ายิ้มแย้ม มีไมตรีจิตกับทุกคนทุกชั้นที่ไปพบ แม้แต่กรรมกร
สามล้อ ผู้ยากจน กระทั่งขอทาน ท่านพูดเสมอว่าเขามีทุกข์ เขาจึง
มาพบ ถ้าท่านช่วยเหลือเขาได้ ก็จะสบายใจมาก

สมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาณโทโย)

วัดสระเกศ เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร

สมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาณโทโย) เป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๑๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สถิต ณ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ดำรงตำแหน่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงดำรงตำแหน่งอยู่ ๒ พรรษา สิ้นพระชนม์เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ พระชนมายุ ๙๑ พรรษา

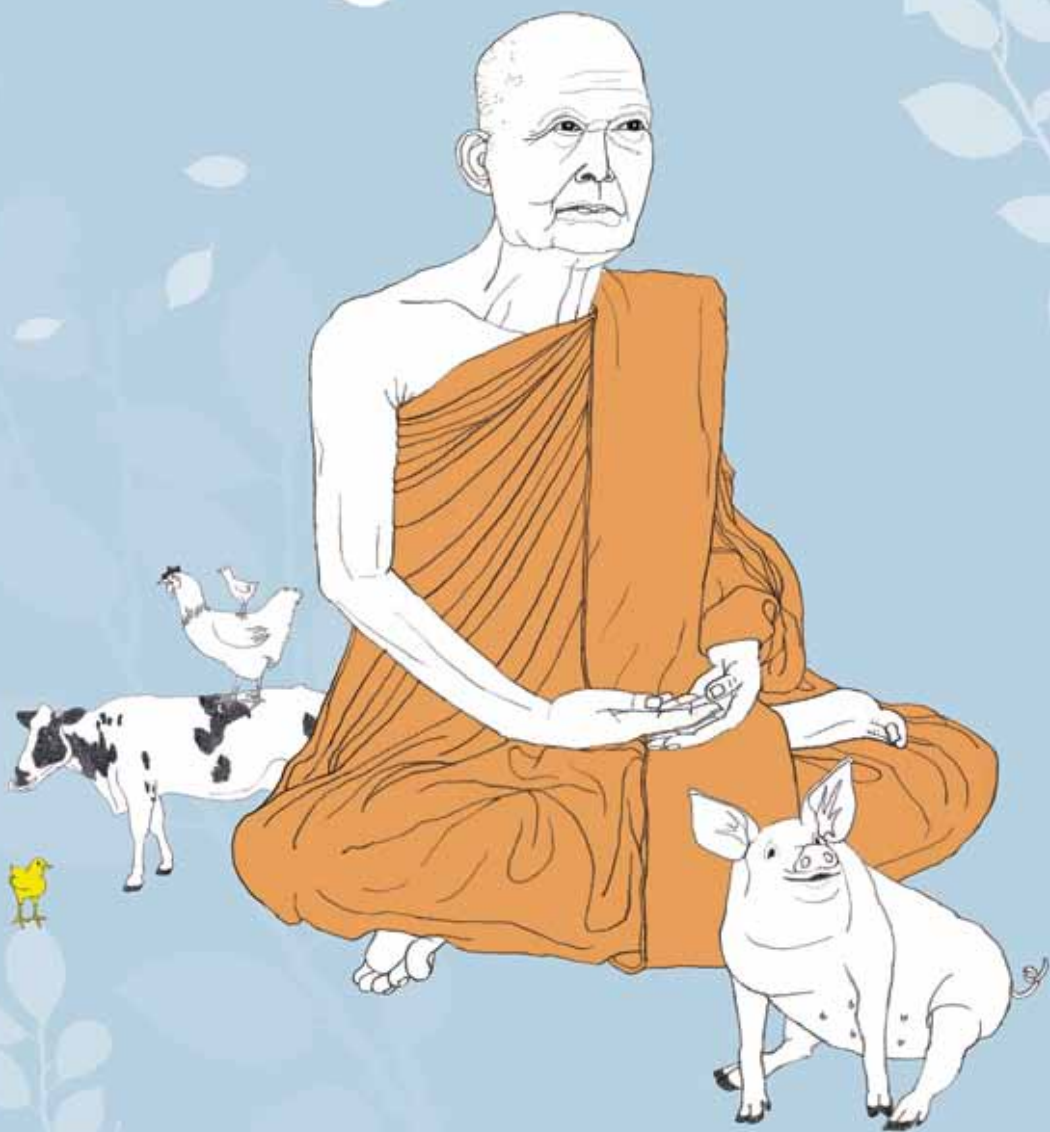
พระองค์มีพระนามเดิมว่า อยู่ ประสูติเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๑๗ ที่อำเภอบางกอกใหญ่ ธนบุรี ได้รับการศึกษาเบื้องต้นในสำนักของบิดา ต่อมาได้มาศึกษาที่วัดสระเกศ จนได้บรรพชาเป็นสามเณร จึงได้ศึกษาภาษาบาลี มูลกัจจายน์

พ.ศ. ๒๔๓๓ และ ๒๔๓๖ ได้เข้าแปลพระปริยัติธรรมในสนามหลวง ได้เป็นเปรียญ ๓ ประโยค และ ๔ ประโยค ตามลำดับ

พ.ศ. ๒๔๓๗ ทรงอุปสมบทที่วัดสระเกศ

พ.ศ. ๒๔๔๑, ๒๔๔๓, ๒๔๔๔ และ ๒๔๔๕ ได้เข้าแปลพระปริยัติธรรม ได้เป็นเปรียญ ๕, ๖, ๗, ๘ และ ๙ ประโยคตามลำดับ ทรงเป็นเปรียญ ๙ ประโยคเมื่อพระชนมายุ ๒๘ พรรษา และเป็นเปรียญ ๙ ประโยคองค์แรก ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ จึงได้รับพระมหากรุณาให้นำรถยนต์หลวงมาส่งถึงอารามเป็นพิเศษ และได้เป็นธรรมเนียมปฏิบัติมาจนถึงปัจจุบัน

เมื่อได้เปรียญ ๙ ประโยคแล้ว พระองค์ก็ทรงดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการสนามหลวง สอบไล่พระปริยัติธรรมตลอดมา

อยู่เป็นสุข จากไปไม่ก่อทุกข์

พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต เป็นวิปัสสนาจารย์ที่ยิ่งใหญ่
ที่สุดรูปหนึ่งของเมืองไทยยุคปัจจุบัน ท่านเป็นคนต้นรัชกาลที่ ๕
(เกิด พ.ศ. ๒๔๑๓) แต่กิตติศัพท์และแบบอย่างชีวิตของท่านยังมี
อิทธิพลอย่างยิ่งในทุกวันนี้

ชีวิตของท่านนับแต่เข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์เป็นชีวิตที่
แนบเนื่องกับการหลีกเลี่ยงบำเพ็ญธรรมในป่าเขาสมถ์ที่ยังเต็มไปด้วย
ด้วยสิ่งสาราสัตว์นานาชนิด ท่านเป็นแบบอย่างของผู้สูงส่ง
ด้วยภูมิปัญญาหากเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ไม่เบียดเบียน เต็มเปี่ยม
ด้วยเมตตาต่อสรรพชีวิต แม้ในยามที่ท่านใกล้จะมรณภาพ ก็ยัง
คำนึงถึงสัตว์น้อยใหญ่ที่อาจเดือดร้อนเพราะการดับขันธของท่าน
ท่านจึงเร่งรัดให้ลูกศิษย์พาท่านออกจากหมู่บ้านหนองผือ ซึ่งเป็น
หมู่บ้านเล็กๆ แห่งหนึ่งในจังหวัดสกลนคร จุดมุ่งหมายปลายทาง

คือตัวเมืองสกลนคร อันเป็นสถานที่ที่สามารถรับการหลั่งไหล
ของผู้คนที่จะมาเคารพศพท่านได้

ในการกล่าวเตือนศิษย์หาของท่าน ท่านได้พูดตอนหนึ่งว่า

“ผมน่าจะตายแน่ในคราวนี้ ดังที่เคยพูดไว้แล้ว
หลายครั้ง แต่การตายของผมเป็นเรื่องใหญ่ของสัตว์และประชาชน
ทั่วๆ ไปอยู่มาก ด้วยเหตุนี้ผมจึงเผด็จให้ท่านทั้งหลายให้ทราบ
ว่าผมไม่อยากจะอยู่ที่นี้ ถ้าตายที่นี่จะเป็นการกระเทือนและทำลาย
ชีวิตสัตว์ไม่น้อยเลย สำหรับผมตายเพียงคนเดียว แต่สัตว์ที่พลอย
ตายเพราะผมเป็นเหตุนี้มีจำนวนมากมาย เพราะคนจะมามาก
ทั้งที่นี่ไม่มีตลาดแลกเปลี่ยนซื้อขายกัน

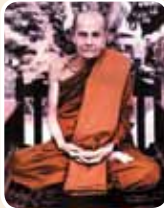
นับแต่บวชมา ไม่เคยคิดให้สัตว์ได้รับความลำบาก โดย
ไม่ต้องพูดถึงการฆ่าเขาเลย มีแต่ความสงสารเป็นพื้นฐานของใจ
ตลอดมา ทุกเวลาได้แผ่เมตตาจิตอุทิศส่วนกุศลแก่สัตว์ไม่เลือกหน้า
โดยไม่มีประมาณตลอดมา เวลาตายแล้วจะเป็นศัตรูคู่แค้นแก่สัตว์
ให้เขาล้มตายลงจากชีวิตที่แสนรักสงวนของแต่ละตัว เพราะผม
เป็นเหตุเพียงคนเดียวนั้น ผมทำไม่ลง อย่างไม่ขอให้นำผมออก

ไปตายที่สกลนคร เพราะที่นั่นเขามีตลาดอยู่แล้ว คงไม่กระเทือน
ชีวิตของสัตว์มากเหมือนที่นี่” 🌸

พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต

วัดป่าสุทธาวาส อ.เมือง จ.สกลนคร

นามเดิม มั่น แก่นแก้ว กำเนิด ๒๐ มกราคม ๒๔๑๓
สถานที่เกิด บ้านคำบง อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี
อุปสมบท ณ วัดเสียบ อ.เมือง จ.อุบลราชธานี
ในวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๔๓๖ โดยมีพระอริยกวี เป็นพระอุปัชฌาย์
มรณภาพ ๑๑ พ.ย. ๒๔๙๒ รวมสิริอายุ ๘๐ ปี ๕๖ พรรษา

ท่านบรรพชาเป็นสามเณร เมื่ออายุได้ ๑๕ ปี ณ วัดบ้านคำบง เมื่อบวช
ได้ ๒ ปี ท่านจำต้องสึกตามความประสงค์ของบิดา พออายุได้ ๒๒ ปี หลวงปู่
จึงได้เข้าพิธีอุปสมบทเป็นพระภิกษุ และได้เข้าฝึกปฏิบัติธรรม ในสำนักวิปัสสนา
กับท่านอาจารย์เสาร์ กนฺตสีโล ณ วัดเสียบ จ.อุบลราชธานี

ท่านเป็นอาจารย์สอนธรรมทางวิปัสสนากรรมฐานที่มีชื่อเสียง มีผู้เคารพ
นับถือมาก มีศิษยานุศิษย์ที่เป็นพระเถระซึ่งเป็นที่เคารพของผู้คนทั้งประเทศ
อาทิเช่น หลวงปู่ดูลย์ อตุโล, หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ, หลวงปู่ฝั้น อาจาโร,
หลวงปู่ขาว อนาลโย, หลวงปู่สมชาย ฐิตวิริโย, หลวงตามหาบัว ญาณ-
สัมปन्नโน เป็นต้น

ท่านได้รับการเรียกขานจากบรรดาศิษย์ว่า “พระอาจารย์ใหญ่” เป็นผู้ที่มี
ประวัติงดงาม เป็นฐานที่พึ่งอันมั่นคงตลอดจนเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจของ
เหล่าศิษยานุศิษย์ทั้งหลาย ตลอดเวลาในเพศบรรพชิต ท่านปฏิบัติตนจน
กระทั่งเป็นแบบอย่างที่ดี อันจะหาผู้ใดเสมอเหมือนได้ยากยิ่ง

หนั่งทางในใจจร

พระสงฆ์ไทยสมัยก่อนไม่ได้นั่งภาวนาหรือสวดมนต์ทำพิธี
อยู่แต่ในวัดอย่างเดียว หากท่านยังเป็นที่พึ่งของชาวบ้านในเรื่อง
อื่นๆ ด้วย เช่น เวลาชาวบ้านทะเลาะเบาะแว้งกัน ก็พากันมาหา
หลวงพ่อกับช่วยตัดสินคดีความ ส่วนใหญ่ท่านก็ไม่ได้ชี้ถูกชี้ผิด
อย่างศาล หากพูดให้ทั้งสองฝ่ายคืนดีกัน ใครผิดก็จ่ายสินไหมหรือ
ชดใช้ชนิดที่มองหน้ากันติด บ่อยครั้งเงินที่เสียไปก็ไม่ได้ไปไหน
อีกฝ่ายเอาไปจ่ายเป็นค่ากับแกล้มเพื่อสานสัมพันธ์กันใหม่

แม้แต่เวลาวัวควายถูกปล้น บางทีชาวบ้านก็บากหน้าไป
ขอให้หลวงพ่อกับท่านช่วย สมัยก่อนโจรขโมยวัวควายมีชุกชุมมาก
มีทั้งโจรอาชีพและโจร “สมัครเล่น” ซึ่งถือเอาการปล้นเป็นงาน
อดิเรก

บางแห่งถึงกับถือเป็นธรรมเนียมเลยว่าเป็นผู้ชายต้องรู้จัก
ขโมยวัวควาย ในภาคใต้ เวลาผู้ชายไปขอลูกสาว พ่อแม่จะถามก่อน
ว่าขโมยควายเป็นหรือไม่ ถ้าไม่เป็น พ่อแม่ก็ไม่ยอมยกลูกสาวให้

ครั้งหนึ่งโจรเข้ามาปล้นวัวควายในหมู่บ้านมะม่วงหวาน
ในอยุธยา อย่างแรกที่ชาวบ้านทำก็คือไปหาหลวงพ่อสอน
เจ้าอาวาสวัดในหมู่บ้าน (พ.ศ. ๒๔๑๐-๒๕๐๐) หลวงพ่อสอนเป็น
พระปฏิบัติที่เก่งในทางโหราศาสตร์ เวลาของหาย ชาวบ้านมักมา
ขอให้ท่านช่วยนั่งทางในเพื่อดูว่าของอยู่ที่ไหน ครั้งนี้ก็เช่นกัน เล่า
กันว่าท่านปิดตาทำสมาธิสักพัก ก็บอกชาวบ้านว่าวัวควายถูกซ่อน
ไว้ที่ไหน ชาวบ้านพากันไปยังตำแหน่งที่ท่านบอก ก็พบวัวควาย
ที่ถูกขโมยไปจริงๆ

อีกอย่างที่ท่านทำก็คือ ตรงไปยังคอกควายเพื่อหาร่องรอย
ของโจร เมื่อพบรอยเท้า ท่านก็เอาขวานฟันลงทุกรอย พร้อมกับ
รำยมนต์ไปด้วย จากนั้นท่านก็ให้ชาวบ้านระดมชายฉกรรจ์ไปตาม
จับพวกขโมย ตามจุดที่ท่านบอก แต่ก่อนจะไป ท่านขอให้ชาวบ้าน
อย่าทำอันตรายโจรเมื่อจับได้

ปรากฏว่า ชาวบ้านเจอโจรตรงจุดที่หลวงพ่อบอกจริงๆ จากปากคำของชาวบ้าน มนต์ของหลวงพ่อก็ทำให้พวกโจรหลงทาง หาทางออกจากป่าไม่เจอ เดินวนไปวนมาจนเหนื่อยอ่อน ในที่สุด ชาวบ้านซึ่งชำนาญทางมากกว่า ก็ไปทันและจับตัวได้ พวกโจร พอรู้ว่าถูกหลวงพ่อร่ายมนต์สะกด ก็หมดแรงสู้ ยอมแพ้แต่โดยดี

หมู่บ้านสมัยก่อน อำนาจรัฐยังไม่ถึง ชาวบ้านจึงต้อง ช่วยตัวเอง หากได้ผู้ใหญ่บ้านที่เข้มแข็ง ก็อยู่อย่างสงบสุข แต่หาก ไม่มีผู้ใหญ่บ้านอย่างนั้น ก็ต้องพึ่งพาหลวงพ่อ เชื่อว่าทุกองค์ จะมีความสามารถทางไสยเวท แต่สิ่งที่ส่วนใหญ่มีก็คือ ศรัทธาที่ ชาวบ้านมีต่อท่าน ท่านจึงสามารถพูดให้คนเหล่านั้นมีกำลังใจและ ร่วมมือกันทำในสิ่งที่ยามปกติอาจจะทำไม่ได้

สิ่งที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งคือ หลวงพ่อสมัยก่อนแม้จะมีความรู้ทางไสยศาสตร์ แต่มักใช้ไปในทางที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่ได้ใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน นอกจากนั้นยังใช้โดยไม่ให้ ผิดศีล ดังหลวงพ่อสอนที่กำชับชาวบ้านไม่ให้ทำร้ายขโมย เมื่อจับตัวได้

จริยา ของนักปกครอง

ในบรรดาสมเด็จพระสังฆราชสมัยรัตนโกสินทร์ มีพระองค์เดียวเท่านั้นที่เคยลาสิกขาไปอยู่ในเพศฆราวาสทั้งๆ ที่เป็นพระราชอาคันตุกะชั้นผู้ใหญ่แล้ว ได้แก่สมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสฺสเทว) ผู้แต่งปฐมสมโพธิ ที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาทั้งหลายคุ้นเคยอย่างดี

แต่ยังมีพระองค์หนึ่งที่เกือบจะลาสิกขา โดยได้ทูลลาออกจากตำแหน่งพระราชอาคันตุกะแล้ว หากแต่รั้งรออยู่พักใหญ่ จนเปลี่ยนพระทัย ภายหลังจึงได้รับพระราชทานสมณศักดิ์กลับคืนตามเดิม พระองค์นั้นก็คือสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ซึ่งต่อมาได้ทรงเป็นพระอุปัชฌายาจารย์ (อุปัชฌาย์) ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ยังเป็นที่สมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ ทรงเป็นผู้ที่ใส่ใจในการคณะสงฆ์ แต่แม้จะทรงสมณศักดิ์ชั้นสูงก็ไม่ทรงถือพระองค์ เรื่องหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงพระจริยาตงกล่าวก็คือตอนที่พระองค์ได้รับการทูลฟ้องว่ามีพระป่า นิกายธรรมยุตรูปหนึ่งประพฤติตนไม่ถูกต้องตามพระวินัย พระรูปนั้นก็คือพระอาจารย์กงมา จิรปุญโญ ซึ่งเป็นศิษย์พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต และภายหลังเป็นผู้ก่อตั้งวัดดอยธรรมเจดีย์ จังหวัดสกลนคร

ตอนนั้นสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ยังเป็นสมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ และเป็นเจ้าคณะใหญ่คณะธรรมยุต จึงมีหน้าที่รับผิดชอบกับเรื่องดังกล่าวโดยตรง แต่แทนที่จะทรงบัญชาการให้พระในตำแหน่งรองฯ ลงไป หรือพระสังฆาธิการในพื้นที่ดูแลเรื่องนี้ พระองค์กลับเสด็จไปสืบสวนหาข้อเท็จจริงด้วยพระองค์เอง โดยทรงไปพำนักอยู่กับพระอาจารย์กงมารวม ๒ ครั้ง ๒ ครา ที่วัดทรายงาม จังหวัดจันทบุรี ใน พ.ศ. ๒๔๘๑ และ พ.ศ. ๒๔๘๒ ทั้งนี้โดยที่พระอาจารย์กงมาไม่ทราบวัตถุประสงค์การมาเยือนของพระองค์เลย

ในระหว่างที่พระองค์อยู่วัดทรายงามนั้น ทรงกระทำวัตร เช่นเดียวกับหมู่คณะ เช่น ฉันทนเดียว แม้พระอาจารย์กงมาจะให้ บรรดาญาติโยมนำภัตตาหารเพลมาถวาย พระองค์ก็ปฏิเสธ ตรัสว่า “เราอยู่ที่ไหนก็ต้องทำตามระเบียบเขาที่นั่น”

ข้อหาแรกที่พระอาจารย์กงมาถูกร้องเรียนก็คือ สะพาย บาตรเหมือนพระมหานิกาย เมื่อพระองค์ได้เห็นการบิณฑบาต ของวัดทรายงาม ก็ไม่ทรงเห็นเป็นเรื่องเสียหาย เพราะเป็นการ สะพายบาตรไว้ข้างหน้าตุ้ดกุ่ม ตรัสว่า “สะพายบาตรอย่างนี้ มันก็เหมือนกับอุ้มนั่นเอง ไม่ผิดหรอก เรียกร้อยดี”

ข้อหาที่ ๒ ก็คือ พระอาจารย์กงมาเทศน์ผิดแปลกจาก คำสอนของพระพุทธองค์ วิธีการของพระองค์ในการสอบสวนเรื่อง ดังกล่าว เป็นที่กล่าวขานสืบมาดังนี้

วันหนึ่งพระอาจารย์กงมา ได้ประกาศให้ญาติโยมมาฟัง เทศน์ โดยสมเด็จพระวชิรญาณวงศ์จะเป็นองค์แสดง ประชาชน จึงแห่กันไปฟังกันล้นหลาม แต่เมื่อพระอาจารย์กงมาทูลอาราธนา ที่กุฏิ พระองค์ก็ปฏิเสธว่า “เราไม่สบาย เธอจงแสดงธรรมแทน

เราเถอะ” เมื่อเป็นเช่นนี้ พระอาจารย์กงมาจึงกลับขึ้นไปศาลาและแสดงธรรมแทนพระองค์

เมื่อแสดงธรรมไปได้ประมาณ ๑๐ นาที สามเณรผู้หนึ่ง ก็ลงมาจากศาลาเพื่อถ่ายปัสสาวะ ก็ได้พบพระองค์ทรงนั่งอยู่กับพื้นดินข้างศาลานั้นเอง สามเณรตกใจรีบกลับขึ้นศาลา แต่สุดท้ายจะบอกพระอาจารย์กงมาได้

รุ่งเช้าพระองค์ได้กล่าวชมเชยพระอาจารย์กงมาว่า “กงมา นีเทศนาเก่งกว่าเปรียญ ๙ ประโยคเสียอีก”

ข้อกล่าวหาที่ ๓ คือ พระอาจารย์กงมาเที่ยวตั้งตัวเป็นผู้วิเศษ แจกของขลังให้ประชาชนหลงผิด

วิธีการสอบสวนของพระองค์ก็คือ ชวนพระอาจารย์กงมา ไปจุดธูปด้วยกันแบบ ๒ ต่อ ๒ ในการจุดธูปครั้งนี้ ทรงแบกกลดสพายบาตรเอง เพราะไม่มีผู้ติดตาม ครั้นพระอาจารย์กงมาจะขอช่วยสักเท่าไรพระองค์ก็ไม่ยอม โดยทรงเดินตามหลังพระอาจารย์กงมา

หลังจากรุดงค์หนึ่งอาทิตย์เศษ พระองค์ก็ตรัสว่า “การ รุดงค์ของท่านกงมาและพระปฏิบัติกรรมฐานนี้ ได้ประโยชน์ เหลือหลาย อย่างนี้รุดงค์มากๆ ก็จะทำให้พระศาสนาเจริญยิ่งขึ้น”

นับแต่นั้นมาพระองค์ทรงให้การสนับสนุนคุ้มครองและ สรรเสริญพระอาจารย์กงมาโดยตลอด

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า
กรมหลวงวชิรญาณวงศ์

วัดบวรนิเวศวิหาร พระนคร กรุงเทพฯ

สมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์

เป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๑๓ แห่งกรุงรัตน-
โกสินทร์ ประทับอยู่ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช
เจ้าเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ทรงดำรงตำแหน่งอยู่ ๑๔ พรรษา สิ้นพระชนม์ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน
พ.ศ. ๒๕๐๑ พระชนมายุ ๘๖ พรรษา

พระองค์ทรงเป็นพระราชอุปัชฌาจารย์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เมื่อเสด็จออกทรงผนวช เมื่อปี พ.ศ.๒๔๙๙ และในงานฉลองพุทธศตวรรษใน
ประเทศไทย รัฐบาลสหภาพพม่าได้ถวายสมณศักดิ์สูงสุดของพม่า คือ อภิศ-
ขมหาธิบดีศรีนคร แต่พระองค์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐

เอาป่าไว้

พระโพธิญาณเถรหรือหลวงพ่อบุชา สุภทฺโท แห่งวัดหนองป่าพง เป็นคนรักป่า รักต้นไม้ เมื่อตอนท่านออกบ่าเพ็ญเพียรภาวนา ท่านชอบพูดว่า พระพุทธเจ้าประสูติในป่า ตรัสรู้ในป่า ท่านจึงให้ความสำคัญกับป่ามาก เพราะเป็นสถานที่ที่เกื้อกูลต่อการเจริญสมณธรรมอย่างยิ่ง ในสมัยที่พระ เณรและแม่ชีวัดหนองป่าพงป่วยเป็นไข้มาเลเรียกันหลายรูปนั้น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้มาแนะนำให้ถางป่า ตัดกิ่งไม้ออกให้โล่งเตียน เมื่อป่าโปร่ง ลมจะได้พัดสะดวก

หลวงพ่อบอกว่า “ตายชะคน เอาป่าไว้ก็พอ”

พูดสั้นๆ เพียงเท่านั้น แต่เจ้าหน้าที่ก็พยายามอธิบายโน้มน้าวให้เหตุผลหวานล่อมต่างๆ แต่ท่านก็ยืนยันคำเดิมว่า

“พระหรือชีก็ตาม อาตมาเองก็ตาม ตายแล้วก็ไปแล้ว
เอาป่าไว้เสียดีกว่า”

วัดหนองป่าพงจึงมีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ดังเดิม จวบจนทุกวันนี้

หลวงปู่ชอบ ฐานสโม

วัดป่าสัมมานุสรณ์ อ.วังสะพุง จ.เลย

นามเดิม ป่อ แก้วสุวรรณ เกิดวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๔๔
สถานที่เกิด บ้านโคกมน อ.วังสะพุง จ.เลย
อุปสมบท อุปสมบท ณ วัดศรีธรรมาราม
(เดิมคือวัดสร้างโคก จ.ยโสธร) เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๔๖๗
มรณภาพ ๘ มกราคม ๒๕๓๘
รวมสิริอายุ ๙๓ ปี ๑๑ เดือน ๒๗ วัน พรรษา ๗๐

ช่วงแรกของการอุปสมบท ท่านมิได้มีนิสัยสนใจทางการศึกษาด้านปริยัติธรรมมากนัก แม้การท่องปาฏิโมกข์นั้น ท่านใช้เวลาเรียนท่องถึง ๗ ปี จึงจำได้หมด แต่ท่านเน้นการภาวนามาก โดยใช้คาบปริกรรม “พุทโธ” เพียงอย่างเดียว มิได้ใช้ “อานาปานสติ” หรือกำหนดลมหายใจเข้า-ออก ควบคู่กับพุทโธเลย ท่านพยายามพากเพียรศึกษาปฏิบัติธรรมตามสถานที่ต่างๆ ในป่าดงพงไพรทั่วทุกของประเทศไทย ข้ามไปยังประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ พม่า ลาว เป็นต้น

ครั้งเมื่อบวชได้ ๔ ปี ท่านจึงได้มาฝากตัวเป็นลูกศิษย์ของหลวงปู่มั่น และนำคำสอนของหลวงปู่มั่นฝึกฝนปฏิบัติตลอดระยะเวลาที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ ท่านออกธุดงค์วัตรไปตามที่ต่างๆไม่ว่าจะเป็นวัดหรือตามป่าเขา ท่านพบกับความน่าตื่นเต้นปาฏิหาริย์มากมาย รวมทั้งการผจญภัย ไม่ว่าจะเป็นผีป่า รุกขเทวดา สัตว์ป่า และมีเรื่องที่น่าศึกษาค้นคว้า มีการรวบรวมประวัติจากการบอกเล่าของท่านหลายเล่มด้วยกัน

ท่านได้รับฉายาว่า “พระเทวานัมปิยะเถระ” แปลว่าผู้เป็นที่เคารพรักสักการะและเกิดทุนของทวยเทพและหมู่มนุษย์ (อ่านเรื่องหน้า ๑๓๑)

หลวงปู่บุดดา ถาวโร

วัดกลางชูศรีเจริญสุข อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี

นามเดิม บุดดา มงคลทอง เกิดวันที่ ๕ มกราคม ๒๔๓๗

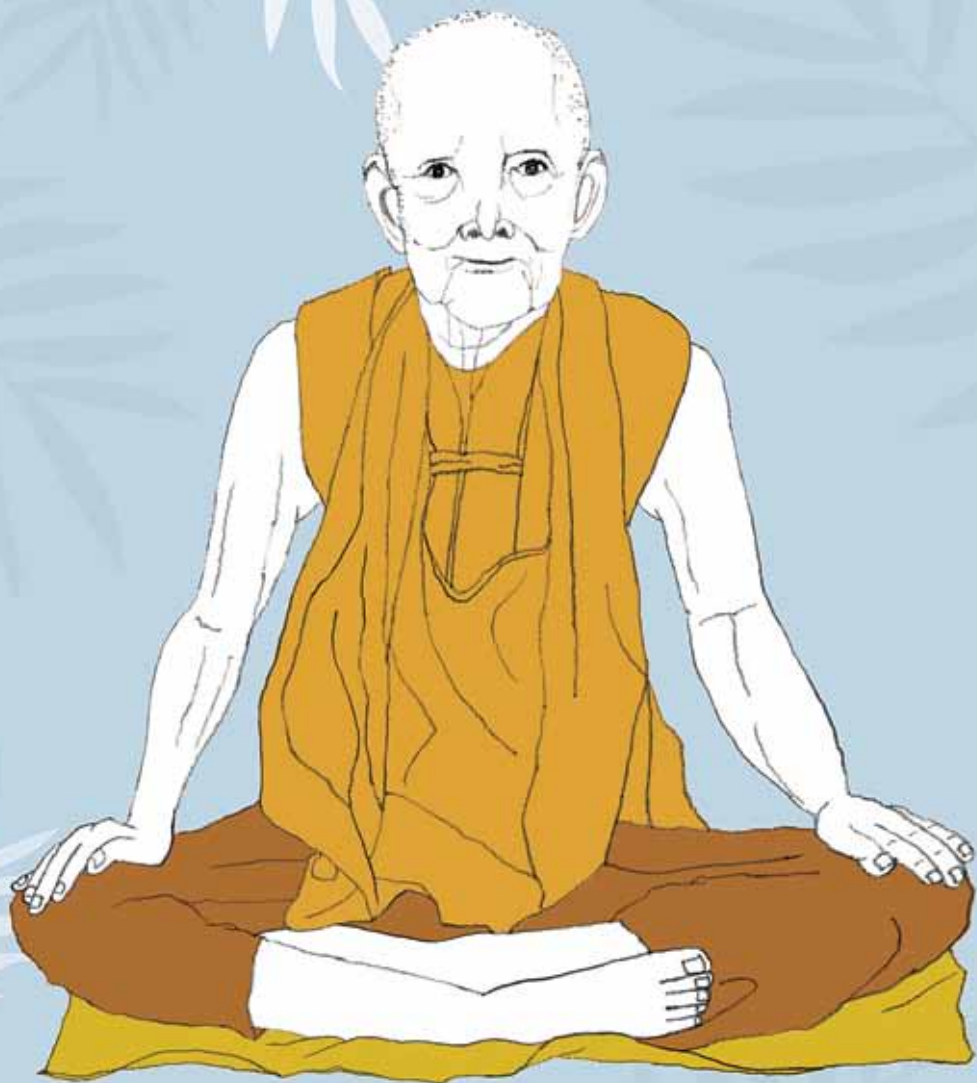
สถานที่เกิด อ.โคกสำโรง จ.ลพบุรี

อุปสมบท อุปสมบท ณ วัดเนินยาว อ.บ้านหมี่ จ.ลพบุรี เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๔๖๕ โดยมี พระครูธรรมชั้นธสุนทร เป็นพระอุปัชฌาย์
มรณภาพ ๑๒ มกราคม ๒๕๓๗ รวมสิริอายุ ๑๐๑ ปี ๗๓ พรรษา

ขณะที่ยังเป็นเด็กมีอายุได้ ๕ ขวบ หลวงปู่เคยขอยอมบิดา มารดา บวชเณร แต่ไม่ได้รับอนุญาต เนื่องจากอายุยังน้อย กระทั่งหลวงปู่อายุ ๒๔ ปี โยมบิดา มารดา จึงอนุญาตให้บวช ได้รับฉายาว่า “ถาวโรภิกขุ” หลวงปู่นับเป็นพระภิกษุ ผู้เคร่งครัดยิ่ง ถือเป็นคณาจารย์ ครองผ้าสามผืนเป็นวัตร ชีวิตเป็นอยู่เรียบง่าย ทุกอย่างพอดีหมด หลวงปู่ได้ทุ่มเทชีวิตให้แก่การปฏิบัติธรรมชนิด เอาชีวิต เป็นประกัน เดิมพันด้วยความตาย และความสำเร็จ โดยเฉพาะยามประเทศชาติ มีภัยสงคราม บังคับให้ทุกอย่างขัดสน ประชาชนเดือดร้อนทั้งประเทศ ช่วงนั้น หลวงปู่ต้องอดทนกับความทุกข์ยากอย่างยิ่ง แต่ด้วยความมุ่งมั่นมานะอย่าง เด็ดเดี่ยว ในการประพฤติปฏิบัติธรรม หลวงปู่ก็สามารถต่อสู้กับความทุกข์ยาก นั้นได้อย่างกล้าหาญยิ่ง หลวงปู่ นับเป็นพระเถระที่มีคุณธรรม และมีพรชามาก

ท่านได้มีโอกาสพบ และสนทนาธรรมกับพระสุปฏิปันโนหลายรูป อาทิเช่น หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต, ครูบาศรีวิชัย, ธมฺมวิตฺถโก ภิกขุ เป็นต้น นอกจากนั้น ท่านยังได้รับความนับถือจากพระเถระจารย์ ผู้ทรงคุณธรรมหลายรูป เช่น ครูบาพรหมา พรหมจกโก, หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี, หลวงปู่สิม พุทธาจาโร, ท่านพุทธทาสภิกขุ เป็นต้น ซึ่งย่อมเป็นการแสดงให้เห็นถึงภูมิรู้ ภูมิธรรม และคุณธรรมอันสูงส่งของหลวงปู่ได้เป็นอย่างดี (อ่านเรื่องหน้า ๔๑)

ตัวอักษร

หลวงปู่budดา ถาวโร จัดว่าเป็น “รัตตัญญู” คือเป็นผู้
เก่าแก่และมีประสบการณ์มาก รูปหนึ่งของคณะสงฆ์ไทย ด้วยท่าน
มีอายุยืนนานถึง ๑๐๑ ปี ก่อนจะมรณภาพเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗

สมัยที่ยังหนุ่ม ท่านมีโอกาสพบปะครูบาอาจารย์ที่สำคัญ
หลายรูป เช่น พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนโท) และ
ครูบาศรีวิชัย ท่านหลังนี้เคยทักหลวงปู่budดา เนื่องจากเห็น
ท่านไม่พาดสังฆาฏิว่า “เขาเป็นนายฮ้อย ก็ต้องให้เขาฮู้ว่าเป็น
นายฮ้อย ไม่ใช่ นายสิบ” นับแต่นั้นมาหลวงปู่จึงพาดสังฆาฏิติดตัว
ตลอดเวลา จนกลายเป็นเอกลักษณ์ของท่าน

หลวงปู่budดาเป็นพระป่า ชอบธุดงค์ ไม่มีวัดเป็นหลัก
แหล่ง จนเมื่ออายุ ๘๗ ปีจึงได้มาประจำที่วัดกลางชูศรีเจริญสุข
อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี กระทั่งมรณภาพ

แม้หลวงปู่будดาจะไม่ได้เล่าเรียนในทางปริยัติมาก แต่ความที่ท่านเชี่ยวชาญในการปฏิบัติ จึงมีความสามารถในการสอนธรรมชนิดที่สื่อตรงถึงใจ มีคราวหนึ่งท่านได้รับนิมนต์ให้ไปเทศน์คู่กับท่านเจ้าคุณรูปหนึ่งซึ่งเป็นเปรียญธรรม ๙ ประโยค ท่านเจ้าคุณรูปนั้นคงเห็นหลวงปู่เป็นพระบ้านนอกจึงอยากลองภูมิหลวงปู่ ได้ถามหลวงปู่ว่า “จะเทศน์เรื่องอะไร”

หลวงปู่ตอบว่า “เรื่องตัวโกรธ ก็เลสตัณหา”

ท่านเจ้าคุณซักต่อว่า “ตัวโกรธเป็นอย่างไร”

หลวงปู่ตอบสั้นๆ ว่า “สั้นตื่นไงล่ะ”

เท่านั้นเองท่านเจ้าคุณก็โกรธหัวฟัดหัวเหวี่ยง ไม่ยอมเทศน์กับหลวงปู่ วันนั้นหลวงปู่จึงต้องขึ้นเทศน์องค์เดียว เมื่อเทศน์จบแล้ว ท่านก็ไปขอมาท่านเจ้าคุณองค์นั้น พร้อมกับบออธิบายว่า

“ตัวโกรธมันเป็นอย่างนี้เองนะ มันหน้าแดงๆ นี้แหละ มันเทศน์ไม่ได้ คอแข็ง ตัวโกรธสู้เขาไม่ได้ ขึ้นธรรมาสน์ก็แพ้เขา

ใครจะเป็นนักเทศน์ต่อไปจดจำเอาไว้นะ ตัวโกรธนะ นักเทศน์ไป
ขัดคอกันเอง มันจะเอาคอปไปให้เขาขัด”

หลวงปู่บุดดา รู้จักตัวโกรธดี ท่านรู้ว่าตัวโกรธกลัวคนกราบ
ท่านเล่าว่าตั้งแต่เริ่มบวช ท่านพยายามเอาชนะความโกรธด้วย
การกราบ เวลาโกรธท่านจะลุกขึ้นกราบพระ ๓ ครั้ง โกรธ ๒ ครั้ง
ก็กราบพระ ๖ ครั้ง โกรธ ๑๐๐ ครั้ง ก็กราบ ๓๐๐ ครั้ง ทำเช่นนี้
หลายครั้ง ความโกรธก็ครอบงำท่านไม่ได้

เมื่อความโกรธเป็นใหญ่เหนือใจไม่ได้ ความเมตตาและ
อ่อนน้อมถ่อมตนก็ตามมา หลวงปู่บุดดาขึ้นชื่อในเรื่องนี้มาก
คราวหนึ่งท่านกำลังจะเดินข้ามสะพาน ก็เห็นสุนัขตัวหนึ่งนอน
ขวางทางอยู่บนสะพาน แทนที่ท่านจะเดินข้ามสุนัขตัวนั้น หรือไล่
มันให้พ้นทาง กลับเดินลงไปลุยโคลนข้างล่าง

ท่านว่าไม่อยากให้ผู้อื่นได้รับความขุ่นเคืองเพียงเพื่อ
เห็นแก่ความสะดวกของตนเอง แม้เป็นเพียงสัตว์เดรัจฉาน ท่าน
ก็ไม่ปรารถนาจะเบียดเบียน

สุนัขโพธิสัตว์

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) เป็นผู้ที่มีกิริยาวาจา อ่อนละไม เป็นปกติ ท่านจะพูดจาปราศรัยกับใครทั้งที่เป็นผู้ใหญ่และเด็ก ก็ใช้คำรับคำขานว่า จำ จ๊ะ ที่สุดสัตว์เดรัจฉาน ท่านก็ประพฤติ เช่นนั้น “โยมจำ ขอฉันไปทีเกิดจ๊ะ” แล้วก็ก้มกายหลีกทางไป มีผู้ถามท่านว่า ทำไมท่านจึงทำเช่นนั้น ท่านตอบว่า “ฉันรู้ไม่ได้ว่า สุนัขนี้จะเคยเป็นพระโพธิสัตว์หรือไม่ใช่”*

---

*พระโพธิสัตว์เคยเสวยชาติเป็นสุนัข ความละเอียดอยู่ในกุฎราชดกในตติยวรรคแห่งเอกนิบาต

สังฆราช ไก่เถื่อน

ไก่เป็นสัตว์ขี้ระแวง เวลาจิกกินอาหารจะผงกหัวขึ้นมองรอบตัวอยู่ไม่ขาด หากมีเสียงผิดปกติ จะกระโดดกระตาคหรือส่งเสียงดังลั่น ยิ่งไก่ป่าด้วยแล้ว ระวังภัยรอบทิศ ไม่ยอมเฉียดกรายเข้าใกล้บ้านคนเลย ไก่ป่าที่จะประพาศิตนเป็นไก่บ้านจึงไม่อยู่ในวิสัยที่จะเป็นไปได้ แต่สิ่งที่เป็นไปไม่ได้กลับเป็นไปได้แล้วที่วัดราชสิทธาราม ฝั่งธนบุรี เมื่อร้อยกว่าปีก่อน

สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร) ทรงเป็นพระสังฆราชองค์ที่ ๒ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ท่านเป็นพระมหาเถระที่ทรงคุณในทางวิปัสสนาธุระ แต่

แทนที่ท่านจะมีชื่อเสียงในทางอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์หรือการเป็น
เกจิอาจารย์ดังสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ซึ่งเป็นพระรุ่นหลัง
ท่านกลับเป็นที่รู้จักโดยพระนามฉายาว่า “สมเด็จพระสังฆราช
ไถ่เถื่อน” ทั้งนี้เพราะทรงมีเมตตาตามหา नियมสูงมาก แม้กระทั่งไก่อปา
ที่อยู่รอบวัดก็ยังสัมผัสได้ถึงเมตตาบาารมีดังกล่าว จนกลายเป็น
สัตว์เชื่อง พวกมันมาหากินอยู่รอบๆ พระตำหนักและในบริเวณ
วัดของท่านเป็นฝูงๆ กล่าวกันว่าใครที่มาเห็นก็มักเข้าใจว่าเป็น
ไก่อ่านที่ถูกปล่อยวัด 🙏

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอิศรสุนทรฯ
พระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ แห่งราชจักรีวงศ์

(พ.ศ. ๒๓๑๐ - พ.ศ. ๒๓๖๗ ครองราชย์ พ.ศ. ๒๓๕๒ - พ.ศ. ๒๓๖๗)

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงมีพระนาม
เดิมว่า **ฉิม** (สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศร-
สุนทร) พระราชสมภพเมื่อ วันพุธ ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๔ ปีกุน
เวลาเช้า ๕ ยาม ซึ่งตรงกับวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ.
๒๓๑๐ เป็นพระราชโอรสพระองค์ที่ ๔ ของพระบาทสมเด็จพระ
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เสวยราชสมบัติ เมื่อปีมะเส็ง ปีพ.ศ. ๒๓๕๒ - ๒๓๖๗
ขณะมีพระชนมายุได้ ๕๒ พรรษา รวมสิริดำรงราชสมบัติ ๑๖ ปี พระราชโอรส-
ราชธิดา รวมทั้งสิ้น ๗๓ พระองค์

สมเด็จพระสังฆราช (สุก)

วัดราชสิทธิาราม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

สมเด็จพระสังฆราช (สุก) ทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงเป็นพระมหาเถระที่ทรงพระเกียรติคุณเป็นที่เลื่องลือพระองค์หนึ่งในยุครัตนโกสินทร์ ทรงพระคุณพิเศษในด้านวิปัสสนาธุระจนมีพระฉายานามอันเป็นที่รู้จักกันไปในหมู่ประชาชนว่า “พระสังฆราชไก่อเลื้อน” เพราะทรงสามารถแผ่พรหมวิหารธรรมให้ไก่อป่าเชื่องเป็นไก่อบ้านได้

สมเด็จพระสังฆราช (สุก) ประสูติเมื่อวันศุกร์ ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือนยี่ ปีฉลูจุลศักราช ๑๐๙๕ พ.ศ. ๒๓๓๖ ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ สันนิษฐานกันว่าคงเป็นชาวกรุงเก่า ปรากฏในหนังสือพระราชพงศาวดารว่า เมื่อครั้งกรุงธนบุรีเป็นพระอธิการอยู่วัดท่าหอย ริมคลองคูจาม (ในพระราชพงศาวดารเรียกว่าคลองตะเคียน) ในแขวงรอบกรุงเก่า มีพระเกียรติคุณในทางบำเพ็ญสมณภาวนา ผู้คนนับถือมาก

ครั้น พ.ศ. ๒๓๓๕ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพระราชอาคณเฑาะในตำแหน่งต่างๆตามโบราณราชประเพณี และได้ทรงแสวงหาพระเถระผู้ทรงคุณพิเศษจากที่ต่าง ๆ มาตั้งไว้ในตำแหน่งที่สมควร เพื่อช่วยรับภาระ ธุระทางพระพุทธานุศาสนาสืบไป และก็ในคราวนี้เองที่ได้ทรง “โปรดให้นิมนต์พระอาจารย์วัดท่าหอย คลองตะเคียน แขวงกรุงเก่า มาอยู่วัดพลับ ให้เป็นพระญาณสังวรเถระ” พระอาจารย์วัดท่าหอยดังกล่าวนี้ก็คือ สมเด็จพระสังฆราช (สุก) นั่นเอง

ใจรกลบใจ

วัดเศวตฉัตรเป็นวัดแถวฝั่งธนฯ ที่ขึ้นชื่ออย่างมากในเรื่องเครื่องบริขารสำหรับพระกรรมฐาน เมื่อเกือบ ๑๐๐ ปีก่อน วัดนี้มีเจ้าอาวาสชื่อพระอาจารย์บุญ พระอาจารย์บุญเป็นพระที่มีชื่อเสียงในด้านการเทศน์ มีกิจนิมนต์ให้ไปแสดงธรรมตามที่ต่างๆ อยู่เสมอ

คราวหนึ่งพระอาจารย์บุญได้รับนิมนต์ไปเทศน์ที่วัดแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ สมัยนั้นการสัญจรต้องใช้เรือเป็นหลัก พระอาจารย์บุญได้นั่งเรือไปถึงวัดด่านสำโรง จากนั้นก็จ้างชาวบ้านคนหนึ่งแถวนั้นชื่อนายดำ ให้พายเรือต่อไปยังวัดที่จัดงานเทศน์

ตามปกติต้องใช้เวลาประมาณ ๒-๔ ชั่วโมงกว่าจะพายเรือจากวัดด่านสำโรงไปถึงวัดดงกล่าว ดังนั้นเมื่อเรือออกจากวัดด่านสำโรงแล้ว พระอาจารย์บุญญและพระอีกรูปหนึ่งซึ่งเดินทางไปด้วยจึงจับเอาแรง ปลอ่ยให้นายดำพายเรือ

ช่างนายดำหลังจากที่พายเรือได้สักชั่วโมงเศษๆ ก็หันหัวเรือขึ้นฝั่ง เพื่อเก็บกัญชามาหั่นและสุบอย่างสบายอารมณ์ เมื่ออึมเอมใจแล้ว ก็กลับไปเรือแล้วพายต่ออย่างมีชีวิตชีวา ปากก็บอกเป็นระยะๆ ว่า “ใกล้ถึงแล้วๆ”

หลังจากนั้นไม่ถึงชั่วโมง เรือก็จอดเทียบท่า เมื่อพระอาจารย์บุญญตื่นขึ้นมาก็พบว่าเรือกลับมาจอดอยู่ที่วัดด่านสำโรงตรงจุดเดียวกับที่ได้ลงเรือเมื่อ ๒-๓ ชั่วโมงที่แล้ว

พระอาจารย์บุญญโกรธเป็นกำลัง ตะโกนไปที่นายดำ “มึงอยู่ที่ไหนก่อนจะย้ายมาที่นี่”

“แถวหัวรอ อยุชยาครับ” นายดำตอบ

“จ้ะ ดูหน้าข้าดีๆ ซิ” พระอาจารย์บุญสั่ง

เมื่อนายดำทำตามคำสั่ง ก็เห็นแผลเป็นที่หน้าผากพระ
อาจารย์บุญ ยาวถึงสีนีว

“มึงรู้จักเสือบุญที่อยู่ธยาไหม” พระอาจารย์บุญถาม

“รู้จักครับ” นายดำตอบ

“ข้านี้แหละเสือบุญ มึงต้องพายเรือไปที่วัดบ้านก่อนสว่าง
ไม่งั้นตาย!” พระอาจารย์บุญประกาศ

ทันทีที่ได้ยินอาญาสิทธิ์ นายดำรีบหันหัวเรือและพาย
อย่างไม่คิดชีวิต ในที่สุดก็พาพระอาจารย์บุญถึงที่หมายก่อนสว่าง
ทันงาน

พระอาจารย์บุญไม่ค่อยชอบเปิดเผยอดีตของตัวเองมาก
นัก แต่บางครั้งก็จำเป็นต้องทำ เพื่อให้งานสำเร็จ

เสือบุญเป็นโจรที่มีชื่อกระฉ่อนทั่วอยุธยา บุกลั่นเป็น
อาจิณ คราวหนึ่งขณะที่กำลังจะเร้นกายออกจากบ้านที่ปล้นเสร็จ
เจ้าของบ้านซึ่งแอบอยู่หลังประตูได้เอาขวานจามหัวเสือบุญ คม
ขวานเปิดหน้าผากเป็นแผลใหญ่ แต่เสือบุญรอดมาได้เพราะ
กระโจนลงน้ำเสียก่อนและซ่อนตัวอยู่ใต้ฝักตบชวากอใหญ่ คิณนั้น
ทั้งคิณเลือดไหลไม่หยุด เสือบุญจึงบริกรรมคาถาเพื่อสมานแผล

รุ่งสางกระแสน้ำพาเสือบุญและกอฝักตบมาที่หน้าวัดแห่ง
หนึ่ง เสือบุญกระเลือกระสนไปขอความช่วยเหลือจากสมภาร
เสือบุญสัญญาว่าหากรอดตายจะบวชพรรษาหนึ่ง เผอียสมภาร
เป็นหมอยา จึงช่วยรักษาเสือบุญจนหาย

เสือบุญได้บวชตามสัญญาที่วัดเศวตฉัตร พรรษานั้นทั้ง
พรรษาพระบุญตั้งใจศึกษาเล่าเรียนทั้งธรรมและวินัย สวดมนต์จน
แคล้วคล่อง ออกพรรษาพระบุญก็ยังไม่สึก เพราะจิตใจใฝ่ศรัทธา
ในบวรพระพุทธศาสนาเสียแล้ว ในเวลาไม่นานพระบุญก็ได้กลายเป็น
พระนักเทศน์ที่สามารถ ขณะเดียวกันก็ก้าวหน้าในการศึกษา
ธรรมจนเป็นเปรียญ ๕ ประโยค และได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส
ในที่สุด

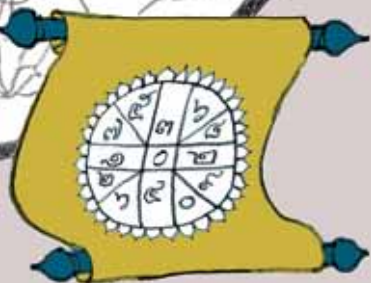

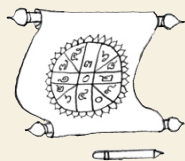
พระกับโจรนั้นอยู่ตรงข้ามกันเหมือนนรกกับสวรรค์ แต่บางครั้งก็เกี่ยวเนื่องกันอย่างใกล้ชิดตั้งชีวิตของพระอาจารย์บุญ หากไม่ประสบเคราะห์กรรมจนตาย เสือบุญก็คงไม่หันหน้าเข้าวัด แต่จุดพลิกผันสำคัญในชีวิตของเสือบุญน่าจะอยู่ที่เมตตาของสมภารที่รักษาเขาจนหาย หากสมภารท่านนั้น เพียงแต่กระซิบบอกให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองมาจับเสือบุญ ก็คงไม่มีใครทำอะไรท่าน (คนสมัยนี้ดูเหมือนจะนิยมใช้วิธีนี้ เพราะปลอดภัยและไม่เปลืองตัว) แต่สมภารท่านเห็นว่าการช่วยเหลือคนตกทุกข์ได้ยากเป็นเรื่องสำคัญกว่า ที่สำคัญท่านเห็นว่าคนเรานั้นกลับตัวกลับใจได้ แม้จะเลวแค่ไหน ก็สามารถเป็นคนดีได้ ใช่ว่าจะต้องกำจัดหรือฆ่าให้ตายสถานเดียว แล้วพระอาจารย์บุญก็ได้พิสูจน์ว่าเมตตาของสมภารท่านนั้นไม่สูญเปล่า

พระอาจารย์บุญแม้จะเข้าวัดเมื่อฉกรรจ์แล้ว แต่ท่านก็ได้รับใช้พระศาสนาหลายสิบปี ท่านได้มรณภาพในพ.ศ. ๒๕๐๐ หลังจากครองวัดนานถึง ๔๔ ปี

คุณธรรม ของโหราเอก

เมื่อ ๔๐ ปีก่อน พระในกรุงเทพฯ ที่ขึ้นชื่อว่าเอกอโณทัย โหราศาสตร์เห็นจะมีแค่ ๒ องค์ องค์หนึ่งคือสมเด็จพระสังฆราช วัดสระเกศ อีกองค์หนึ่งคือพระภักทมุนี (อิน ภาทมุนี) ทั้ง ๒ รูปเป็นเปรียญประโยค ๙ และที่เหมือนกันอีกอย่างคือเป็นพระสมณะทั้งคู่

เป็นธรรมดาของพระที่ขึ้นชื่อในด้านโหราศาสตร์ย่อมต้องมีคนมาขึ้นมาก พระภักทมุนีก็เช่นกัน คนที่มาขอพึ่งบารมีท่านมีทั้งคนที่เดือดเนื้อร้อนใจ และคนที่อยากประสบโชค ไหนจะมาให้ท่านผูกดวง ตั้งชื่อลูก ชื่อร้าน ชื่อสกุล ให้ฤกษ์ จับยาม ฯลฯ กระนั้นท่านก็พอใจจะอยู่อย่างเรียบง่าย กุฎิของท่านที่วัด

ทองนพคุณ นอกจากจะเก่าคร่ำคร่าแล้ว ยังไม่มีเครื่องประดับ ส่วนเครื่องอุปโภคก็ไม่มาก ทั้งๆ ที่มีคนถวายของให้แก่ท่านมากมาย ไม่ว่าจะเป็นหมอนอิง ปิ่นโต ไตรจีวร เครื่องลายคราม ตะลุ่ม กาน้ำ แต่ท่านก็ชุกเอาไว้ วันดีคืนดีก็ทยอยเอาออกมาแจก เป็นการทำบุญ

ในเรื่องของอาจารย์ โดยเฉพาะความสุภาพและอ่อนน้อม ท่านก็ขึ้นชื่อนัก กับพระในวัดท่านก็เฝ้าจดด้วยความสุภาพเหมือนกันหมด กับพระที่มีพรรษามากกว่า แม้จะสมณศักดิ์ต่ำกว่าท่าน ท่านก็ลงกราบอย่างนอบน้อม ท่านมิได้แสดงออกเฉพาะต่อหน้าเท่านั้น คิษย์ที่ใกล้ชิดแล้วว่าแม้จะลับหลัง ท่านก็ไม่เคยว่าร้ายใคร ให้ได้ยิน ตรงกันข้ามกลับพยายามให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกนิทานลับหลัง

ว่าจำเพาะความสามารถในทางโหราศาสตร์ของท่าน มีเกร็ดเล่าว่าคราวหนึ่งท่านดูตัวท่านเองว่า เลือดจะตกยางจะออก ท่านจึงระวังตัวมาก แต่ก็ไม่เห็นเป็นอะไร เผอิญวันสุดท้ายแห่งเกณฑ์นั้น ขณะที่ท่านเดินลงบันได ไม้เท้าที่ประตูก็ดหล่นลงโดนหน้าผากท่านเลือดไหลชิบๆ ออกมา คนก็ยิ่งลือว่าท่าน “แม่น”

ใช้คนทั่วไปเท่านั้น แม้สมเด็จพระสังฆราชวัดสระเกศก็ยกย่อง
ท่านมาก ดั่งเคยมีพระดำรัสว่า “แต่ก่อนนี้มีกันอยู่ ๒ คน ก็ช่วย
แบ่งเบากันไป เขาไปที่นั่น (วัดทองนพคุณ) กั้นบ้าง มาที่นี่กั้นบ้าง
ตั้งแต่สิ้นเจ้าคุณภทธรฯ ที่นี่ก็เลยหนัก ใครๆ มาที่นี่กันทั้งนั้น”

ที่ควรกล่าวก็คืออุปนิสัยของท่านในการพยากรณ์และ
ให้ฤกษ์ ท่านถือมากที่จะไม่ยอมพยากรณ์ในเรื่องที่ทำให้ครอบครัว
แตกสามัคคี เช่น ใครจะมาให้พยากรณ์คู่สมรสว่าจะอยู่กันยืดไหม
ท่านจะไม่ยอมพยากรณ์เลย ท่านให้เหตุผลว่าจะทำให้คู่สามีภรรยา
เขาแตกกัน หรือกรณีคนที่หมั้นกันไว้แล้ว มาให้ท่านพยากรณ์ว่าจะ
อยู่กันต่อไปยืดหรือไม่ ท่านก็ไม่พยากรณ์เช่นกัน เพราะเขาหมั้น
กันแล้ว หากไปพยากรณ์ให้เขากินแหงนแครงใจจนถอนหมั้น ก็
เป็นการเสียหาย ไม่สมควรที่ท่านจะทำ

นอกจากนั้นท่านยังเคร่งครัดในเรื่องปัจจัยลาภ มีบางคน
มาให้ดูแล้วถวายปัจจัยท่าน ท่านจะไม่รับเลย เพราะถือว่าไม่ใช่
เป็นการรับจ้าง ทั้งไม่มีการตั้งกล่องเรียไร ต่อเมื่อนำเครื่องสักการะ
มาถวายอย่างธรรมดา ท่านจึงจะรับ (อ่านประวัติพระภทธรมณี หน้า ๗๑)

ต้นพยอม ของสมเด็จพระเจ้า

แม่สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ จะทรงเป็นถึงพระราชอุปัชฌาย์ (อุปัชฌาย์) ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน แต่ก็หาทรงถือพระองค์ไม่ ทรงเป็นกันเองกับลูกศิษย์และญาติโยม ขณะเดียวกันก็ทรงเปี่ยมด้วยเมตตาและทรงเป็นแบบอย่างในทางธรรมได้เป็นอย่างดี

คราวหนึ่งเสด็จกลับจากหัวหิน มาถึงวัดบวรนิเวศก็เย็นแล้ว ไม่นาน ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่งเคยเป็นสัทธิวิหาริกของท่าน ได้เดินทางมาเยี่ยม ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ สังเกตเห็นที่ปากประตูตำหนักมีต้นไม้ต้นเล็กๆ แค่นี้ก็ประหลาดใจ นมวงอยู่ ถึงทูลถามพระองค์ว่า ต้นอะไร

“ต้นพยอมวะ สมภารวัดหัวหินท่านให้มา” สมเด็จพระเทพฯ ตอบ

“โอ้โฮ!” ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ อุทาน

“ทำไม โอ้โฮ” สมเด็จพระเทพฯ ถาม

ม.ร.ว.คึกฤทธิ์จึงอธิบายว่า “ก็ต้นพยอมมันต้องใช้เวลาตั้ง ๔๐ หรือ ๕๐ ปีตั้งแต่ปลูก จึงจะโตออกดอกได้ สมเด็จพระเทพฯ จะตาย มิตายแหล่อยู่แล้ว จะไปได้ดูดอกมันทันอย่างไร”

“อย่างนั้นหรือ” สมเด็จพระเทพฯ ตรัสถามย้ำ “เอ็งว่ากี่ปีนะ”

“๕๐ ปี” คือคำตอบยืนยัน

เมื่อทรงได้ยินเช่นนั้นพระองค์ก็ทรงตะโกนเรียกไวยาวัจกร ลั่นตำหนัก พอไวยาวัจกรมาถึง ก็รับสั่งให้เอาต้นพยอมนั้นไปปลูกทันที อย่าให้เสียเวลาแม้แต่นาทีเดียว

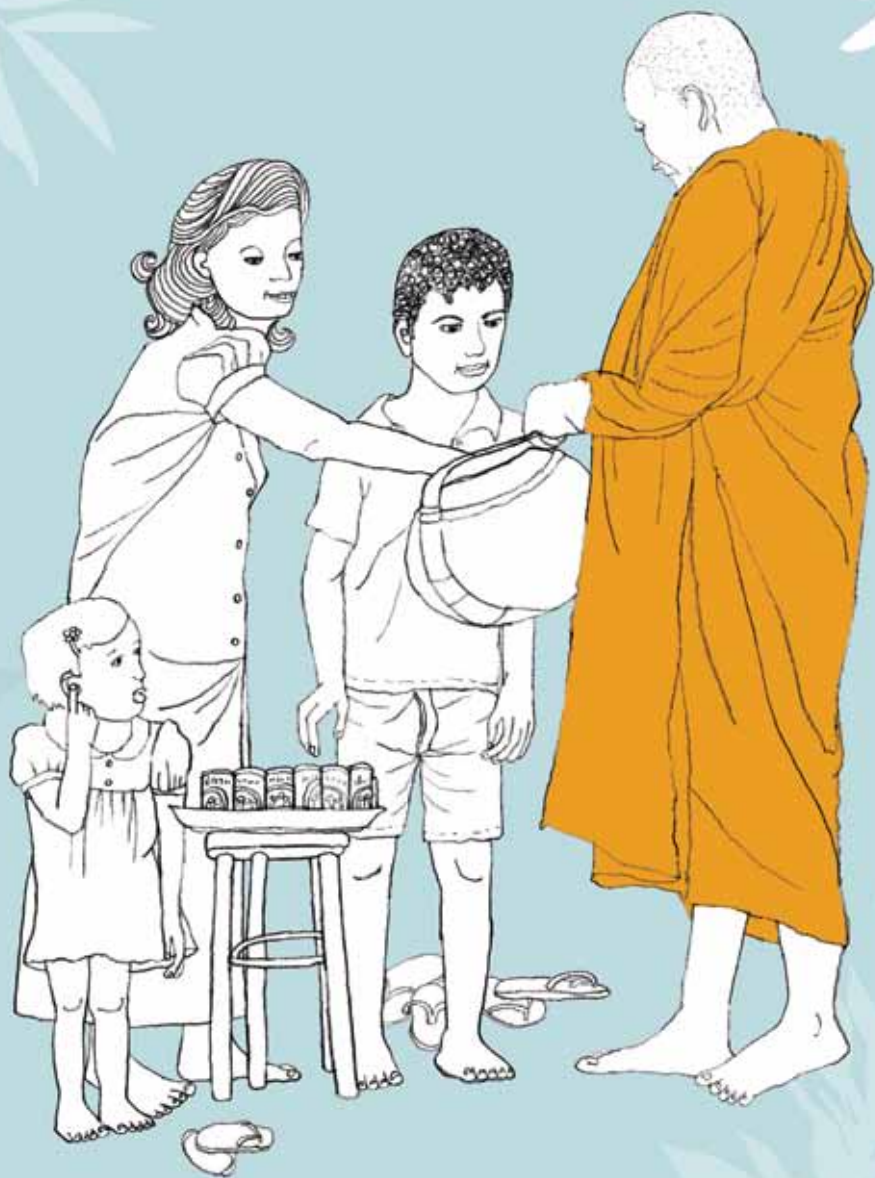

“ไฉนนี่มันบอกว่าต้องปลูกถึง ๕๐ ปี ต้นพยอมมันถึงจะ
ออกดอก ต้องรีบปลูกเร็วๆ อย่าให้เสียเวลา ลุกแก่ความประมาท
ไม่ได้”

เมื่อประสบกับอะไรก็ตามที่ให้ผลช้า ใช้เวลานานกว่าจะ
บังเกิดความสำเร็จ คนทั่วไปมักจะเฉื่อยแฉะหรือนิ่งดูดาย เพราะ
คิดว่ายังมีเวลาอีกมาก หรือยิ่งกว่านั้นก็คือถึงกับวางมือด้วยความ
ท้อแท้ ไม่มีกำลังใจที่จะทำ แต่สำหรับสมเด็จพระสังฆราชเจ้า
พระองค์นี้ ยิ่งให้ผลช้า ยิ่งต้องรีบทำ เพื่อให้ผลนั้นมาถึงเร็วขึ้น
เพราะยิ่งทอดธุระ ผลก็ยิ่งมาถึงช้าลงไปเรื่อยๆ และหากผลนั้น
เป็นสิ่งที่ตั้งตามด้วยแล้ว ก็ไม่ต้องห่วงกังวลว่าตนเองจะเป็นผู้รับผล
นั้นหรือไม่ เพราะถึงตนเองไม่ได้รับ คนอื่นก็ได้รับอยู่ดี ด้วยเหตุนี้
แม้จะทรงตระหนักกว่ากว่าต้นพยอมจะออกดอก พระองค์ก็คง
ละโลกนี้ไปแล้ว แต่ก็ยังทรงกระตือรือร้นที่จะปลูก ทั้งนี้เพื่อ
ประโยชน์ของอนุชนรุ่นหลังนั่นเอง

จงอางหางกุด ที่วัดหนองป่าพง

วัดหนองป่าพงช่วงแรกๆ มีจงอางหางกุดอยู่ตัวหนึ่ง
หลวงพ่อบุชา สุภทฺโท เรียกมันว่าไอ้หางกุด ตอนเช้าเมื่อหลวงพ่อบุชา
ออกไปบิณฑบาต มันก็เลื้อยตามหลัง ทับรอยเท้าของหลวงพ่อบุชาไป
ด้วย เช้าวันหนึ่งขณะที่หลวงพ่อบุชากำลังเดินเข้าหมู่บ้าน คนหาปลา
ผู้หนึ่งสังเกตเห็นรอยงูใหญ่เลื้อยตามหลัง จึงวิ่งเข้าไปในหมู่บ้าน
บอกเพื่อนบ้านว่า “อาจารย์ชานองมาบิณฑบาตด้วย”

ชาวบ้านกลัวมาก ขากลับจึงสะกดรอยตามหลวงพ่อก็เห็น
งูใหญ่เลื้อยตามหลวงพ่อเข้าไปในวัดด้วย รุ่งเช้าชาวบ้านจึงพากัน
มาพูดกับท่าน

“ท่านอาจารย์ ทำไมเรางูไปบิณฑบาตด้วย ที่นี้จะไม่ใช่บาตร
แล้วนะ กลัว”

“อาตมาไม่ทราบ อาตมาไม่ได้เอาไป” หลวงพ่อตอบ

“ไม่ได้เอาไปยังไง ตอนออกมาทุงนายยังเห็นรอยงูมันเลื้อย
ทับรอยเท้าท่านอาจารย์อยู่นี่นา” ชาวบ้านช่วยกันต่อว่า

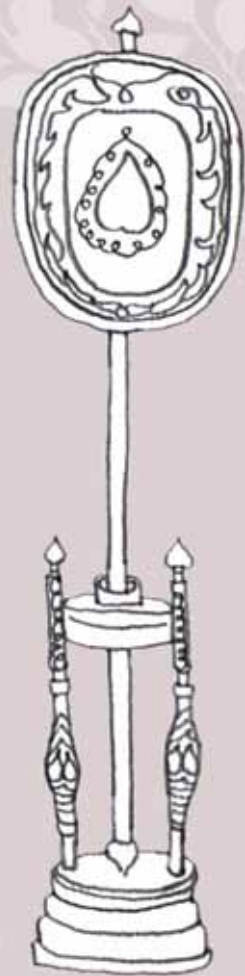
แต่หลวงพ่อก็ยังยืนยันว่าไม่รู้ผู้นั้นเอง ชาวบ้านก็เลยพากัน
มาสังเกต ก็พบว่างูตัวนี้ตามท่านไปจากวัด พอถึงศาลพระภูมิ
ทางเข้าหมู่บ้าน มันก็แยกไปคอยอยู่ที่นั่น จนหลวงพ่อกลับจาก
บิณฑบาต มันก็เลื้อยตามท่านกลับวัดอีก หลวงพ่อเองก็ไม่ได้เห็น
งู แต่ได้สังเกตว่ามีรอยอยู่ที่ชาวบ้านพูดกัน หลังจากนั้นเวลาที่
ท่านจะออกจากวัดไปบิณฑบาต เมื่อจะพ้นเขตวัดหนองป่าพง ท่าน
พูดขึ้นว่า

“ไฉ่หางกุด อย่าไปบิณฑบาตกับอาตมานะ คนเขากลับ”
ต่อมาท่านก็ได้บอกด้วยว่า

“หลบหนีเข้าไปหาที่อยู่ในป่ารกที่บเสียเถอะ อย่าออกมา
ให้คนเห็นอีก เพราะวัดนี้จะมีคนมามากขึ้น เขาจะกลับ”

กาลต่อมา ก็ไม่ปรากฏเห็นงูจงอางใหญ่ตัวนี้อีก

ขรัวโต กับ หัวโขน

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ไม่เพียงเป็นพระที่รอบรู้ในทางปริยัติธรรมเท่านั้น หากยังเชี่ยวชาญด้านวิปัสสนาธุระ จนเชื่อกันว่าท่านทรงคุณวิเศษทางวิทยาคม

คุณวิเศษของท่านมักถูกกล่าวถึงในแง่อภินิหาร แต่อภินิหารนั้นยังเป็นเรื่องโลกียะ ที่สูงขึ้นไปกว่านั้นคือโลกุตระ ได้แก่ การอยู่เหนือโลก อันโลกธรรมทั้งหลายไม่อาจจายล้อมได้ องค์คุณประการหลังนี้ท่านได้บำเพ็ญและแสดงให้เห็นตลอดชีวิต ตัวอย่างหนึ่ง ได้แก่ การไม่ใส่ใจกับสมณศักดิ์พดยศ ซึ่งท่านเห็นว่าเป็นแค่ “หัวโขน” เท่านั้นเอง

ตามธรรมเนียม พระที่ทรงสมณศักดิ์อย่างท่าน ย่อมมี คิษย์วัดแจวเรือให้เวลาเดินทาง แต่เนื่องจากท่านชอบประพาศิตน อย่างพระอนุจรหรือพระลูกวัด ดังนั้นเมื่อใดที่เห็นคิษย์แจวเรือ เหนื่อย ท่านก็จะให้นั่งพักเสีย แล้วท่านก็แจวแทน

มีคราวหนึ่งท่านได้รับนิมนต์ไปในงานที่จังหวัดนนทบุรี ขากลับเจ้าภาพได้ให้บัว ๒ คนผิวเมียแจวเรือมาส่ง ระหว่างทาง ผิวเมียคู่นี้เกิดทะเลาะกันอย่างรุนแรง ท่านเห็นเช่นนั้น จึงขอให้ ทั้งสองเลิกวิวาทกัน และให้เข้ามานั่งพักในประทุน แล้วท่านก็แจว เรือมาเองจนถึงวัดระฆัง

แต่ที่กล่าวขานกันมาก ก็คือตอนที่ท่านไปสวดมนต์ในสวน แห่งหนึ่ง เขตราชบุรณะ ฝั่งธนบุรี สวนแห่งนี้ต้องเข้าทาง คลองเล็ก ท่านไปด้วยเรือสำปั้นกับคิษย์ โดยเอาพัดยศไปด้วย บังเอิญเวลานั้นน้ำแห้งเข้าคลองไม่ได้ ท่านจึงลงเข็นเรือกับคิษย์ ท่าน ชาวบ้านก็ร้องบอกกันว่า “สมเด็จฯ เข็นเรือไวย” ท่านได้ยิน ก็ตอบไปว่า “ฉันไม่ใช่สมเด็จฯ ดอกจะ ฉันชื่อขรรค์โตจะ สมเด็จฯ ท่าน อยู่ในเรือนะจ๊ะ” ว่าแล้วก็ชี้มือไปที่พัดยศ ลักพักชาวบ้านก็ลงมา ช่วยกันเข็นเรือไปจนถึงบ้านงาน

นิทานเรื่องนี้สอนว่า หัวใจนั้นพึงถอดวางเมื่อลงจาก
เวทีฉันใด สมณศักดิ์ก็มีใช้สิ่งซึ่งพึงยึดถือเป็น “ตัวกู ของกู” ฉะนั้น

พระภัทรมุนี

วัดทองนพคุณ อ.คลองสาน กรุงเทพมหานคร

นามเดิม อิน สัตยาภรณ์

กำเนิด เกิดวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๔๓๖

สถานที่เกิด อ.บ้านดอน จ.สุราษฎร์ธานี

อุปสมบท ที่ ต.บางไผ่ อ.บ้านดอน เมื่อ ปีพ.ศ.๒๔๕๖

มรณภาพ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๐๔

ท่านเจ้าคุณภัทรมุนีเป็นผู้ที่มีความรู้แม่นยำทางด้านพระปริยัติธรรม นอกจากเป็นเปรียญรูปแรกของวัดทองนพคุณแล้ว ยังสอบบาลีได้เป็นเปรียญ ๙ ประโยครูปแรกของวัด ท่านยังเป็นกรรมการแปลพระไตรปิฎกและกรรมการสังคายนาพระธรรมวินัย เมื่อพ.ศ. ๒๔๘๖ แต่สิ่งที่ทำให้ท่านมีชื่อเสียงโดดเด่นก็คือวิชาโหราศาสตร์ ถือว่าเป็นโหรเอกของเมืองไทยในยุคนั้น แม้จะเป็นที่รู้จักกว้างขวางในสมัยนั้น แต่ท่านหาได้หลงใหลในลาภสักการะไม่ หากพอใจที่จะอยู่เรียบง่ายอย่างสมถะ และสุขภาพอ่อนน้อมแม้แต่กับพระในวัดซึ่งอยู่ในปกครองของท่าน

คุณธรรมสำคัญอีกประการหนึ่งของท่านคือ ให้ความเมตตากรุณาแก่คนทั่วไปโดยไม่เลือกชั้นวรรณะ จึงเป็นที่พึ่งของคนตกทุกข์ได้ยาก นอกจากนี้ใช้วิชาโหราศาสตร์ช่วยเหลือญาติโยมที่เดือดร้อนแล้ว ท่านยังให้ธรรมะเป็นทั้งเครื่องเตือนสติและให้กำลังใจแก่เขาในการทำมาหากิน (อ่านเนื้อเรื่อง หน้า ๕๗)

ของดีจากสวนโมกข์

สวนโมกขพลารามเมื่อครั้งที่พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) ยังมีชีวิตอยู่นั้นเนื่องแน่นด้วยผู้คนเสมอ โดยเฉพาะในวันหยุด ยิ่งเมื่อมีถนนซูเปอร์ไฮเวย์ตัดผ่านหน้าวัดราว ๒๐ ปีมาแล้ว สวนโมกข์ก็กลายเป็นจุดแวะพักอีกแห่งหนึ่งของบรรดานักท่องเที่ยวที่เดินทางลงใต้ จึงมีสภาพไม่ต่างจากสถานที่ท่องเที่ยวในสายตาของผู้คนเป็นอันมาก

เป็นธรรมดาอยู่เองที่นักท่องเที่ยวทั้งหลายเมื่อหยุดรถแวะที่สวนโมกข์แล้ว ก็ถือเป็นโอกาสดีที่จะเข้าไปกราบนมัสการท่านอาจารย์พุทธทาส ซึ่งมักจะมานั่งอยู่ที่ม้าหินหน้ากุฏิเกือบตลอดวันเป็นประจำ หลายคนแม้จะได้ยินกิตติศัพท์ท่านมานาน แต่ก็หาได้ศึกษาหรือติดตามผลงานของท่านไม่ จึงมักจะเข้าใจว่าท่านเป็น “เกจิอาจารย์” รูปสำคัญรูปหนึ่ง

“ผมอยากจะมาขอเลขเด็ดจากท่านอาจารย์เอาไปแทง
หวยสักงวด จะได้ร่ำรวยกับเขาเสียทีครับ” ประโยคเช่นนี้ ท่านมัก
จะได้ยินเป็นประจำ บางครั้งท่านก็ตอบว่า “ถ้าขอหวย ก็ต้องไปขอ
กับสมพาล”

ที่นี้ก็เป็นหน้าที่ของคนวัด ทั้งพระและโยมในสวนโมกข์
ที่จะต้องคอยตอบคำถาม เวลามีคนมาถามว่า “คุณครับ ผมมาหา
ท่านสมภารครับ” ถ้าคนในวัดรู้ว่าผู้นั้นต้องการหวย ก็จะไป
อีกทางหนึ่ง ซึ่งคนละทางกับกฏของอาจารย์โพธิ์ซึ่งเป็นเจ้าอาวาส
แน่นอนว่าผู้นั้นมองหาเท่าไรก็ไม่เห็น “สมภาร” เสียที แต่ไม่ใช่ว่า
เขาถูกหลอก

ที่จริงผู้ที่ท่านอาจารย์พุทธทาสกล่าวถึงก็อยู่แถวนั้นเอง
ต่อเมื่อคนวัดที่เดินผ่านชี้ให้ดู เขาจึงเห็นถนัดถนี่ เพราะ “สมพาล”
นอนเล่นอยู่ข้างหน้าเขานั้นเอง

สมพาล เป็นสุนัขที่ท่านอาจารย์พุทธทาสเลี้ยงไว้ เนื่องจาก
สมพาลมีนิสัยเกเร ชอบเอาแต่ใจตัว ท่านอาจารย์จึงตั้งชื่อว่า
“สมพาล” แปลว่า “โง่แท้” หากใครหลงมกมายมาขอหวย ก็ต้อง
เจอกับสมพาลตัวนี้เป็นประจำ

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส อินทปัญโญ) วัดธารน้ำไหล (สวนโมกขพลาราม) อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

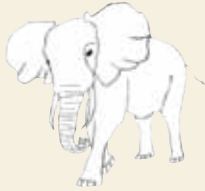
นามเดิม เจือม พานิช กำเนิด ๒๗ พฤษภาคม ๒๔๔๙
สถานที่เกิด ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี
อุปสมบท อุปสมบท ณ วัดอูบล อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี
เมื่อพ.ศ. ๒๔๖๙ โดยมีพระครูโสภณเจตสิกaram เป็นพระอุปัชฌาย์
สมณศักดิ์ พระธรรมโกศาจารย์
มรณภาพ ๘ กรกฎาคม ๒๕๓๖ รวมสิริอายุ ๘๗ ปี ๖๗ พรรษา

ท่านพุทธทาส อุปสมบทเมื่ออายุ ๒๐ ปี ได้รับฉายาว่า “อินทปัญโญ” เมื่ออุปสมบทแล้วได้เดินทางมาศึกษาต่อ ที่วัดปทุมคงคา กรุงเทพมหานคร สอบได้นักธรรมเอก และเรียนภาษาบาลีได้เปรียญ ๓ ประโยค สร้างสำนักปฏิบัติธรรมที่วัดตระพังจิก ต.พุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี เมื่อ ๑๒ พฤษภาคม ๒๔๗๕ ให้ชื่อว่า “สวนโมกขพลาราม” ซึ่งแปลว่า สวนป่าเป็นกำลังหลุดพ้นจากทุกข์ ต่อมาเมื่อปีพ.ศ.๒๔๘๗ ได้ย้ายสวนโมกขพลาราม มายังสถานที่แห่งใหม่ คือ วัดธารน้ำไหล ในปัจจุบัน ท่านสร้างผลงานทางธรรมไว้มากมายทั้งที่เป็นหนังสือ และเทปบันทึกเสียง รวมทั้งได้ไปแสดงปาฐกถาธรรม ทางสถานีวิทยุ สถานี และหน่วยงานหลายแห่ง ท่านได้อุทิศตนเพื่องานพระศาสนา และทำงานช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เพื่อให้ได้พบสันติสุข โลกมีสันติภาพ ตามปณิธานที่ตั้งได้ ๓ ประการ ได้แก่

๑. พยายามทำให้ทุกคนเข้าถึงหัวใจแห่งศาสนาของตน
๒. พยายามทำความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนา
๓. พยายามนำโลกออกมาเสียจากอำนาจของวัตถุนิยม

ผลจากการมุ่งมั่นศึกษา ฝึกฝนตนอย่างเข้มงวด และอุทิศชีวิตถวายแด่พระศาสนาของท่าน ทำให้ท่านได้รับการนับถือยกย่อง จากพุทธศาสนิกชนทั้งในประเทศ และจากต่างประเทศ ผลงานของท่านได้รับการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง ทั้งที่เป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ กระทั่งได้รับการยอมรับจากชาวโลกว่าเป็นสมณปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่ ผู้มีบทบาทอย่างสูงต่อพุทธศาสนา

ช้างรับศีล

หลวงปู่ขาว อนาลโย แห่งวัดถ้ำกลองเพล จังหวัดอุดรธานี เป็นศิษย์คนสำคัญของพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต แม้ท่านจะล่วงลับดับขันธไปแล้ว พ.ศ. ๒๕๒๖ แต่ท่านก็ยังคงเป็นที่เคารพนับถือในหมู่ผู้ใฝ่ธรรมอย่างไม่เสื่อมคลาย

ท่านเป็นพระปฏิบัติที่ใฝ่ในธุดงค์วัตรมาตั้งแต่ยังหนุ่ม เมื่อท่านได้ยินทิตติศัพท์พระอาจารย์มั่น ก็บุกป่าฝ่าดงตามหาท่าน และเที่ยวติดตามท่าน จนภายหลังได้รับเมตตาเข้าไปจำพรรษากับท่านอาจารย์ใหญ่

คืนหนึ่งในพรรษา ขณะที่ท่านกำลังนั่งภาวนาอยู่ในกุฏิข้างบ้านใหญ่เชือกหนึ่งได้พลัดหลงเข้ามายังกุฏิท่าน แต่เพื่ออภัยกุฏิด้านหลังมีม้าหินใหญ่ก้อนหนึ่งบังอยู่ ช่างจึงไม่สามารถเข้ามาถึงตัวท่านได้ แต่กระนั้นก็เอาจวงสอดเข้ามาในกุฏิจนถึงกลดและมุ้งเสียงสุดลมหายใจดกกลืนท่าน ดังพุดพาดๆ จนกลดและมุ้งไหวไปมา แต่ท่านเองไม่ไหวติง นั่งภาวนาบริกรรมพุทโธฯ ตลอด ๒ ชั่วโมง ช่างใหญ่ตัวนั้นไม่ยอมหนีไปไหน รวากับจะคอยทำร้ายท่านต่อมาก็เคลื่อนไปทางตะวันตกของกุฏิ แล้วล้วงเอามะขามมากิน

ท่านเห็นว่าหากนั่งเฉยคงไม่ได้การ จึงตัดสินใจออกไปพุดกับมันให้รู้เรื่อง เพราะเชื่อว่าช่างนั้นรู้ภาษาคน หากพุดกับช่างดีๆ มันคงจะไม่พุ่งมาทำร้ายเป็นแน่

เมื่อตกลงใจแล้ว ท่านก็ออกจากกุฏิมายืนแอบโคนต้นไม้หน้ากุฏิ แล้วพุดกับช่างว่า “พี่ชาย น้องขอพุดด้วยสักคำสองคำขอพี่ชายจงฟังคำของน้องจะพุดเวลานี้” ท่านว่าพอช่างได้ยินเสียงท่านก็หยุดนิ่งเงียบแล้ว ท่านก็พุดต่อไปว่า

“พี่ชายเป็นสัตว์ของมนุษย์นำมาเลี้ยงไว้ในบ้านเป็นเวลานานจนเป็นสัตว์บ้าน ความรู้สึกทุกอย่างตลอดจนภาษามนุษย์ที่เขาพูดกันและพร่ำสอนพี่ชายตลอดมานั้น พี่ชายรู้ได้ดีทุกอย่าง ยิ่งกว่ามนุษย์บางคนเสียอีก ดังนั้นพี่ชายควรจะรู้ขนบธรรมเนียมและข้อบังคับของมนุษย์ ไม่ควรทำอะไรตามใจชอบ เพราะการกระทำบางอย่างแม้จะถูกใจเรา แต่เป็นการขัดใจมนุษย์ก็ไม่ใช่ของดี เมื่อขัดใจมนุษย์แล้ว เขาอาจทำอันตรายเราได้ ดีไม่ดีอาจถึงตายก็ได้ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์ฉลาดแหลมคมกว่าบรรดาสัตว์ที่อยู่ร่วมโลกกัน สัตว์ทั้งหลายจึงกลัวมนุษย์มากกว่าสัตว์ด้วยกัน ตัวพี่ชายเองก็อยู่ในบังคับของมนุษย์ จึงควรเคารพมนุษย์ผู้ฉลาดกว่าเรา ถ้าดีดิ่งต่อเขา อย่างน้อยเขาก็ดี เขาเอาข้อสับลงที่ศีรษะพี่ชายให้ได้รับความเจ็บปวด มากกว่านั้นเขามาให้ตาย พี่ชายจงจำไว้อย่าได้ลืมคำที่น้องสั่งสอนด้วยความเมตตาอย่างยั้งนี้”

แล้วท่านก็ขอให้ช่างรับศีลห้า และกำชับให้รักษาให้ดี เมื่อตายไปจะได้สู่ความสุข มีชาติที่สูงขึ้น จากนั้นท่านก็สรุปว่า “เอาละน้องสั่งสอนเพียงเท่านี้ หวังว่าพี่ชายจะยินดีทำตาม ต่อไปนี้ขอให้พี่ชายจงไปเที่ยวหาอยู่หากินตามสบาย เป็นสุขกายสุขใจเถิด น้องก็จะได้เริ่มบำเพ็ญภาวณาต่อไป และอุทิศส่วนกุศลแม่เมตตาให้พี่ชาย

เป็นสุขทุกๆ วัน และไม่ลดละเมตตา เอ้าพี่ชายไปจากที่นี่ได้แล้ว”

ท่านว่าขณะที่ท่านกำลังให้โอวาทสั่งสอน ช่างยืนนิ่งราว
ก้อนหิน ไม่กระตุกกระตักหรือเคลื่อนไหวว้าวุ่นส่วนใดส่วนหนึ่งแม้แต
น้อย ต่อเมื่อท่านให้ศีลให้พรเสร็จและบอกให้ไปได้ มันจึงเริ่ม
หันหลังกลับออกไปจากที่นั่น

เมตตาและปิยวาจา นั้นไม่เพียงแต่มนุษย์เท่านั้น แม้ช่าง
ก็ซาบซึ้งและสัมผัสได้ด้วยใจ

หลวงปู่ขาว อนาลโย

วัดถ้ำกลองเพล อ.หนองบัวลำพู จ.อุดรธานี

นามเดิม ขาว โคร์ตดา กำเนิด ๒๘ ธันวาคม ๒๔๓๑
สถานที่เกิด ต.หนองแก้ว อ.อำนาจเจริญ จ.อุบลราชธานี
อุปสมบท ณ วัดลือธิ์บังคม อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร
ใน พ.ศ. ๒๔๖๒ โดยมีพระครูบ่อ เป็นพระอุปัชฌาย์
มรณภาพ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๒๖ รวมสิริอายุ ๙๕ ปี ๖๔ พรรษา

ก่อนอุปสมบทหลวงปู่ได้ดำรงชีวิตตามวิสัยฆราวาสทั่วไปโดยมีบุตร ๓ คน กระทั่งใน พ.ศ. ๒๔๖๒ ขณะอายุได้ ๓๑ ปี หลวงปู่จึงตัดสินใจออกบวชเป็นพระภิกษุในบวรพุทธศาสนา หลวงปู่บวชอยู่นาน ๖ ปี จึงได้ถวายตัวเป็นศิษย์ของ พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต และได้ขอญัตติเป็นธรรมยุติกนิกาย เมื่อปีพ.ศ. ๒๔๖๘ ที่วัดโพธิ์สมภรณ์ จ.อุดรธานี โดยมีท่านเจ้าคุณพระธรรมเจดีย์ เป็นพระอุปัชฌาย์

หลวงปู่มีความเด็ดเดี่ยวในข้อวัตรปฏิบัติมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการเดินจงกรม หลวงปู่ได้เน้นเป็นพิเศษ กล่าวคือ เมื่อฉันเสร็จจะเริ่มเดินจงกรมเป็นพุทธบูชา พอถึงบ่ายสองโมงเริ่ม เดินจงกรมถวายเป็นธรรมบูชา จนถึงบ่าย ๔ โมง และเมื่อทำข้อวัตรเสร็จสิ้นแล้วก็จะเริ่มเดินจงกรมถวายเป็นสิ่งบูชา จนถึงประมาณ ๔-๕ ทุ่ม จึงเข้าที่พักเพื่อบำเพ็ญภาวนาต่อไป หลวงปู่ได้บำเพ็ญเพียรออกธุดงค์ เพื่อเผยแผ่พระธรรม คำสอนตามสถานที่ต่างๆ หลายแห่ง จนอายุ ๗๐ ปี จึงจำพรรษา เป็นการถาวรที่วัดป่าถ้ำกลองเพล หลวงปู่เป็นภิกษุ ที่ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ มีข้อวัตรปฏิบัติตั้งดงาม สมควรจดจำ เป็นแบบอย่างสืบไป

เมตตา ของหลวงปู่

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) แห่งวัดระฆังนั้น ท่านเป็นคนสมัยรัชกาลที่ ๑ หากแต่มีกิตติศัพท์เลื่องลือจนถึงปัจจุบัน แต่ส่วนมากเวลานึกถึงท่าน ผู้คนมักมองไปในแง่อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์หรือพระเครื่อง ทั่วๆ ที่คุณธรรมของพระองค์ท่านมีอยู่เนกประการที่สมควรนำมาไปประพฤติปฏิบัติ คุณธรรมของท่านประการหนึ่ง ได้แก่ ความเมตตา ไม่เฉพาะต่อผู้คน หากยังแผ่ไปถึงสัตว์เล็กสัตว์น้อย

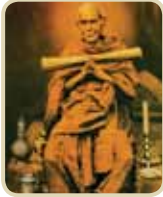
มีเรื่องเล่าว่าคราวหนึ่งเขานิมนต์ท่านไปในงานบ้านแห่งหนึ่งที่จังหวัดสุพรรณบุรี ท่านได้ไปโดยทางเรือ ครั้นเรือจะเข้าทางอ้อม ท่านได้ขึ้นบกลัดทุ่งนาไปด้วยหมายจะให้ถึงเร็ว ปล่อยให้ศิษย์แจวเรือไปตามลำพัง ระหว่างทางท่านได้พบนกกระสาตัวหนึ่งติดแร้วอยู่ จึงแก้บ่วงปล่อยนกนั้นไป แล้วท่านเอาเท้าของท่านสอดเข้าไปในบ่วงแทน เมื่อศิษย์แจวเรือถึงบ้านงาน ได้ถามไต่ถามได้ว่าความที่ท่านขึ้นบกเดินมาก่อนนานแล้ว เจ้าภาพจึงได้ให้คนออกติดตามสืบหา ไปพบท่านติดแร้วอยู่ พอจะเข้าไปแก้บ่วง ท่านร้องห้ามว่า “อย่า อย่าเพิ่งแก้ เพราะขรวิทย์ยังมีโทษอยู่ ต้องให้เจ้าของแร้วเขาอนุญาตให้ก่อนจะ”

ครั้นท่านได้รับอนุญาตแล้ว จึงบอกให้เจ้าของแร้วกรวดน้ำ แล้วท่านได้กล่าวคำอนุโมทนา ยถา สัพพี เสร็จแล้วท่านจึงได้เดินทางต่อไปยังบ้านงาน

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต)

วัดระฆังโฆสิตาราม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

ท่านเป็นปูชนียบุคคลที่พระพุทธศาสนิกชนกล่าวขวัญถึงในนามของสมเด็จพระโต ท่านถือกำเนิดในปี พ.ศ. ๒๓๑๙ จนอายุได้ ๑๓ ปี สมเด็จพระโตจึงบรรพชาเป็นสามเณรในเมืองพิจิตร เมื่ออายุครบอุปสมบทจึง โปรดฯ ให้บวชเป็นนาคหลวงที่วัดตะไกร จ. พิษณุโลก ท่านได้เป็นพระพี่เลี้ยง และครูสอนหนังสือขอมและคัมภีร์มูลกัจจายน์ เมื่อเจ้าฟ้ามงกุฎทรงบวชเป็นสามเณร ครั้นเจ้าฟ้ามงกุฎครองราชย์เป็นรัชกาลที่ ๔

สมเด็จพระโตได้เป็นเจ้าอาวาสวัดระฆังโฆสิตาราม และได้เป็นสมเด็จพระพุฒาจารย์ ท่านรอบรู้แตกฉานใน พระธรรมวินัย และธรรมปฏิบัติ ความเป็นเลิศในการเทศนา ได้รับการยกย่องสรรเสริญในสติปัญญาและปฏิญาณโวหารที่ฉลาดหลักแหลม เปี่ยมด้วยจิตเมตตากรุณาแก่ผู้ตกยาก มีอริยาไต่ยมักน้อย สันโดษ “พระสมเด็จ” สมเด็จพระโตท่านสร้างขึ้น เพราะปรารถนาถึงพระมหาเถระในสมัยก่อน มักสร้างพระพิมพ์บรรจุในปูชนียสถาน เพื่อเป็นการสืบทอดอายุพระศาสนาให้ถาวรตลอดกาล ท่านจึงทำตามคตินั้นสร้างพระสมเด็จไว้ ๘๔,๐๐๐ องค์ เท่ากับพระธรรมชั้น

สมเด็จพระโตท่านถือปฏิบัติในข้ออุตุงค์วัตรทุกประการ คือ ฉ้นในบาตรถือผ้าสามผืนออกอุตุงค์ เขียมป่าช้า นั่งภาวนา เดินจงกรม จนวาระสุดท้ายท่านมรณภาพเมื่อวันที่ ๒ ค่ำ เดือน ๙ ปีจอ เวลา ๒ ยาม รวมสิริอายุได้ ๘๕ ปี

บนเส้นทาง ชีวิตพรหมจรรย์

พระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ เป็นพระอาจารย์ฝ่ายวิปัสสนา
ธรรูปหนึ่ง ซึ่งมีผู้เคารพนับถือเป็นอันมาก ท่านเป็นศิษย์ของ
พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ผู้สร้างกุทอกให้เป็นรมณีสถาน
อันศักดิ์สิทธิ์สำหรับนักปฏิบัติธรรม ผู้ที่ได้ไปกุทอก อันเป็นที่ตั้ง
ของวัดเจติยาคีรีวิหาร จังหวัดหนองคาย ย่อมอดพิศวงไม่ได้ที่เห็น
สะพานเวียนไต่รอบหน้าผาขึ้นไปเป็นชั้นๆ จนถึงยอด

บันไดเลียบหน้าผาทำแหวลึกที่กุทอกเต็มไปด้วยเกร็ด
ที่น่าสนใจ แต่ที่น่าสนใจยิ่งกว่าก็คือเกร็ดชีวิตของพระอาจารย์จวน
โดยเฉพาะในช่วงที่ยังหนุ่ม ท่านเล่าว่าเมื่ออายุ ๑๘ ปี ได้รักหญิง
สาวคนหนึ่งซึ่งอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน มูลเหตุที่รักก็เพราะทุกเช้า
หญิงผู้นั้นเดินผ่านบ้านของท่านโดยไม่ใส่เสื้อหรือมีผ้าปกปิด
ร่างกายส่วนบนเลย คงมีแต่ผ้าชิ้นนุ่งผืนเดียวเท่านั้น

วันแรกๆ ที่เห็นหญิงผู้นั้นเดินเปลือยอก ก็มีได้นึกรัก นึกชอบอะไร แต่เมื่อเห็นทุกๆ วัน ก็เริ่มจะเห็นว่าหญิงผู้นี้มีหน้าอกงาม จึงเกิดความรักในความงามของหน้าอก แล้วก็เลยไปเห็น เรืองงามทั้งตัว เกิดความรักเธอหมดทั้งตัว

อยู่มาหนุ่มจวนก็เกิดความคิดขึ้นมาว่า เมื่อเรารักเขาและเห็นเขางามไปหมดทั้งตัว เราก็น่าจะไปดูอูจจาระของหญิงคนนี้ ว่าสวยงามไหม น่ารักไหม ปกติหญิงผู้นี้เดินผ่านหน้าบ้านหนุ่มจวนทุกวันเพื่อ “ไปทุง” คือไปถ่ายอูจจาระที่ป่าละเมาะ ดังนั้นหนุ่มจวนจึงคอยให้หญิงผู้นั้นถ่ายเสร็จแล้วเดินกลับมา จากนั้นจึงตามเข้าไปดูทันที แต่วันแรกไม่ประสบความสำเร็จ เพราะมีหมูเข้าไปกินอูจจาระของเธอจนหมด

วันต่อมาเมื่อเห็นหญิงผู้นั้นเดินผ่านหน้าบ้านเหมือนเคยหนุ่มจวนก็รีบเข้าไปทางใหม่ เพื่อสกัดหมูไว้ไม่ให้เข้าไปกินอูจจาระคราวนี้ได้ผล เมื่อหญิงผู้นั้นถ่ายอูจจาระเสร็จ หนุ่มจวนก็เข้าไปเฟ่งพิณจอจจาระ เห็นมีลักษณะเหลวๆ มีพยาธิตัวติดตัวแบนบ้าง พยาธิตัวกลมบ้าง พยาธิเส้นด้ายบ้าง จึงบอกกับตนเองว่า “ถ้ารักตัวเขาก็ต้องรักขี้ของเขาด้วยซิ” แต่ใจตอนนั้นก็บอกว่า “อื้อย!

ไม่เอา...ให้เอาก็ไม่เอา ให้จับเอาไหม รักไหม อี๊ย!...ให้ดม เอา
ไหม อี๊ย!..ไม่...ให้ใส่กระเป๋ากางเกง...เอาไหม อี๊ย! .....ไม่! ไม่!
มันสกปรก มันเปื้อน!”

หนุ่มจวนยังถามต่อไปว่า “ให้กิน เอาไหม” คำตอบคือ
“บรีอว์...ไม่! ไม่! ไม่!”

หนุ่มจวนยังไม่หายสงสัย ต่อมาได้ไปสำรวจอุจจาระของ
หญิงสาวคนอื่นอีก อุจจาระของหญิงคนใหม่ แม้ไม่มีพยาธิตัวดีด
แต่ก็เหลวๆ มีมูกติดอยู่ เป็นเมือก น่ารังเกียจ ชวนให้จิตใจห่อเหี่ยว
สลดสังเวช

หลังจากที่ฟังพินิจอุจจาระของหญิงสาว ความรักที่หนุ่ม
จวนมีต่อหญิงสาวคนนั้นก็คลายลงเป็นลงดับๆ จนกระทั่งไม่เหลือ
เลย

ต่อมาเมื่ออายุ ๒๑ ปี หนุ่มจวนก็อุปสมบทเป็นพระภิกษุ
ช่วงพรรษาที่ ๕-๖ นั้น ท่านไปจำพรรษาที่เชียงใหม่ ท่านเล่าว่า
มีกิเลสมารบกวนหลายครั้ง คราวหนึ่งขณะที่เดินบิณฑบาต มี

หญิงสาวคนหนึ่งนิมนต์ให้ท่านมารับบาตร พอท่านเปิดฝาบาตรเตรียมจะรับอาหาร หญิงสาวคนนั้นก็ชะงัก วางถาดและขันข้าวลงเสีย แล้วขยับฝ่ามือคลี่ออกเป็นวงกว้างต่อหน้าท่าน โดยไม่มีผ้าชั้นในปกปิดร่างกายส่วนล่างเลย เท่ากับว่ามาเปลือยให้เห็นของสงวนอยู่ต่อหน้าท่าน ท่านเล่าว่าตอนนั้นเกิดความกำหนัดขึ้นมาแต่มีสติทัน จึงรีบปิดฝาบาตรเดินหนีไปทันที แล้วเดินทางออกจากหมู่บ้านนั้นในวันนั้นเอง

พระอาจารย์จวนเล่าว่ามีเหตุการณ์อีกหลายครั้งที่ทำให้จิตใจหวั่นไหว แต่ก็พาตัวรอดมาได้ด้วยสติและความตั้งมั่นในพรหมจรรย์ สามารถดำรงตนในสมณภาวะได้อย่างบริสุทธิ์ดังงามจนสิ้นอายุขัยเมื่อปี ๒๕๒๓

พระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ

วัดเจติยาศีรีวิหาร (วัดภูทอก) อ.บึงกาฬ จ.หนองคาย

นามเดิม จวน นรมาส เกิดวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๔๖๓

สถานที่เกิด อ.อำนาจเจริญ จ.อุบลราชธานี

อุปสมบท วัดเจริญจิต บ้านโคกกลาง ต.ดงมะยาง

อ.อำนาจเจริญ จ.อุบลราชธานี

มรณภาพ อุบัติเหตุเครื่องบินตก เมื่อวันที่ ๒๗ เม.ย. ๒๕๓๒

รวมสิริอายุ ๕๙ ปี ๙ เดือน ๑๘ วัน พรรษา ๓๘

ท่านเป็นเด็กหัวอ่อน เชื่อฟังถ้อยคำผู้ใหญ่ เมื่ออายุ ๑๔ ปี ท่านได้หนังสือสอนกรรมฐานของพระอาจารย์สิงห์ ขนดะยาโคม จากพระครูดงศรีรูปหนึ่ง ท่านได้ศึกษาและปฏิบัติตามจนจิตเข้าถึงสมาธิมีความสุขมาก มีเวลารว่างเมื่อไหร่ท่านก็มักนั่งสมาธิ เมื่อบวชแล้วท่านได้รับคำสั่งให้ท่องปาฏิโมกข์และเจ็ดตำนานให้ได้ภายใน ๑ เดือน ซึ่งท่านสามารถทำได้สำเร็จ จนอาจารย์ถึงกับทิ้งเพราะความจริงแกล้งสั่งไปอย่างนั้น เพื่อทดสอบสติปัญญา

ตั้งแต่พรรษาแรก ท่านก็ปฏิบัติอย่างจริงจัง ทำความเพียรอย่างมาก ร่างกายเกิดป่วยทรุดโทรมมากจึงถูกสั่งห้าม ออกพรรษาที่ ๓ ท่านได้ไปฝากตัวเป็นศิษย์พระอาจารย์มั่น เมื่อพ.ศ. ๒๔๘๘ ได้ศึกษาธรรมจนจุใจ เพียงพรรษาที่ ๕ พระอาจารย์มั่นก็พยากรณ์ว่าท่านมีกาย วาจา ใจ สมควรแก่การบรรลวจิตของท่านมีความโลดโผนพิสดารมาก เชื่อกันว่าสำเร็จอธิญา ๖

หลวงพ่อกษ กับรถยนต์

ทุกวันนี้รถยนต์กลายเป็นปัจจัยที่ ๕ สำหรับคนมีเงิน
ไปแล้ว เป็นธรรมดาอยู่เองที่มรราชเห็นอะไรดีก็อยากถวายให้พระ
ได้ใช้บ้าง เพราะเชื่อว่าจะได้บุญมาก ดังนั้นการถวายรถยนต์แก่
พระจึงเป็นที่นิยมในหมู่คนมีเงิน จนกระทั่งรถกลายเป็นเครื่อง
แสดงสถานภาพของพระว่าเป็นที่ศรัทธาหนักถือของญาติโยม ผล
ก็คือพระที่มีสมณศักดิ์ท่านใดที่ไม่มีใครถวายรถให้ ก็ต้องถือเป็น
กิจที่จะชวนขวดยหารถมาประดับบารมี

สำหรับหลวงพ่อบุชา สุภทฺโทนั้น ท่านไม่ต้องขวนขวายหารถ เพราะมีคนอยากถวายรถยนต์ให้ท่าน แต่แทนที่ท่านจะตอบรับ ท่านได้นำเรื่องนี้เข้าที่ประชุมสงฆ์วัดหนองป่าพงหลังสวดปาฏิโมกข์เพื่อฟังความเห็นพระสงฆ์ ทุกรูปต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ควรจะรับด้วยเหตุผลว่า สะดวกแก่หลวงพ่อบุชาเวลาไปเยี่ยมสำนักสาขาต่างๆ ซึ่งมีมากมายกว่า ๕๐ สาขาในเวลานั้น อีกทั้งเวลาพระเณรอาพาธก็จะได้นำส่งหมอดได้ทันท่วงที

หลังจากที่หลวงพ่อบุชารับฟังความคิดเห็นของที่ประชุมแล้ว ท่านก็แสดงทัศนะของท่านว่า “สำหรับผม มีความเห็นไม่เหมือนกับพวกท่าน ผมเห็นว่าเราเป็นพระ เป็นสมณะ คือผู้สงบระงับ เราต้องเป็นคนมักน้อยสันโดษ เวลาเช้าเราอุ้มบาตรออกไปเที่ยววิณฑบาตรรับอาหารจากชาวบ้านมาเลี้ยงชีวิต เพื่อยังอัตภาพนี้ให้กันไป ชาวบ้านส่วนมากเขาเป็นคนยากจน เรารับอาหารมาจากเขา เรามีรถยนต์แต่เขาไม่มี นี่ลองคิดดูซิว่ามันจะเป็นอย่างไร เราอยู่ในฐานะอย่างไร เราต้องรู้จักตัวเอง เราเป็นลูกศิษย์ของพระพุทธเจ้า เมื่อพระพุทธเจ้าไม่มีรถ เราก็อย่ามีเลยดีกว่า ถ้ามี ลักวันหนึ่งก็จะมีข่าวว่ารถวัดนั้นคว่ำที่นั่น รถวัดนี้ไปชนคนที่นี้... อะไรุ่นวาย เป็นภาระยุ่งยากในการรักษา

“เมื่อก่อนนี่จะไปไหนแต่ละที่มีแต่เดินไปทั้งนั้น ไปรุดงค์ สมัยก่อนไม่ได้นั่งรถไปเหมือนทุกวันนี้ ถ้าไปรุดงค์ก็รุดงค์กันจริงๆ ขึ้นเขาลงห้วยมีแต่เดินทั้งนั้น เดินกันจนเท้าพองทีเดียว แต่ทุกวันนี้พระเถรเขาไปรุดงค์มีแต่นั่งรถกันทั้งนั้น เขาไปเที่ยวดูบ้านนั้น เมืองนี้กัน ผมเรียกทะเลุดง ไม่ใช่รุดงค์ เพราะดงที่ไหนมีทะเลุดงไปหมด นั่งรถทะเลุดงเลย ไม่มีรถก็ช่างมันเถอะ ขอแต่ให้เราประพฤติปฏิบัติให้ดีเข้าไว้ก็แล้วกัน เทวดาเห็นเข้าก็เลื่อมใสศรัทธาเองหรอก

“ผมไม่รับรถยนต์ที่เขาจะเอามาถวายก็เพราะเหตุนี้ ยิ่งสบายเสียอีก ไม่ต้องเข็ดไม่ต้องล้างให้เหนียว ขอให้ท่านทั้งหลาย จงจำไว้ อย่าเห็นแก่ความสะดวกสบายกันนักเลย”

ป้ายของหลวงพ่อ วัดบ้านกร่าง

พระเมธีธรรมสาร (ไสว ธมฺมสารโ) อดีตเจ้าคณะอำเภอ
ศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี หรือที่ชาวบ้านแถบนั้นรู้จักในนาม
หลวงพ่อวัดบ้านกร่าง ตามชื่อวัดที่ท่านเป็นเจ้าของอาวาสนั้น ได้ชื่อว่า
เป็น “พระขลัง” แม้เครื่องรางของขลังและวัตถุมงคลที่ท่านสร้าง
จะมีอยู่ไม่มากก็ตาม

แต่สาเหตุที่ชาวบ้านเคารพนับถือท่านกระทั่งทุกวันนี้ แม้ท่านจะมรณภาพไป ๒๐ ปีแล้ว ไม่ได้อยู่ที่ความขลังของท่าน อย่างเดียว ที่สำคัญกว่านั้นก็คือศีลาจารวัตรอันงดงามและปฏิบัติ ที่ท่านประพฤติเป็นแบบอย่างโดยความเรียบง่าย มักน้อย และ เสียดสละ

มีเหตุการณ์หนึ่งซึ่งยังความศรัทธาซาบซึ้งแก่ญาติโยม อย่างมากก็คือ ตอนที่มีการระดมเงินสร้างอาคารเรียนของ โรงเรียนหลังใหม่ของวัดบ้านกร่าง เนื่องจากทางการมีงบประมาณให้ไม่ถึงครึ่งของทุนที่จะใช้ก่อสร้าง จำเป็นต้องอาศัยเงิน บริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา ท่านเห็นว่าพระจะต้องเป็นผู้นำในการ เสียดสละ

วันหนึ่งท่านได้นัดหมายให้กรรมการวัดมาประชุมพร้อมกัน ที่กุฏิท่าน แล้วท่านก็ให้คนไปยกปื๊บๆ หนึ่งในห้องพระของท่าน ลงมา ปรากฏว่าปื๊บนั้นมีช่องใส่เงินอัดแน่นอยู่เต็ม ท่านบอกว่า ตั้งแต่ท่านมาอยู่วัดบ้านกร่าง เงินที่มีผู้ถวายแก่ท่าน ส่วนหนึ่ง ใช้ไปตามควรแก่สมณวิสัย อีกส่วนก็ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ เช่น สร้างเมรุเผาศพ และวิหาร ส่วนที่เหลือทั้งหมดอยู่ในปื๊บนี้ ท่าน

ขอให้กรรมการวัดเอาออกมาจำนวนรวมกัน ได้เท่าไรบริจาคสร้าง
โรงเรียนทั้งหมด

เมื่อกรรมการวัดเอาของเงินออกมา ก็พบว่าของยิ่งอยู่ลึก
ก็ยิ่งเกาจนกระดาหเสื่อง แสดงว่าปัจจัยที่ญาติโยมถวายท่าน
ในโอกาสต่างๆ นั้น ท่านไม่ได้เปิดดู และไม่สนใจว่าเป็นเงินมาก
น้อยเท่าใด ได้มากก็ใส่บิ้อเอาไว้ เมื่อจำเป็นก็ใช้ไป ส่วนที่เหลือก็อยู่
อย่างนั้น ญาติโยมจึงศรัทธาท่านขึ้นกว่าแต่ก่อน ด้วยประจักษ์แก่
สายตาว่า ท่านไม่ติดในปัจจัยที่ได้รับ

นอกจากท่านจะไม่ยึดติดในลาภแล้ว กับผู้มีเงินท่านก็ไม่ได้
มีฉันทาคติด้วย ตอนที่มีการสร้างห้องแถวในตลาดนั้น ทางวัดให้
เจ้าของแต่ละคนลงทุนและดำเนินการก่อสร้างกันเอง วัดเพียงให้
เช่าที่ดินในราคาถูก (คูหาละ ๖๐ บาทต่อปี ปัจจุบันเพิ่มปีละ ๑๐๐
บาท) แต่มีปัญหาคือคนส่วนมากอยากได้ห้องห้วมุม เพราะอยู่ใกล้
ท่ารถท่าเรือ เป็นทำเลดีเหมาะแก่การค้าขาย

มีคหบดีบางคนเสนอท่านว่า พวกเขาขอสิทธิพิเศษเลือก
เอาห้องห้วมุมดังกล่าว โดยจะสร้างถวายวัดคนละห้องเป็นการ

ตอบแทน หลวงพ่อไม่ยอม เพราะเห็นว่าเป็นการไม่ยุติธรรมต่อผู้อื่น ยิ่งกว่านั้นก็คือวัดจะกลายเป็นผู้รับสินบน เห็นแก่ผลประโยชน์ แม้จะมีใช้ผลประโยชน์ส่วนตัวก็ตาม

วิธีของท่านคือให้ทุกคนจับฉลาก ใครได้พื้นที่ตรงไหน ก็สร้างห้องของตนตรงนั้น ที่แรกคหบดีเหล่านั้นไม่พอใจ ถึงกับจะยกเลิกการสร้างห้องของพวกเขา โดยคิดว่าถ้ารวมหัวถอนตัวกันไปหลายคน โครงการสร้างห้องแถวก็อาจต้องล้มเลิก แต่หลวงพ่อไม่ได้วิตกอะไร ใครจะสร้างหรือไม่ท่านไม่ว่า ในที่สุดตลาดก็สร้างสำเร็จ ส่วนพวกคหบดีเหล่านั้นต้องยอมแพ้ ยอมจับสลากห้องแถวของตนเหมือนคนอื่นๆ

พระเมธีธรรมสาร

วัดบ้านกร่าง อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี

นามเดิม ไสว จันทโสภา เกิดวันที่ ๗ พ.ค. ๒๔๓๒

สถานที่เกิด อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี

อุปสมบท ๒๓ เมษายน ๒๔๕๑

ณ วัดปลายนา อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี

มรณภาพ ๑๘ ส.ค. ๒๕๒๒ เวลา ๒๑.๒๓ น. รวมสิริอายุ ๙๑ ปี

เมื่อท่านเป็นเจ้าอาวาสวัดบ้านกร่างนั้น ความที่ท่านมีความสามารถในการเทศน์ การปกครอง และจริยวัตรนำเคารพเลื่อมใส ท่านจึงเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านใกล้เคียงสามารถทำการอันไม่น่าเชื่อได้ เช่น การย้ายเสนาสนะต่างๆของวัด หลายอาคารที่ยังอยู่ในสภาพดี ก็เคลื่อนย้ายด้วยวิธีให้ประชาชนช่วยกันยกไปทิ้งหลัง กล่าวคือ เมื่อช่างไม้ชั้นไม้ไผ่จริงตัวอาคารและเตรียมที่จับยกไว้พร้อมแล้ว ทางวัดก็นัดวันยกแก่ประชาชนทั้งตำบล หมู่บ้านต่างๆ

ถึงวันนั้น ประชาชนนับพันๆคน ก็พากันมาชุมนุมพร้อมกันที่วัดตามครุฑา เข้ายื่นประจำที่ได้ตัวอาคารเต็มทุกตารางฟุต เมื่อให้สัญญาณ ทุกคนก็ยกไม้คันทันไว้แล้วก้าวเดินพร้อมกัน หอสวดมนต์หลังใหญ่โตก็เคลื่อนที่อย่างช้าๆ เรียบเรียงไปบนพื้นดินเหมือนอาคารนั้นเดินไปเอง ไปตั้งอยู่ ณ สถานที่ใหม่ นอกจากหอสวดมนต์แล้ว วิธีนี้ ท่านยังย้ายหอร่มัง และกุฏิอีกประมาณ ๓ หลัง ไปอยู่อีกฟากทิศของวัด โดยไม่ต้องรื้อตะปูสักตัวเดียว

อีกหลายปีต่อมา ท่านยังไปดำเนินการย้ายหอสวดมนต์วัดพัคฆารามด้วย

กระต่ายน้อย หนึ่งภาวนา

ก่อนที่พระอาจารย์จวน กุลเชฏโฐ จะมาบุกเบิกสร้างวัด
เจติยาศิริวิหารที่ภูทอก กิ่งอำเภอสรีวิไล จังหวัดหนองคายนั้น
ท่านใช้ชีวิตเยี่ยงพระธุดงค์กรรมฐานอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย
เจริญรอยตามพระอาจารย์ใหญ่คือหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต จะอยู่
ประจำที่ใดที่หนึ่งก็จำเพาะช่วงเช้าพรรษาเท่านั้น ออกพรรษา
เมื่อใดก็ออกเที่ยววิเวก ถือเอาป่าเขาและเพิงถ้ำเป็นที่พักพิง
กระนั้นก็มีอยู่หลายปีที่ท่านได้อาศัยป่าเป็นที่จำพรรษา

เมื่อ ๕๐ ปีก่อน อีสานทั้งภาคเต็มไปด้วยป่าที่บเป็นที
สิงอาศัยของสัตว์นานาชนิด จึงเป็นธรรมดาที่พระรูดงค้อย่างท่าน
จะต้องพานพบสัตว์ร้ายน้อยใหญ่ บางครั้งช้างและเสือก็แวะเวียน
ให้เห็นใกล้ๆ กุฎิที่พัก มีพรรษาหนึ่ง ท่านและหม่อมมิตรได้ร่วมกัน
บำเพ็ญเพียรที่ดงหม้อทองในจังหวัดสกลนคร ท่านเล่าว่า
คราวหนึ่งอาหารเกิดผิดสำแดง ทั้งพระและเณรเกิดท้องเสีย
กลางดึก แต่ส้วมมีไม่พอ พระบางรูปจึงต้องเสีงเข้าป่า แต่ไม่ทัน
จะได้ถ่ายทุกข์ เสือตัวหนึ่งก็เกิดผลุนผลันโผล่มา แล้วกระโดดข้าม
หัวท่าน ไปยังทางส้วมที่เณรกำลังอยู่ พอรู้ว่าเสือมาเท่านั้น เณร
ก็กระโจนออกจากป่า ริ่งป่าราบเลยทีเดียว

บางวันช้างก็มาเดินเล่น พอมาถึงกระต๊อบของผ้าขาว
ผู้หนึ่งก็ยื่นวงงเข้าไปหยิบรองเท้าออกมาเล่นแล้วโยนเข้าป่าไป
เท่านั้นไม่พอ ยังรื้อบันไดกุฎิออกมาอีกด้วย พอควานหาของเล่น
พักใหญ่ก็เตรียมกลับ แต่ก่อนจะกลับก็เอางวงงดูนฝาจนกุฎิโยก
ตอนนั้นผ้าขาวอยู่กุฎิพอดี แต่ตอนที่ช้างหยิบรองเท้า ถอนบันได
นั้น แกคงไม่รู้สึกผิดปกติด้วยเป็นคนหูตึง แต่ครั้งรู้สึกวากุฎิโยก
ก็เลยออกมาดู พอเห็นช้างป่าเต็มตาเท่านั้นแหละ ก็กระโจนหนี
ออกจากกุฎิ

แต่ชีวิตในป่ามิได้มีแต่เรื่องน่ากลัวตัวลั่นเท่านั้น สิ่งอภิรภัย
น่าชื่นชมก็มีให้เห็นอยู่เนืองๆ ในระหว่างจำพรรษาที่ถ้ำพวง จังหวัด
สกลนคร พระอาจารย์จวนเล่าว่า ทุกวันที่ท่านออกเดินจงกรม
เวลาบ่ายแก่ๆ จะมีกระต่ายน้อยน่ารักตัวหนึ่งมานั่งหลับตาดูนิ่งอยู่
ห่างจากทางจงกรมเพียง ๑ ศอกเท่านั้น ทำเช่นนั้นเป็นประจำ
โดยไม่มีอาการตื่นกลัวท่านเลย อาการนิ่งหลับตาพริ้มเช่นนี้
ดูราวกับว่ามันจะขอมานั่งภาวนากับท่านด้วย แต่ถ้าได้ยินเสียง
คนเดินมา กระต่ายก็จะวิ่งเข้าป่าไปทันที

ท่านเองก็ไม่แน่ใจว่า จริงๆ แล้วกระต่ายต้องการจะภาวนา
กับท่านหรือไม่ แต่ท่านเชื่อว่า มันเคยมี “นิสยवासนา” ทางนี้
มาแล้ว

กระต่ายมานั่งหลับตาพริ้มยามท่านเดินจงกรมอยู่หลายวัน
ก่อนที่ต่างจะแยกย้ายไปตามวิถีทางของตน

ในหลวง กับ หลวงตา

หลวงพ่โตหรือสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ท่านเป็นผู้ไม่ปรารถนายศศัคดี แม้จะเชี่ยวชาญทางพระปริยัติธรรม แต่ก็ไม่ยอมเข้าสอบเพื่อเป็นเปรียญ เมื่อพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวจะทรงตั้งท่านเป็นพระราชาคณะ ท่านก็ทูลขอตัว ว่ากันว่าท่านเกรงว่าจะได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ จึงมักธุดงค์ปลีกเร่ไปยังจังหวัดห่างไกลเนืองๆ

ครั้นถึงรัชกาลที่ ๔ อาจเป็นเพราะหลวงพ่อดีมีอายุมากแล้ว จึงไม่ขัดข้องที่จะรับพระราชทานสมณศักดิ์จากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในช่วงเวลาไม่ถึง ๑๕ ปี ท่านได้รับเลื่อนเป็นถึงสมเด็จพระพุฒาจารย์ ซึ่งเป็นพระราชาคณะชั้นสูง แต่แม้กระนั้นท่านก็ยังดำรงตนเป็นพระธรรมดาสามัญ

ลักษณะพิเศษของท่าน นอกเหนือจากความสันโดษและไม่ถือยศถืออย่าง ก็คือความกล้าหาญ ท่านไม่เพียงสอนธรรมแก่ชาวบ้านเท่านั้น หากยังกล้าตักเตือนพระมหากษัตริย์ โดยไม่กลัวว่าจะทรงกริ้วหรือไม่โปรดปราน

คราวหนึ่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จงานลอยกระทงหลวง ขณะที่ทรงประทับที่ตำหนักแพพร้อมด้วยฝ่ายในเป็นอันมาก ก็ทอดพระเนตรเห็นหลวงพ่อดีแจวเรือข้ามปากมา เจ้ากรมเรือต้องไปขวางเอาไว้ ครั้นพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบว่าเป็นเรือของหลวงพ่อดี ก็รับสั่งถามว่าจะไปไหน ท่านตอบว่าตั้งใจมาเฝ้า

“ทำไมเป็นถึงสมเด็จพระเจ้าแล้วต้องแจวเรือเอง เสียเกียรติยศ
แผ่นดิน”

หลวงพ่อดำตอบว่า “ขอถวายพระพร อาตมภาพทราบว่
เจ้าชีวิตเสวยน้ำเหล้า สมเด็จพระเจ้าต้องแจวเรือ”

พระองค์พอทรงสดับเช่นนั้นก็ได้สติ ตรัสว่า “อ้อ จริง
จริง การกินเหล้าเป็นโทษ เป็นมูลเหตุให้เสื่อมเสียเกียรติยศ
แผ่นดินใหญ่โตทีเดียว ตั้งแต่วันนี้ไปโยมจะถวายพระคุณเจ้า จักไม่
กินเหล้าอีกแล้ว”

อีกคราวหนึ่งท่านจุดได้เข้าไปในพระราชวังเวลากลางวัน
แสกๆ แล้วเอาได้นั้นที่มกำแพงวังจันทน์ก่อนกลับวัด พระเจ้าอยู่หัว
ทอดพระเนตรเห็น ตรัสว่า “ขรัวโต เขารู้แล้วๆ”

เรื่องของเรื่องก็คือท่านวิตกว่าพระเจ้าอยู่หัวจะทรง
หมกมุ่นมัวเมาในกามคุณมากเกินไป จึงทำอุบายถือได้เข้าไป
ในราชวังกลางวัน ประหนึ่งว่าในพระราชฐานนั้นกำลังมีดมิด
ดังกกลางคืน

มีอีกหลายครั้งที่หลวงพ่อดอกกล้าขัดพระราชหฤทัย คราวหนึ่งท่านได้ถวายเทศน์ในพระราชฐาน ๓ วันติดต่อกัน บังเอิญวันที่ ๒ นั้น พระเจ้าอยู่หัวมีพระราชประสงค์จะทรงสดับแต่พอลังเขป ด้วยมีพระราชกิจอย่างอื่น (นัยว่าเจ้าจอมจะมีประสูติกาล) แต่หาได้ตรัสอย่างใดไม่ ปรากฏว่าท่านถวายพระธรรมเทศนาอย่างยืดยาว ครั้นวันต่อมาพ่อกำลังนั่งนโมเสร็จก็กล่าวสั้นๆ ว่า “พระธรรมเทศนามหาดใดๆ มหาบพิตรก็ทราบหมดแล้ว เอวังก็มีด้วยประการฉะนี้” แล้วก็ลงธรรมาสน์ พระเจ้าอยู่หัวจึงตรัสถามว่าเหตุใดวันก่อนจึงถวายเทศน์มาก วันนี้นักลับถวายน้อย หลวงพ่อดอกถวายพระพรว่า “เมื่อวานนี้มหาบพิตรมีพระราชหฤทัยชุ่มมัว จะทำให้หายชุ่มมัวได้ด้วยทรงสดับพระธรรมเทศนาให้มาก วันนี้มีพระราชหฤทัยผ่องใส จะไม่ทรงสดับก็ได้”

มีครั้งหนึ่ง พระเจ้าอยู่หัวทรงกริ้วท่านมาก เพราะท่านถวายเทศน์เกี่ยวกับเมืองกบิลพัสดุ์ว่า พี่เอาनों น้องเอาพี เอากัน เรื่อยมาไม่ต่างกัน เพราะถือว่าบริสุทธิ์ไม่เจอไพร่ จนถึงประเทศสยามก็เอาอย่าง เอาพีเอาनों ขึ้นราชาภิเษกแล้วก็สมรสกันเป็นธรรมเนียมมา

พระเจ้าอยู่หัวไม่ทรงพอพระราชหฤทัย ไล่ลงธรรมาสน์
ตรัสว่า “ไป ไป ไป ไปให้พ้นพระราชอาณาจักร ไม่ให้อยู่ในดินแดน
ของฟ้า ไปให้พ้น”

หลวงพ่อดูออกจากวังแล้วกลับวัดระฆัง เข้าไปนอนใน
โบสถ์ ไม่ออกมา บิณฑบาตในโบสถ์ ไม่ลงดิน

ครั้นพระเจ้าอยู่หัวเสด็จถวายพระภิกษุวัดระฆังพบท่าน
ก็รับสั่งว่า “อ้าว ไล่แล้วไม่ให้อยู่ในราชอาณาจักร ทำไมยังขึ้นอยู่”

“ขอถวายพระพร อาตมภาพไม่ได้อยู่ในพระราชอาณาจักร
อาศัยอยู่ในพุทธจักรตั้งแต่วันมีพระราชโองการ ไม่ได้ลงดินของ
มหาบพิตรเลย”

“ก็กินข้าวที่ไหน ไปถานที่ไหน”

“ขอถวายพระพร บิณฑบาตบนโบสถ์นี้ ถานในกระถาน
เทวดาเป็นคนนำไปลอยน้ำ”

“โบสถ์นี้ไม่ใช่อาณาจักรสยามหรือ”

“โบสถ์เป็นวิสุคาม เป็นส่วนหนึ่งแยกจากพระราชอาณาจักร
กษัตริย์ไม่มีอำนาจจับไล่ได้ ขอถวายพระพร”

“ขอโทษๆ” แล้วทรงถวายกฐิน รับสั่งใหม่ว่าให้สมเด็จพระโต
อยู่ในสยามประเทศได้

โบสถ์เป็นของพระพุทธเจ้าฉันใด หลวงพ่อโตก็ถือว่า
ท่านเป็นสาวกของพระพุทธเจ้าฉันนั้น หาใช่พระของในหลวงไม่
แม้ท่านจะเป็นพระราชาคณะก็ตาม ด้วยเหตุนี้ท่านจึงกล้าเตือน
พระเจ้าอยู่หัวได้อย่างไม่หวั่นเกรงภัยใดๆ ทั้งนี้ด้วยกรุณาและ
ปัญญาของท่านเป็นสำคัญ

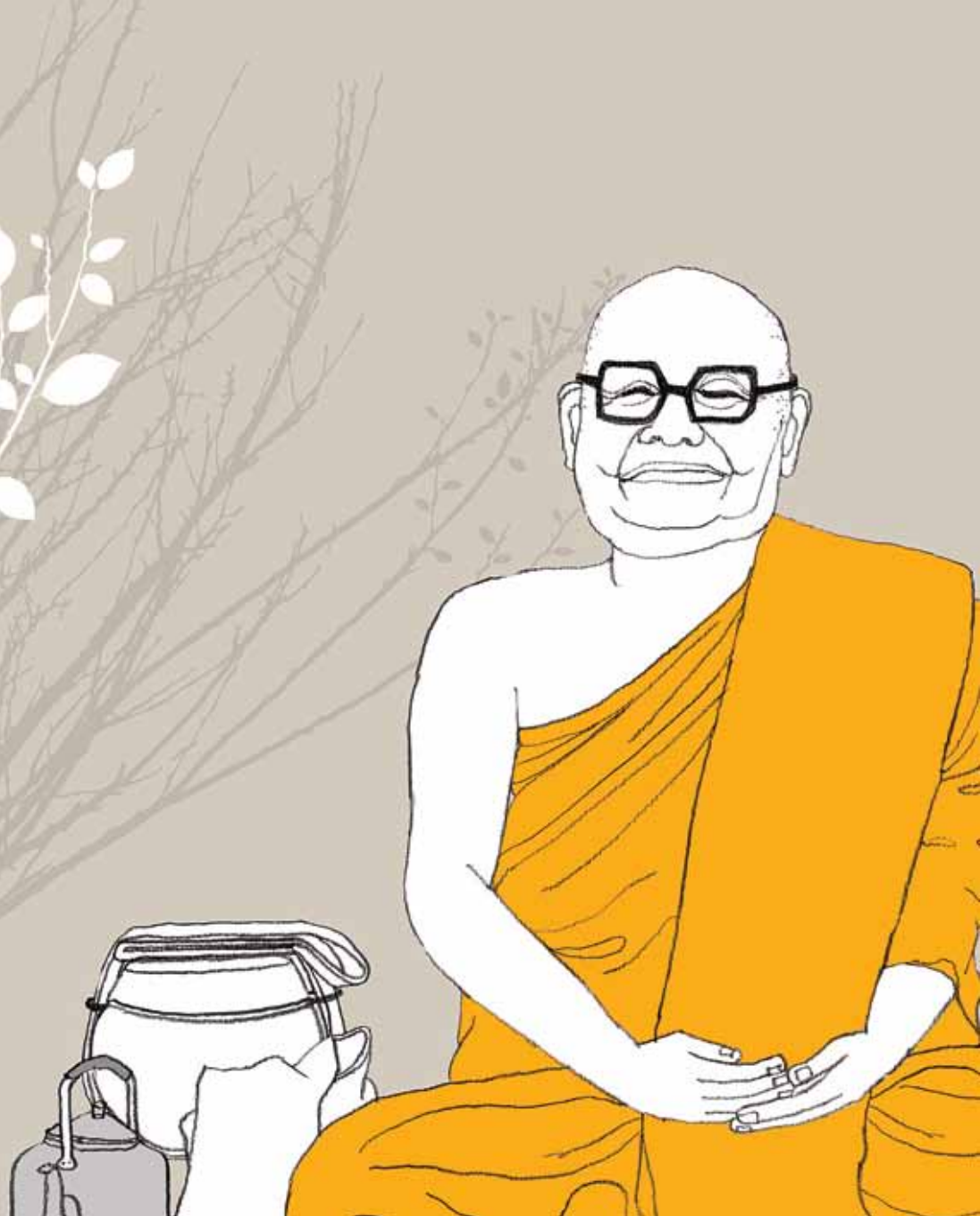
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหามงกุฎ
พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๔

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหามงกุฎ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นรัชกาลที่ ๔ แห่งราชวงศ์จักรีวงศ์ ทรงมีพระนามเดิมว่า “เจ้าฟ้ามงกุฎสมมติเทววงศ์พงษ์อิศรภักษัตริย์” เสด็จพระราชสมภพในวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีชวด ตรงกับวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๓๔๗ ในสมัยรัชกาลที่ ๑ ณ นิวาสนสถานในพระราชนิเวศน์เดิม ด้านใต้ของวัดอรุณราชวราราม เป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๔๓ และเป็นลำดับที่ ๒ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยกับสมเด็จพระศรีสุริเยนทร์

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสวยราชสมบัติในวันพุธ เดือน ๕ ขึ้น ๑ ค่ำ ปีกุน ยังเป็นโศก พ.ศ. ๒๓๙๔ รวมดำรงสิริราชสมบัติ ๑๖ ปี ๖ เดือน และทรงมีพระราชโอรส - พระราชธิดารวมทั้งสิ้น ๘๒ พระองค์

พระองค์ท่านเสด็จสวรรคตเมื่อวันพฤหัสบดี เดือน ๑๑ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ปีมะโรง เวลาทุ่มเศษตรงกับวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๑ รวมพระชนมพรรษา ๖๕ พรรษา วัดประจำรัชกาลของพระองค์คือ วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร

ทุนที่ไม่มียังหมด

หลังจากที่หลวงพ่อชา สุภทโท ได้ริเริ่มบุกเบิกวัดหนองป่าพงแต่พ.ศ. ๒๔๙๗ เป็นต้นมา วัดนี้ก็ค่อยๆ เติบโตจนกลายเป็นสำนักปฏิบัติธรรมที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี เป็นเหตุให้มีผู้คนหลั่งไหลมาจาริกบุญศึกษาธรรมที่วัดนี้อย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย จนลูกศิษย์กลุ่มหนึ่งมีความคิดว่าวัดหนองป่าพงควรมีมูลนิธิเหมือนอย่างวัดอื่นบ้าง เพื่อวัดจะได้มีทุนดำเนินงานอย่างมั่นคง

เมื่อลูกศิษย์นำความดังกล่าวไปปรึกษาหลวงพ่อ ประโยคแรกที่ท่านตอบก็คือ

“อย่างนั้นก็ได้อยู่ แต่ผมคิดว่ามันยังไม่ถูกต้อง” แล้วท่านก็ให้ความเห็นต่อว่า “ถ้าพวกท่านปฏิบัติดีปฏิบัติชอบแล้วคงจะไม่ต้อง พระพุทธเจ้าท่านก็ยังไม่เคยมีมุลนิธิเลย ท่านก็โกนหัวปลงผมทำอะไรเหมือนพวกเรา ท่านก็ยังอยู่ได้ ท่านได้บูชาไว้ให้แล้ว เราก็เดินตามทางก็น่าจะพอไปได้แหละ”

แล้วหลวงพ่อก็สรุปว่า

“บาตรกับจีวรนี่แหละ มูลนิธิที่พระพุทธเจ้าตั้งไว้ให้ เรากินไม่หมดหรอก”

หลวงพ่อบอกว่าเป็นอยู่อย่างมักน้อยสันโดษมาก กุฎีของท่านแทบจะโล่ง เพราะมีแต่เตียงนอนและของใช้ที่จำเป็น เช่น กระโถน ไม่มีของใช้ฟุ่มเฟือยเลย ส่วนวัตถุสิ่งของต่างๆ ที่ญาติโยมนำมาถวายอยู่เสมอนั้น ท่านก็ส่งต่อไปให้ลูกศิษย์ตามวัดสาขาต่างๆ หมด

ท่านไม่เคยมีบัญชีเงินฝากส่วนตัว บัญชีหรือเงินทำบุญ
ที่โยมถวายนั้น ท่านให้เป็นของกลางหมด “เราพอกิน พออยู่แล้ว
จะมากอะไรทำไมนะ กินข้าวมือเดียว” ท่านเคยพูดให้ฟัง

บ่อยครั้งที่โยมมาตัดพ้อต่อว่า เพราะได้พิจารณาถวาย
ปัจจัยไว้ให้ท่านใช้ในกิจส่วนตัว แต่หลวงพ่ไม่เคยเรียกใช้สักที
ท่านเคยปรารภกับลูกศิษย์ว่า “ยิ่งเขามาพิจารณาแล้ว ผมยิ่งกลัว”

คราวหนึ่งมีผู้เอารถไปถวายหลวงพ่อบรรเจ้าให้หลวงพ่
รับให้ได้ โดยขับมาจอดหลังกุฏิท่าน แล้วเอากุญแจใส่ย่ามท่านไว้
แต่ปรากฏว่าหลวงพ่ไม่เคยไปดูรถคันนั้นเลย พอออกจากกุฏิท่าน
จะเดินไปทางอื่น จะไปในเมือง ท่านก็ขึ้นรถคันอื่น หลังจากนั้น ๗
วัน ท่านก็เรียกโยมคนหนึ่งมาหา แล้วบอกว่า

“ไปบอกเขาเอารถกลับคืนไปนะ เอามาถวายข้อย ข้อยก็รับ
ไปแล้ว เดียวนี้ข้อยจะส่งคืน มันไม่ใช่ของพระ”

อีกครั้งหนึ่ง หลวงพ่จะไปวัดถ้ำแสงเพชร ลูกศิษย์ที่มีรถ
ส่วนตัวคันงามยี่ห้อดัง ต่างแย่งกันนิมนต์ให้ท่านขึ้นรถของตน

ซึ่งจอดเรียงรายอยู่ที่ลานวัดให้ได้ หลวงพ่อกวาดตาดูสักครู่ ก็ชี้มือ
ไปที่รถเก๋งบุโรทั่งคันหนึ่งพร้อมกับพูดว่า “ไปคันนั้น” เจ้าของได้ยิน
เช่นนั้นก็ดีใจสุดขีด รีบเปิดประตูนิมนต์ให้หลวงพ่อนั่ง

ว่ากันว่าการเดินทางวันนั้นใช้เวลานานกว่าปกติ เพราะ
ขบวนรถคันงามความเร็วสูงต้องค่อยๆ ชับตามหลังรถโกโรโกโส
ไปโดยดุษณีภาพ

หลวงพ่อบุชา สุภทโท

วัดหนองป่าพง อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี

นามเดิม ขา ช่วงโชติ กำเนิด ๑๗ มิถุนายน ๒๔๖๑

สถานที่เกิด อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี

อุปสมบท อุปสมบท ณ วัดก้อใน อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี

เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๔๘๒

มรณภาพ ๑๖ มกราคม ๒๕๓๕ รวมสิริอายุ ๗๔ ปี ๕๓ พรรษา

หลวงปู่เกิดในครอบครัวที่อบอุ่น มั่งคั่ง และมักเกี่ยวพันสงเคราะห์ผู้ยากไร้อยู่เสมอ ท่านเป็นเด็กวัดตั้งแต่ อายุยังน้อย และได้บรรพชาเป็นสามเณรที่วัดบ้านก้อ เมื่ออายุได้ ๑๓ ปี ลาสิกขาเมื่ออายุได้ ๑๖ ปี แต่อย่างไรก็ตาม เมื่ออายุได้ ๒๑ ปี หลวงปู่ได้เข้าพิธีอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ วัดก้อใน

จนกระทั่งต้นปีพ.ศ. ๒๔๘๙ หลวงปู่จึงได้เริ่ม ออกธุดงค์ไปยังสถานที่ต่างๆ เพื่อหาครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่ง และได้เข้ากราบนมัสการ พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโตที่วัดหนองผือใน อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร ข้อวัตรปฏิบัติต่างๆ ของพระอาจารย์มั่น ได้ถูกนำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติสำหรับพระ-เณร

เมื่อหลวงปู่ได้กลับมาพัฒนาวัดหนองป่าพงในช่วงบั้นปลายชีวิต จนกระทั่งมีชื่อเสียงขจรไกลไปถึงต่างแดน มีชาวต่างประเทศเลื่อมใส ศรัทธา ขอบวชกับหลวงปู่เป็นจำนวนมาก ท่านจึงได้สร้างวัดป่านานาชาติ เพื่อให้ภิกษุชาวต่างชาติ ได้มีโอกาสใช้เป็นที่พักฝึกปฏิบัติธรรม นอกจากนั้นยังได้สร้างวัดสาขาของวัดหนองป่าพง เพื่อเผยแพร่พระศาสนาไปยังทั่วทุกภาคของประเทศ จึงนับได้ว่าหลวงปู่เป็นผู้มีพระคุณอย่างใหญ่หลวงต่อศาสนิกชนทั้งหลาย ควรแก่การเทิดทูนบูชายิ่ง

ผู้มันคงในธรรม

ในสมัยรัชกาลที่ ๖ ได้เกิดเหตุการณ์ซึ่งเป็นที่กล่าวขานกัน
อย่างมากในแวดวงพระสงฆ์และกลายเป็นประวัติศาสตร์หน้าหนึ่ง
ของเมืองไทย ในปี ๒๔๕๘ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้า
อยู่หัวได้มีพระบรมราชโองการให้ถอดสมณศักดิ์พระราชอาคณ
รูปหนึ่ง และให้ “กักบริเวณ” ไว้ที่วัดบวรนิเวศวิหาร แต่ไม่นาน
ก็ทรงเปลี่ยนพระทัย และให้เลื่อนสมณศักดิ์ของท่านเจ้าคุณรูปนั้น
เป็นพระธรรมธีรราชมหามุนีในปีถัดมา

ท่านเจ้าคุณรูปนั้นคือพระเทพโมลี (จันทร์ สิริจนฺโท)
เจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศ สาเหตุที่ท่านถูกถอดสมณศักดิ์ก็เพราะ
คำเทศนาของท่านที่ไม่เหมือนใคร แม้จะตรงตามพุทธวจนะ
แต่ก็ “ไม่ตรงกับพระราชนิยม” เนื่องจากสวนทางกับนโยบาย
ของรัฐบาลในเวลานั้น ที่ส่งทหารไปร่วมรบกับสัมพันธมิตรใน
สงครามโลกครั้งที่หนึ่ง

ในครั้งนั้นพระเทพโมลีได้แสดงพระธรรมเทศนาโดยยกพุทธภาษิตว่า “ทฺริชาโน ปฺราภโว” แปลว่า วิชาชั่วเป็นสะพานแห่งความเสื่อมโทรม จากนั้นท่านได้ขยายความว่า “วิชาทหาร วิชาฝึกหัดยิงปืนให้แม่นยำเปนนั่น ก็ชื่อว่าทฺริชา เปนวิชาชั่วโดยแท้ เพราะขาดเมตตากรุณาแก่ฝ่ายหนึ่ง” นอกจากนั้น ท่านยังได้ยกความหมายนะของสงครามโลกครั้งที่หนึ่งมาเป็นตัวอย่างพร้อมกับตำหนิคู่สงครามทั้งสองฝ่าย

รัฐบาลไม่ว่ายุคใดสมัยใดย่อมต้องการให้พระสงฆ์เทศนาสนับสนุนนโยบายของตน แม้จะขัดกับหลักศาสนาก็ตาม แต่พระเทพโมลีเป็นผู้ที่มั่นคงในหลักธรรม ไม่ยอมไกลเกลียดคำสอนของพระพุทธเจ้าให้มารับใช้นโยบายรัฐบาล จึงยอมสร้าง ความไม่พอใจให้แก่ผู้นำรัฐบาล แต่ด้วยอานุภาพแห่งธรรม ในที่สุดพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเปลี่ยนพระทัย กลับมายกย่องท่านเจ้าคุณรูปนี้ ซึ่งภายหลังได้เจริญในสมณศักดิ์เป็นที่พระอุบาลีคุณูปมาจารย์

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์นอกจากจะเป็นธรรมกถึกที่เทศนาได้อย่างสุขุมลุ่มลึก เป็นที่ยกย่องแม้กระทั่งปัจจุบันนี้แล้ว ท่าน

ยังมีบทบาทสำคัญในทางคันทธุระ ส่งเสริมให้การศึกษาแผนใหม่แพร่หลายในวงการสงฆ์ สมกับที่เป็นศิษย์และผู้ใต้บังคับบัญชาของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส แต่ท่านยังมีความพิเศษอีกอย่างหนึ่งซึ่งทำให้ท่านเด่นกว่าพระชั้นผู้ใหญ่ในยุคนั้น นั่นคือความใฝ่ในวิปัสสนาธุระ คุณสมบัติประการหลังนี้เอง ทำให้ท่านสนิทสนมกับพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ซึ่งเป็นพระรุ่นหลัง

ในยุคที่พระป่าถูกมองอย่างดูแคลนจากพระผู้ใหญ่ ซึ่งล้วนมีภูมิหลังทางด้านปริยัติธรรมชั้นสูง การที่พระราชาคณะชั้นรองสมเด็จพระเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์ให้การยกย่องสรรเสริญพระป่าที่ไร้คุณวุฒิทางการศึกษา จึงเป็นเรื่องที่ไม่ธรรมดาเลย ในสมัยที่พระอาจารย์มั่นยังไม่มีชื่อเสียงนั้น ท่านเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์เป็นพระผู้ใหญ่องค์แรกๆ ที่กล่าวรับรองในที่ประชุมสงฆ์ว่า “ท่านมั่นเป็นกัลยาณมิตรควรสมาคม”

ความที่มีท่านเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์เป็นสื่อกลาง พระอาจารย์มั่นจึงเป็นที่รู้จักและได้รับความยอมรับจากผู้ปกครองสงฆ์ในฝ่ายธรรมยุต เป็นผลให้ท่านต่อพระป่าเปลี่ยนไป แม้แต่

สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (อ้วน ตีสุโส) ซึ่งครั้งหนึ่งเคยสั่งให้
เจ้าหน้าที่บ้านเมืองขับไล่ลูกศิษย์ของท่านที่กำลังรุดงค์อยู่ในป่า
ให้ออกไปจากเขตของท่าน เมื่อครั้งที่ท่านเป็นเจ้าคณะมณฑล
อีสาน (อุบลราชธานี) อีกทั้งห้ามไม่ให้ชาวบ้านใส่บาตร ภายหลัง
ก็หันมาให้ความนับถือพระอาจารย์มั่นและลูกศิษย์ของท่าน

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์มรณภาพในปี ๒๔๗๕ เมื่อวาระ
สุดท้ายของท่านใกล้จะมาถึง ท่านได้ถามผู้ใกล้ชิดว่าเวลาเท่าไร
ครั้งได้รับคำตอบแล้ว ท่านได้สั่งให้ผู้พยาบาลช่วยพยุงลุกขึ้นนั่ง
สักครู่ก็ให้พยุงนอน แล้วกล่าวออกมาว่า “ทุกขเวทนามีหน้าตา
อย่างนี้เกี่ยวหรือ” จากนั้นได้สั่งให้กั้นฉาก และให้พยุงขึ้นนั่งตรง
ยกมือประหนึ่งขึ้นประนม แล้วก็สิ้นลมแต่เพียงนั้น

พระอุบาลีคุณูปมาจารย์

วัดบรมนิวาส เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

นามเดิม จันท์ ศุภสร

บิดามารดา สอน-แก้ว ศุภสร

เกิด เป็นบุตรคนหัวปี ในจำนวน ๑๑ คน

วันศุกร์ แรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๔ ปีมะโรง พ.ศ. ๒๓๙๙

ที่บ้านหนองไหล จ.อุบลราชธานี

การบรรพชาและอุปสมบท

อายุย่างได้ ๑๓ ปี ได้บรรพชาเป็นสามเณร เมื่อเดือนยี่ ปีมะโรง พ.ศ. ๒๔๑๑ ที่วัดบ้านหนองไหล บวชอยู่ได้ ๗ พรรษา ก็ต้องลาสิกขา เพราะมีกิจจำเป็น และเมื่ออายุย่าง ๒๒ ปี ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ที่วัดศรีทอง ณ วันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๖ ปีฉลู พ.ศ. ๒๔๒๐

ได้เข้ามาศึกษาปริยัติธรรมที่กรุงเทพฯ ประมาณ พ.ศ. ๒๔๒๓, พ.ศ. ๒๔๒๘ สอบได้เปรียญ ๓ ประโยค ขณะเมื่อจำพรรษา อยู่วัดบุปผาราม พ.ศ. ๒๔๓๗ สอบได้เปรียญ ๔ ประโยค ขณะเมื่อจำพรรษาอยู่ที่วัดเทพศิรินทร์

การศึกษาในทางวิปัสสนาธุระ

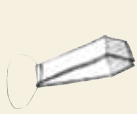
ใน พ.ศ. ๒๔๓๘ ได้ไปเรียนวิปัสสนากัมมัฏฐาน กับท่านเจ้าคุณปัญญาพิศาลเถระ (สิงห์) วัดสระปทุม และออกไปเจริญวิปัสสนา ที่เขาดอก และในบริเวณแขวงเมืองนครราชสีมา จนถึง พ.ศ. ๒๔๓๙ จึงได้กลับมาวัดสระปทุม หลังจากนั้นก็ได้ออกวิเวกทุกปี เมื่อออกพรรษาแล้ว ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๔๕๔ สมณศักดิ์

วันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๘ ได้รับพระราชทานสัญญาบัตรเลื่อนขึ้นเป็น พระราชาคณะที่ พระอุบาลีคุณูปมาจารย์

มรณภาพ

ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ และได้รับพระราชทานเพลิงศพ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๕

รู้ธรรมจากความประหยัด

มีศิษย์เพียงไม่กี่คนที่รู้ว่า ท่านอาจารย์พุทธทาสมี “สมบัติชิ้นเอก” อยู่ชิ้นหนึ่ง สมบัติชิ้นนี้หาในภูมิที่ไม่พบเพราะอยู่ข้างกายท่านตลอดเวลา สมบัติชิ้นที่ว่าก็คือ แหนบถอนหนวด

แหนบดังกล่าวไม่ได้ทำด้วยวัสดุพิเศษอะไรเลย ออกจะด้อยคุณภาพด้วยซ้ำ เพราะทำจากขาปิ่นโตที่ลูกศิษย์เอามาถวาย ท่านเพียงแต่เอามาพับก็เป็นแหนบได้แล้ว หากจะมีความพิเศษก็ตรงที่เป็นของที่ท่านใช้มานานร่วม ๗๐ ปี คือตั้งแต่บวชมาได้ ๒ พรรษา แม้จะบั้นปลายชีวิต ท่านก็ยังใช้แหนบดังกล่าวอยู่

ท่านอาจารย์พุทธทาสเป็นพระที่ขึ้นชื่อในเรื่องความประหยัดและใช้สิ่งต่างๆ อย่างระมัดระวัง ท่านเคยเล่าว่าหากไม่ประหยัด สวณโถมักจะ “พินาศ” ไปนานแล้ว เนื่องจากตั้งอยู่ในป่า ไกลจากแหล่งชุมชนมาก สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ จึงหาได้ยากไม่เหมือนปัจจุบัน แม้กระทั่งกระดาษชำระก็เป็นของมีค่าสำหรับสวณโถมัก ท่านเคยเล่าว่าหากมีคนเอาวิมานมาให้ท่านหลังหนึ่งกับ

กระดาดขำระม้วนหนึ่ง ท่านขอเอากระดาดขำระม้วนเดียว เพราะ
กระดาดมีประโยชน์ ตรงกันข้ามกับวิมาน ซึ่งใช้ทำอะไรไม่ได้เลย

เวลานั้นอยู่ หากมีแกงหก ท่านจะดื่งกระดาดขำระ (แบบ
ม้วน) มาใช้เพียงแผ่นเดียว เมื่อเซ็ดเสร็จท่านจะไม่ทิ้ง แต่วางไว้
บนโต๊ะ หากมีใครจะเก็บไปทิ้งท่านจะห้ามไว้ โดยให้เหตุผลว่า
ปล่อยไว้สักครู่กระดาดก็จะแห้ง สามารถเอามาเซ็ดใหม่ได้อีก

กระดาดคาร์บอนที่ใช้พิมพ์สำเนาต้นฉบับ สมัยนี้ใช้ ๒-๓
ครั้งก็ทิ้งแล้ว แต่ท่านจะใช้พิมพ์ซ้ำแล้วซ้ำเล่า แม้คาร์บอนจะ
จางแล้ว หากยังพิมพ์ได้อยู่ ท่านก็ยังใช้ต่อจนกว่าคาร์บอนจะจาง
กระทั่งอ่านไม่ออก ที่ยิ่งแยกว่านั้นก็คือต้นฉบับพิมพ์ดีดหลาย
พันหน้า ที่ออกจากสวนโมกข์สมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่นั้น เรียกได้ว่า
ไม่เคยได้สัมผัสกับยางลบหมึกเลย เวลาลูกศิษย์พิมพ์ผิด ท่านจะ
แนะให้ใช้เข็มชอนปลายค่อยๆ เขี่ยเอา การแก้ไขคำผิดด้วยวิธีนี้
ทำให้ลูกศิษย์ต้องพิมพ์ดีดอย่างระมัดระวัง พยายามไม่ให้ผิด นับ
เป็นการฝึกสติอย่างดี

ท่านอาจารย์ไม่ได้ประหยัดเฉพาะกับอุปกรณ์ที่ต้อง
ซื้อหามาเท่านั้น กระทั่งของที่หาได้ง่ายๆ ในสวนโมกข์ท่านก็ใช้

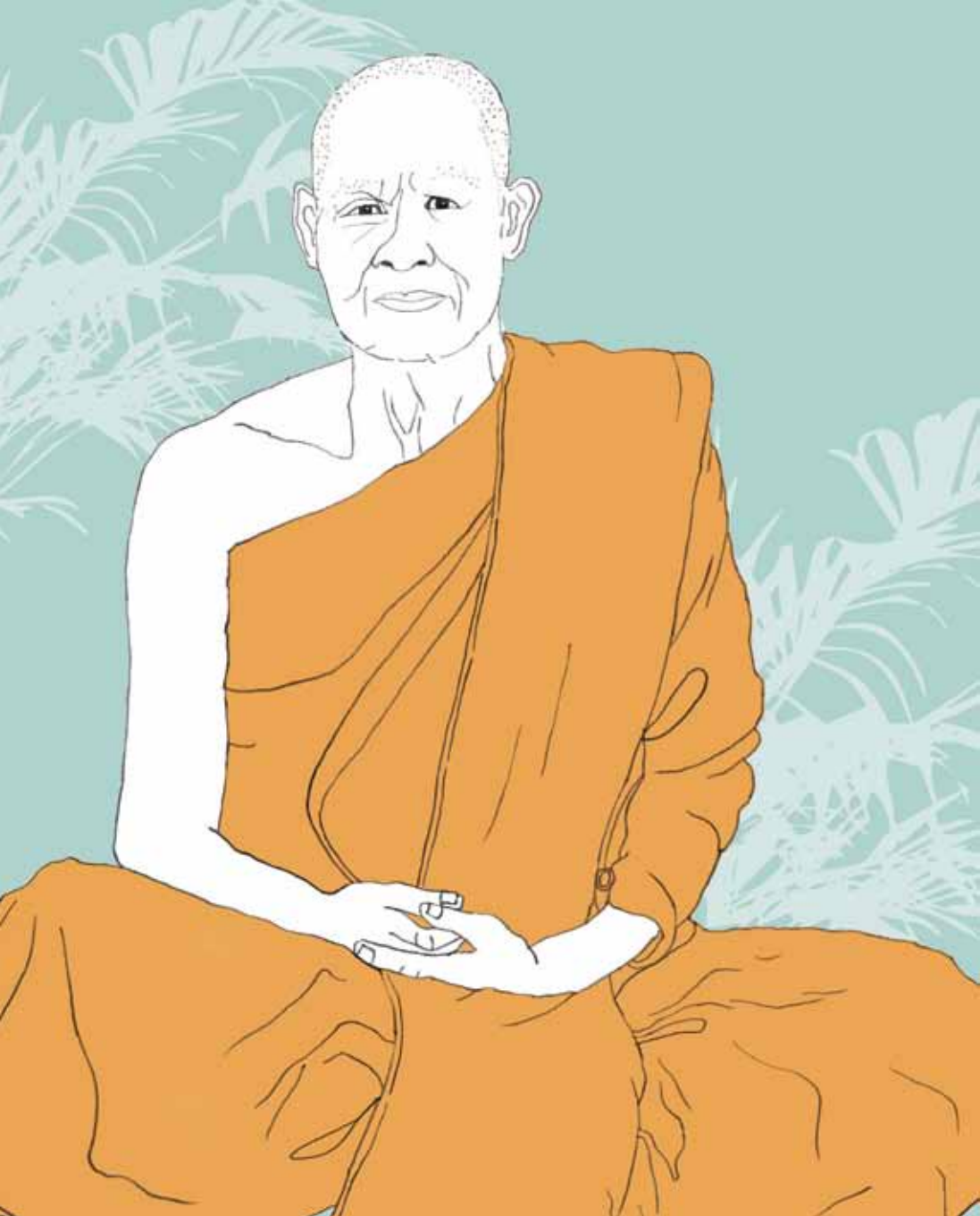

อย่างระมัดระวัง เวลาฉันน้ำ ท่านจะเตือนให้ลูกศิษย์ใส่เข้ามาเพียง
ครึ่งแก้ว อย่าใส่เต็มแก้ว ท่านว่าท่านฉันครึ่งแก้วแล้วต้องทิ้งอีก
ครึ่งแก้ว ไม่เป็นการประหยัด เรียกว่าไม่ใช้น้ำด้วยสติปัญญา

ทุกวันนี้เรามักได้ยินคำประกาศเชิญชวนให้ประหยัดน้ำไฟ
และอะไรต่ออะไรมากมาย แต่การรณรงค์ให้ประหยัดในปัจจุบัน
มักเกิดจากความจำเป็นบีบบังคับ เช่น เพราะว่าทรัพยากรกำลัง
ขาดแคลน สิ่งแวดล้อมกำลังวิกฤต แต่สำหรับท่านอาจารย์พุทธ-
ทาส ความประหยัดไม่ได้เกิดจากความจำเป็นเท่านั้น หากยังเป็น
คุณธรรมในตัวมันเอง นั่นหมายความว่าแม้สิ่งของจะมีมาก ก็
ไม่ควรใช้อย่างฟุ่มเฟือย การใช้อย่างประหยัดนอกจากจะเป็นการ
ฝึกให้มีสติ ใช้สิ่งของอย่างระมัดระวังและละเอียดลออแล้ว ยัง
ทำให้สิ่งพึงพิงวัตถุน้อยลง และเอื้อให้ชีวิตเป็นอิสระและโปร่งเบา
มากขึ้น

ท่านเคยเล่าว่าธรรมะเป็นของละเอียด ดังนั้นคนที่จะรู้
ธรรมะได้ จึงต้องเป็นคนละเอียดลออ ความละเอียดลออนี้มาจาก
ไหน ส่วนหนึ่งก็มาจากการใช้สิ่งต่างๆ อย่างระมัดระวังนั่นเอง

เผชิญเสือโคร่ง

หลวงปู่ชอบ ฐานสโม เป็นศิษย์ผู้ใหญ่ของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต วิปัสสนาจารย์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งยุคปัจจุบัน พระอาจารย์ชอบ เป็นผู้ฝึกฝนในการเที่ยวธุดงค์กรรมฐาน และนิยมนำเพ็ญปฏิบัติอยู่ในป่าเขามาโดยตลอด เมื่อ ๔๐-๕๐ ปีก่อน ป่าดงพงไพรปกคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ สิงสาราสัตว์จึงมีอยู่อย่างชุกชุม พระอาจารย์ชอบจึงมักพานพบสัตว์ป่านานาชนิดอยู่ไม่ขาด

มีคราวหนึ่งท่านไปเที่ยววัดคงคฺในประเศพม่า ขณะนั่งภาวนาอยู่ในถ้ำราว ๕ โมงเย็นก็เห็นเสือโคร่งใหญ่ลายพาดกลอนตัวหนึ่งเดินมาหน้าถ้ำ แม้ท่าทางดูน่ากลัว แต่เมื่อมันมองเข้ามาในถ้ำสบตาท่าน แทนที่จะแสดงอาการกลัวหรือคำรามตามวิสัยสัตว์ป่า กลับมีอาการเฉยๆ เมื่อขึ้นมาถึงถ้ำแล้วก็กระโดดขึ้นไปนั่งอยู่บนก้อนหินด้านทางขึ้นถ้ำสูงประมาณ ๑ เมตร ห่างจากท่านประมาณ ๖ เมตร แล้วก็นั่งเลียแข้งเลียขา โดยหาได้สนใจท่านแต่อย่างใดไม่ ท่านว่ามันนั่งราวกับสุนัขบ้าน พอเลียแข้งเลียขาเหนื่อยก็นอนหมอบแบบสุนัขอีก แล้วก็เลียขาแล้วลำตัวต่อโดยไม่สนใจอะไร

แม้ท่าทีของมันจะไม่ดุร้าย แต่ท่านก็ไม่วางใจ จึงดออกไปเดินจงกรมที่หน้าถ้ำเหมือนอย่างเคย ในใจรู้สึกหวาดเสียวเล็กน้อย แต่ก็นั่งภาวนาต่อไปตามปกติ เสือโคร่งนานๆ ก็หันมามองดูท่านสักครั้งหนึ่ง เป็นการมองอย่างธรรมดาๆ คล้ายกับมิตร แม้มันเลียแข้งเลียขาเสร็จนานแล้ว แต่ก็ไม่ไปไหนต่อ จนมืดแล้วท่านจึงเข้าไปในถ้ำ ตกดึกท่านจะเข้านอน มันก็ยังอยู่ที่เดิม

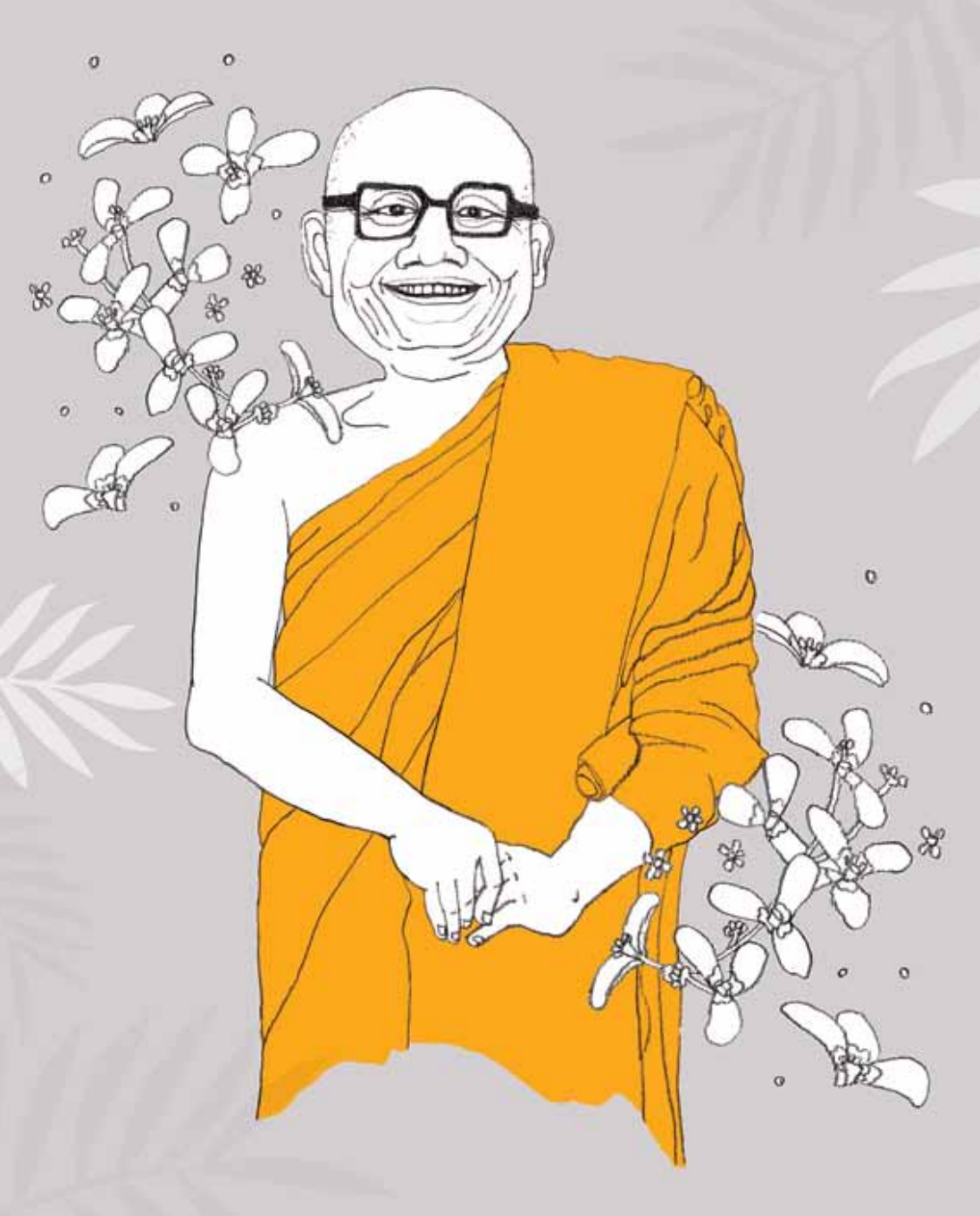
ท่านตื่นนอนราวตี ๓ มองไปที่หน้าถ้ำก็ยังคงเห็นมันนอนอยู่ท่าเก่า จวบจนรุ่งเช้า ก็เกิดปัญหาขึ้นมาว่าท่านจะไปบิณฑบาตได้อย่างไรในเมื่อมันนอนอยู่หน้าถ้ำ แต่ท่านตัดสินใจว่าจะต้องออกไป แม้ว่าทางที่จะเดินห่างตัวมันราว ๑ เมตรเศษๆ เท่านั้น

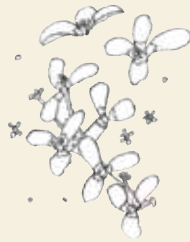
เมื่อท่านครองผ้าสะพายบาตรเสร็จก็ดำรงสติมั่น เจริญเมตตาแล้วพูดกับมันว่า “นี่ถึงเวลาออกบิณฑบาตแล้ว เราก็มีท้องมีปากมีความหิวกระหายเหมือนสัตว์โลกทั่วไป เราจะขอทางไปบิณฑบาตมาฉันหน่อยนะ จงให้ทางเราบ้าง ถ้าเจ้าอยากอยู่ที่นี้ต่อไปก็ได้ หรือจะไปเพื่อหาอยู่หากินที่ไหนก็ตามใจสะดวก เราไม่ว่า”

ท่านว่า มันนอนฟังท่านเหมือนสุนัขนอนฟังเจ้าของพูด พอพูดจบท่านก็เดินผ่านหน้ามัน ส่วนมันก็นอนสบายปล่อยให้ท่านเดินผ่านไป พลางชำเลืองดูด้วยสายตาอ่อนๆ

เมื่อท่านบิณฑบาตกลับมา ก็ไม่พบมันแล้ว นับแต่วันนั้นก็ไม่มีพบมันอีกเลย (อ่านประวัติท่าน หน้า ๓๘)

จิตงดงาม ดอกไม้งาม

ผู้มีภูมิธรรมอันสูงส่ง ไร้ธุลีกิเลสในดวงใจย่อมยังความสงบเย็นให้แก่ผู้อยู่รอบข้าง กระแสแห่งเมตตาบารมีมีเพียงแต่จะแผ่ไปยังสรรพสัตว์เท่านั้น แม้พรณไม้ก็อาจได้รับอาณิสส์ดังกล่าวด้วย

ในช่วงปลายอายุขัยของหลวงพ่ocha สุภทฺโท ท่านป่วยด้วยโรคนี้าสมองไขสันหลังคั่ง จำต้องมารับการตรวจรักษาที่โรงพยาบาลสำโรง โยมผู้หนึ่งจึงได้กราบนิมนต์ท่านไปพักฟื้นยังที่พักสงฆ์ ซึ่งสร้างเป็นเอกเทศภายในบริเวณบ้านของเธอ ซึ่งไม่ไกลจากโรงพยาบาลนัก

ระหว่างที่หลวงพ่อกำหนัก ณ ที่พักสงฆ์แห่งนั้น ปรากฏว่า พันธุ์ไม้ต่างๆ ภายในบริเวณบ้านพากันผลิดอกออกช่อสะพรั่งพร้อมต่อเนื่องกันเป็นที่อัศจรรย์ใจ โดยเฉพาะไม้ดอกต้นหนึ่งที่ชื่อพวงประติษฐ์ ซึ่งแห้งเหี่ยวเฉา และไม่ออกดอกเลยมาเป็นเวลา ๘ ปีแล้ว นับแต่ปีที่บุตรชายของโยมเจ้าของบ้านได้เสียชีวิต แม้จะพยายามเอาใจใส่ดูแลรักษาเพียงใด แต่พวงประติษฐ์ต้นนี้ก็ไม่ชู่อีกเลย จนเมื่อหลวงพ่อเข้าพำนัก ต้นพวงประติษฐ์ต้นนี้จึงกลับฟื้นตัว มีชีวิตชีวา แตกกิ่งก้านสาขาผลิบองดงามอย่างรวดเร็วจนเป็นไม้พุ่มใหญ่ ทั้งยังออกดอกสีชมพูสดใสเป็นพวงระย้าทุกช่อทุกแขนง จนมองเห็นแต่พวงสีชมพูที่ระพันหญาและปกคลุมลำต้นเรื่อยขึ้นไปจนถึงยอด เป็นที่น่าตื่นตาตื่นใจแก่ผู้พบเห็น

หลวงพ่อเองเมื่อทราบเรื่องนี้ ท่านก็ได้ออกมายืนใกล้ๆ ต้นพวงประติษฐ์อยู่เป็นเวลานาน ราวกับจะแผ่เมตตา และนับแต่นั้นมาพวงประติษฐ์ต้นนี้ก็ออกดอกให้เจ้าของบ้านได้ชมทุกปี แต่ไม่มากมายสะพรั่งไปทั้งต้น เหมือนคราวที่หลวงพ่อกำพัก

หลวงปู่ดุลย์ อตุโล

วัดบูรพาราม อ.เมือง จ.สุรินทร์

นามเดิม เกิดในสกุล เกษมสินธ์์ เกิดวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๔๓๑

สถานที่เกิด ต.เจนีง อ.เมือง จ.สุรินทร์

อุปสมบท อุปสมบท ณ วัดจุมพลสุทราวาส อ.เมือง จ.สุรินทร์

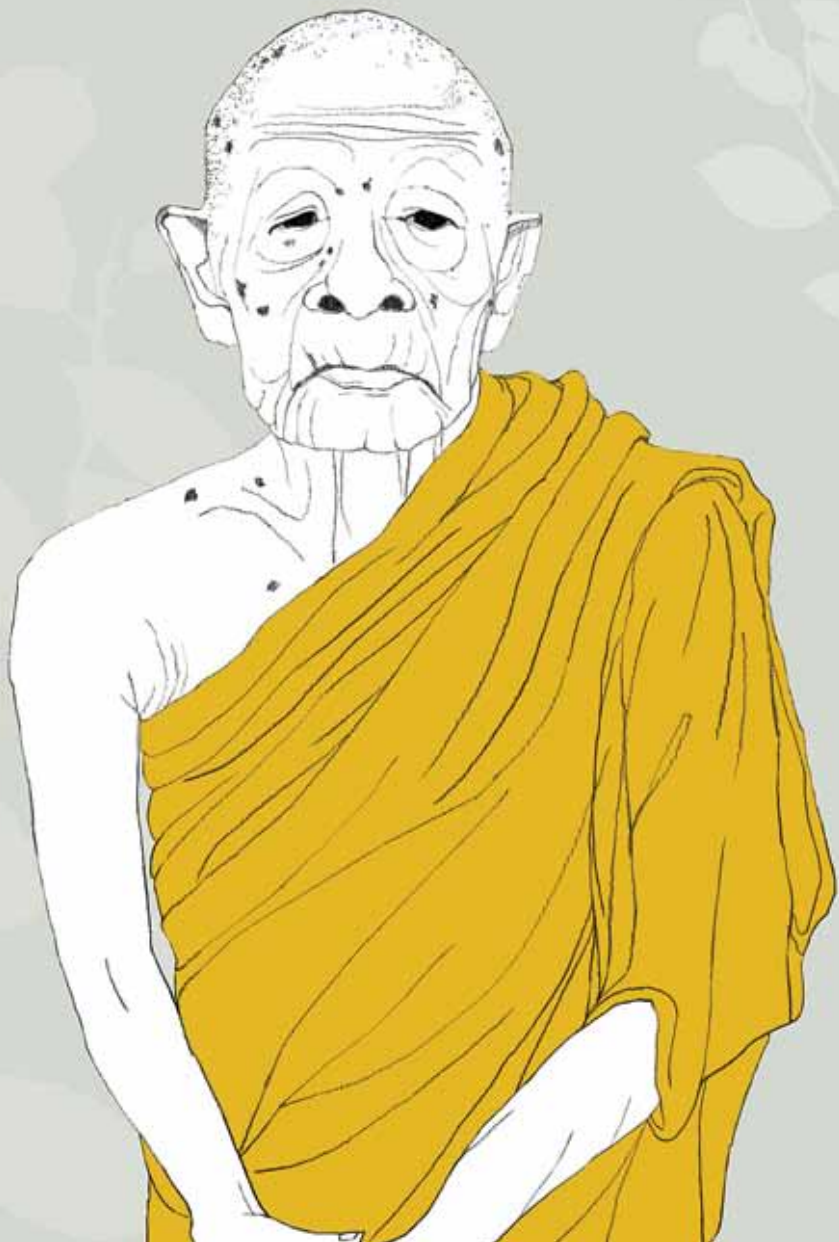
ใน พ.ศ. ๒๔๕๓ โดยมีพระครูวิมลศีลพรต เป็นพระอุปัชฌาย์

สมณศักดิ์ พระราชวุฒาจารย์

มรณภาพ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๒๖ รวมสิริอายุ ๙๖ ปี ๗๔ พรรษา

เมื่อแรกบวช หลวงปู่ได้พากเพียรศึกษาการปฏิบัติกรรมฐานอย่างเคร่งครัด มีความวิริยะ อุตสาหะอย่างแรงกล้า จนล่วงเข้าพรรษาที่ ๖ หลวงปู่จึงหันมาศึกษาพระปริยัติธรรมที่วัดสุทัศน์ฯ จ.อุบลราชธานี สอบได้นักธรรมชั้นตรีเป็นรุ่นแรก ของจังหวัดอุบลราชธานี และได้ศึกษาบาลีไวยากรณ์ (มูลกัจจายน์) จนสามารถแปลพระธรรมบทได้ เนื่องจากวัดสุทัศน์ฯ เป็นวัดที่อยู่ในสังกัดธรรมยุติกนิกาย หลวงปู่จึงได้ขอญัตติเป็นธรรมยุติกนิกายในพ.ศ. ๒๔๖๑ ณ วัดสุทัศน์ฯ โดยมีพระมหาธีร เป็นพระอุปัชฌาย์

ในพรรษาต่อมาหลวงปู่ได้มีโอกาสพบ พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต เมื่อได้ฟังธรรมเพียงครั้งเดียวจากพระอาจารย์มั่น ก็เกิดความอัศจรรย์ใจยิ่ง จึงได้เลิกศึกษาพระปริยัติแล้วออกธุดงค์ตามพระอาจารย์มั่น ไปยังที่ต่างๆ หลายแห่ง จึงนับได้ว่าหลวงปู่เป็นศิษย์พระอาจารย์มั่นในสมัยแรก ต่อมาเจ้าคณะมณฑลนครราชสีมาขอให้หลวงปู่กลับ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อบูรณะวัดบูรพาราม หลวงปู่จึงจำต้องระงับกิจธุดงค์และเริ่มงานบูรณะตามที่ได้รับมอบหมาย หลวงปู่ได้อุทิศชีวิต เพื่อพระศาสนาอย่างแท้จริง จนได้รับการยอมรับจากสาธุชนทั้งหลาย ว่าเป็นอริยสงฆ์ที่หาได้ยากยิ่งองค์หนึ่ง (อ่านเรื่องหน้า ๑๓๙)

มีแต่ไม้อ้อ

หลวงปู่ดูลย์ อตุโล ได้ชื่อว่าเป็นแม่ทัพธรรมคนสำคัญที่สุดของจังหวัดสุรินทร์ จบจณมรณภาพเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ ด้วยอายุ ๙๖ ปี เมื่อครั้งท่านยังมีชีวิตอยู่ วัดบูรพารามในอำเภอเมือง เป็นจุดหมายปลายทางของผู้ใฝ่ธรรม ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์

หลวงปู่ดูลย์ หรือพระราชวุฒาจารย์ เป็นศิษย์รุ่นแรกของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต และเป็นสหายธรรมของหลวงปู่สิงห์ ขนดะยากโม ดังนั้นจึงเป็นที่เคารพนับถือของพระกรรมฐานรุ่นหลังๆ เป็นอย่างมาก

แม้จะมีประสบการณ์โชกโชนในฐานะพระปาชีวะชาลว
ในกรรมฐานทั้งฝ่ายสมถะและวิปัสสนา แต่ท่านไม่เคยอ้างตน
เป็น “ผู้วิเศษ” เวลาใครมาชวนคุยเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อิทธิฤทธิ์
และสิ่งอาถรรพ์ลึกลับ ท่านจะตัดบทหรือไม่สนใจเอาเลย แม้จะมี
ใครมาขอให้ท่านช่วยกำหนดฤกษ์ยาม เช่น หาวันดีที่จะบวช หรือ
หาฤกษ์จัดงานมงคล ท่านมักบอกว่า “วันไหนก็ได้ วันไหนก็ดี”

อย่างไรก็ตาม ท่านยอมรับว่าวัตถุมงคลยังมีประโยชน์
อยู่บ้างสำหรับคนบางจำพวก ดังท่านเคยกล่าวว่า “สำหรับผู้มี
จิตใจเพเลิดเพลินอยู่ ยังยินดีในการเกิดตายในวัฏสงสาร ยัง
ไม่สามารถหันมาสู่การปฏิบัติธรรมได้ ก็ให้อาศัยวัตถุภายนอก เช่น
วัตถุมงคลเช่นนี้เป็นที่พึ่งไปก่อน” แต่ท่านก็เตือนว่าวัตถุมงคลนั้น
“ไม่มีอะไร เป็นเพียงช่วยต้านกำลังใจเท่านั้น”

คราวหนึ่งมีคนเอาเครื่องรางของขลังออกมาอวดกันเอง
ต่อหน้าท่าน คนหนึ่งมีเขี้ยวหมูตัน อีกคนมีนอแรด ต่างอวดว่า
ของตนวิเศษ ได้อย่างนั้นอย่างนี้ มีคนหนึ่งถามท่านว่า อยา่งไหน
วิเศษกว่ากัน

ท่านตอบว่า “ไม่มีดี ไม่มีวิเศษอะไรหรอก เป็นของสัตว์
เดรัจฉานเหมือนกัน”

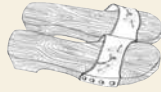
นอกจากจะไม่แสดงตัวเป็นผู้วิเศษแล้ว ท่านยังไม่อวดอ้าง
ว่าเป็นพระอริยะ แม้จะมีคนจำนวนมากที่เชื่อเช่นนั้น แต่ถึงจะชักใช้
ไล่เลียงถามถึงคุณวิเศษของท่านเพียงใด ท่านก็ไม่เคยอวดตน

เคยมีคนถามหลวงปู่สั้นๆ ว่า ท่านยังมีความโกรธอยู่ไหม

แทนที่ท่านจะตอบว่า หมดโกรธ หมดโลภ หมดหลงแล้ว
ท่านตอบสั้นๆ ว่า “มี แต่ไม่เอา”

เสียงเกี้ยว

ธรรมะนั้นไม่จำเป็นต้องสอนด้วยการเทศน์เสมอไป หากมองให้เป็น ทุกสิ่งทุกอย่างก็สอนธรรมแก่เราตลอดเวลา แต่บางครั้ง ก็ต้องมีผู้รู้มากกระตุ้นให้ฉุกละโหม

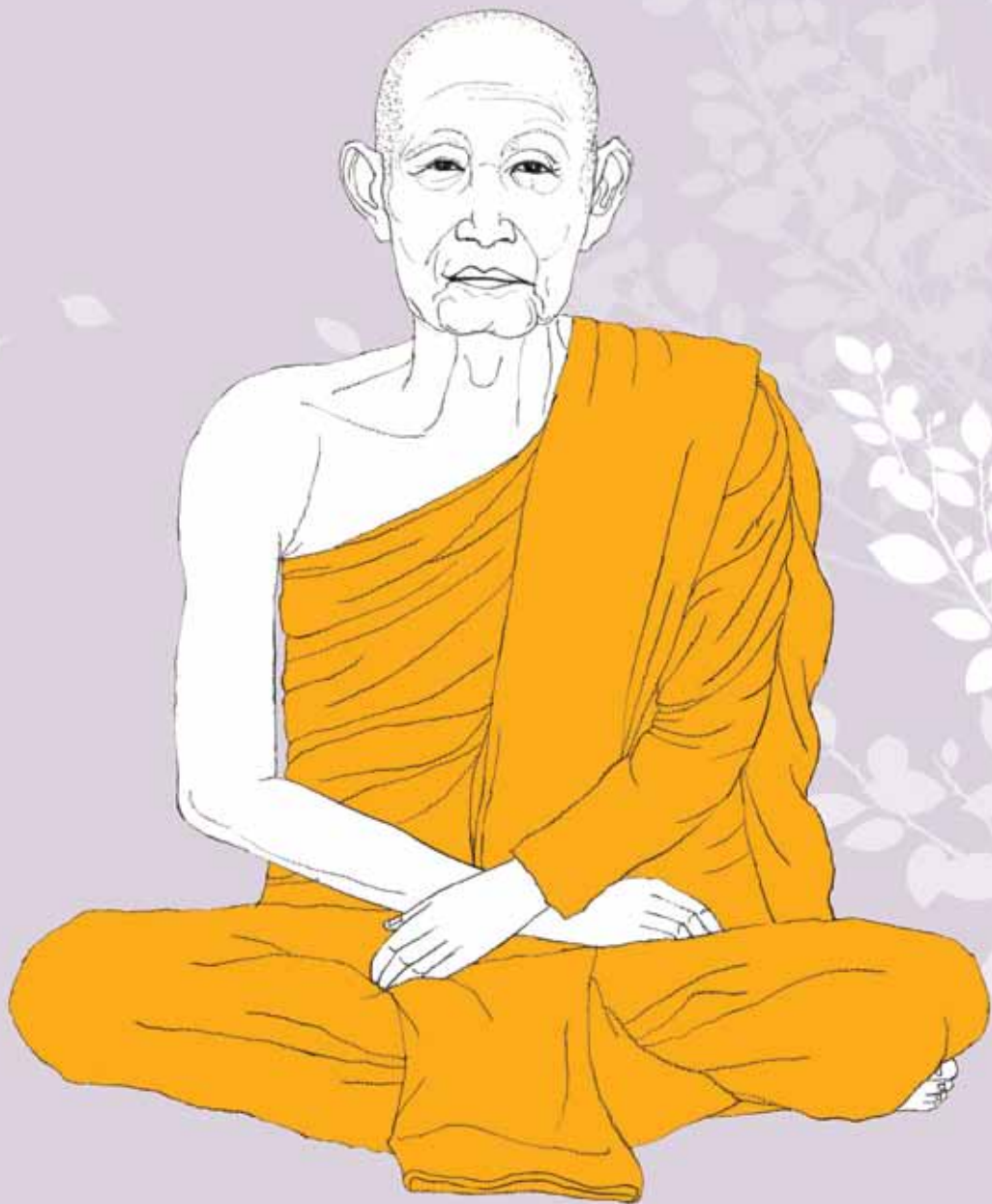
ครั้งหนึ่งหลวงปู่บุดดา ถาวโร ได้รับนิมนต์ไปฉันเพลที่บ้านโยมในกรุงเทพฯ เมื่อฉันเสร็จแล้ว เจ้าของบ้านเห็นหลวงปู่เดินทางมาเหนื่อย จึงขอให้ท่านเอนกายพักผ่อน ก่อนเดินทางกลับวัดที่จังหวัดสิงห์บุรี

ระหว่างนั้นช่างห้องซึ่งเป็นร้านขายของ มีคนเดินลากเกี้ยวกระทบพื้นบันไดเสียงดัง คิษย์คนหนึ่งรู้สึกรำคาญเสียงเกี้ยว บ่นขึ้นมาดั่งๆ ว่า “แหม เดินเสียงดังเชียว”

หลวงปู่ซึ่งนอนหลับตาอยู่จึงพูดเตือนว่า “เขาเดินของเขา อยู่ดีๆ เราเอาหูไปรองเกี้ยวเขาเอง” ❀

เพราะถือจิ้งหั่น

นาวาเอกผู้หนึ่งได้เข้าไปกราบสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ซึ่งทรงเคยเป็นอุปัชฌาย์เมื่อครั้งเขา อุปสมบทที่วัดบวรนิเวศ หน้าตาของนาวาเอกดูหม่นหมองและ อิดโรย ท่าทางอวมทุกข์ สมเด็จพระสังฆราช จึงรับสั่งถามว่า “เป็นไงมั่ง พักนี้”

“หนักครับ” เขาทูล “ช่วงนี้แย่มากเลยครับ”

“หนักอะไร” สมเด็จพระสังฆราช ถาม

แล้วนาวาเอกก็ทูลเล่าถึงปัญหาต่างๆ ที่ประดังประเด
เข้ามาทั้งในเรื่องชีวิตและงานการ เขาบอกว่าตอนนี้จวนจะแบก
ไม่ไหวแล้ว จึงมาเฝ้าสมเด็จพระเจ้า เพื่อขอพระบารมีเป็นที่พึ่ง

สมเด็จพระเจ้า นิ่งสักระยะ ก็รับสั่งให้เขานั่งคุกเข่าและยื่นมือ
ทั้งสองออกมาข้างหน้า แล้วพระองค์ก็หยิบเศษกระดาษขึ้นหนึ่ง
มาวางบนฝ่ามือทั้งสองของนาวาเอก จากนั้นพระองค์ก็เสด็จ
ออกไปจากที่ประทับ พร้อมกับรับสั่งว่า “*นั่งอยู่ที่นี่แหละ อย่าขยับ
หรือไปไหนจนกว่าข้าจะกลับมา จะเข้าไปข้างในสักประเดี๋ยว*”

นาวาเอกนั่งอยู่ในท่าคุกเข่าและประคองกระดาษทั้งสอง
มืออยู่เป็นเวลานาน ๑๐ นาทีก็แล้ว ๒๐ นาทีก็แล้ว สมเด็จพระเจ้า ก็ยัง
ไม่เสด็จออกมา เขาเริ่มเหนื่อย แขนก็เมื่อยล้า กระดาษชิ้นเล็กๆ ซึ่ง
เบาหวิวดูจะหนักขึ้นเรื่อยๆ จนเหงื่อเริ่มออก

ในที่สุดสมเด็จพระเจ้า ก็เสด็จเข้ามาประทับที่เดิม ทำที่เหมือนกับ
ไม่มีอะไรเกิดขึ้น สักพักก็มองกระดาษที่มีนาวาเอก แล้วทรงถาม
ว่า “*เป็นไง*”

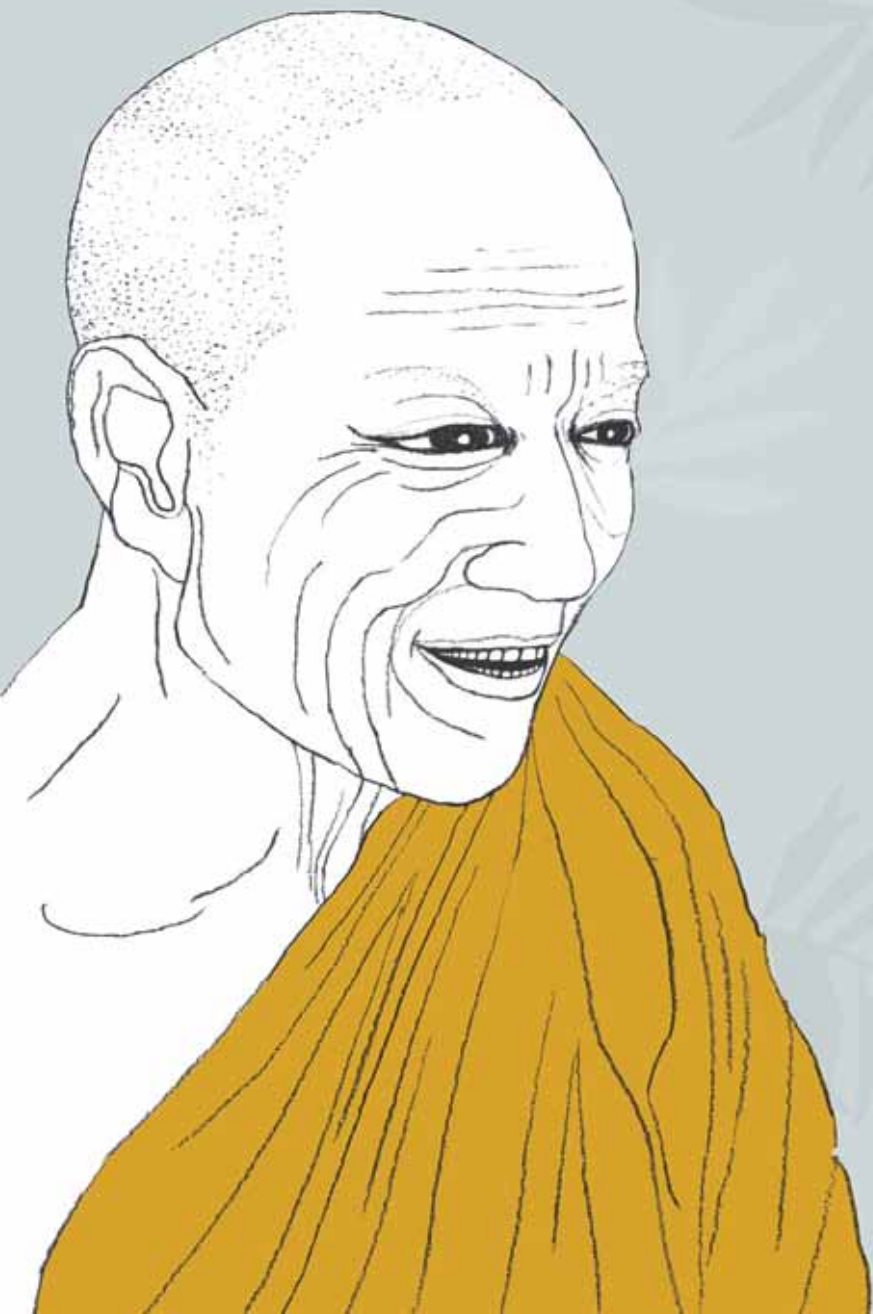
“หนักครับ พระเดชพระคุณ เมื่อยจนจะทนไม่ไหว”

“อ้าว ทำไมไม่วางมันลงเสียละ” สมเด็จพระสังฆราช “ก็ไปยอมให้มันอยู่อย่างนั้น มันก็หนักอยู่ยั้งยั้งนะซี มันจะเป็นอย่างอื่นไปได้ยังไง”

กระดาศขึ้นเล็กๆ ที่เบาหวิว หากไปถือนานๆ เข้า ก็ยอมกลายเป็นของหนัก ตรงกันข้ามก้อนหินก้อนใหญ่ ถ้าไม่ไปแบกหรืออุ้มมัน ก็ไม่รู้สึกหนัก ฉะนั้นถ้าไม่ยอมให้ชีวิตหรือจิตใจหนักอึ้ง ควรรู้จักปล่อยวางเสียบ้าง

แม้แต่ของที่มีประโยชน์ เราควรยึดถือก็ต่อเมื่อถึงเวลาใช้งาน เมื่อใช้เสร็จ ก็ควรวางลงเสีย หนักประสาอะไรกับของที่ไร้ประโยชน์ เช่น ความทุกข์ ความห่วงกังวล ยิ่งต้องวางทันทีที่รู้ตัวว่ามาครองใจ หาไม่แล้วจะกลายเป็นของหนักจนเอาตัวไม่รอด

ต่ออายุพ่อแม่

เมื่อครั้งยังเป็นคฤหบดี หลวงพ่อเทียน จิตตสุโภ เคยมีอาชีพเป็นพ่อค้า ไปทำมาค้าขายที่ประเทศลาวอยู่เป็นประจำ เมื่อบวชแล้วท่านก็ยังได้รับนิมนต์ให้ไปสอนธรรมที่นั่นอยู่หลายครั้ง เนื่องจากวัดป่าพุทธยานซึ่งเป็นสำนักแรกที่ท่านบุกเบิกที่จังหวัดเลยนั้น อยู่ไม่ไกลจากแม่น้ำโขงเท่าใดนัก

แนวการสอนธรรมของหลวงพ่อไม่เหมือนพระรูปอื่น ๆ ท่านเน้นที่แก่นธรรมมากกว่าระพี จึงพยายามชักชวนผู้คนให้ปฏิบัติธรรมแทนที่จะหมกมุ่นกับพิธีรีตอง แต่ท่านไม่ได้ชักชวนด้วยการพูดเฉยๆ หากมักจะทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง

ในการจาริกไปประเทศลาวครั้งหนึ่ง ท่านได้รับนิมนต์ให้ไปสวดต่ออายุโยมคนหนึ่งซึ่งเป็นแม่ของเจ้าภาพ เมื่อไปถึงท่านก็นิ่งเงียบ ไม่ได้สวดเหมือนพระรูปอื่นๆ เจ้าภาพจึงไม่ถวายนัจจัง แต่หลวงพ่อก็ได้สนใจไม่ เสรีจพิธีแล้วหลวงพ่อก็ได้ชี้แจงเจ้าภาพว่า หากต้องการต่ออายุพ่อแม่จะต้องทำดีต่อท่าน ไม่ใช่เพียงแค่นิมนต์พระมาสวด แล้วหวังว่าท่านจะอายุยืน

กล่าวจบ ท่านก็ชวนลูกๆ ให้กราบพ่อแม่ตามท่าน ชาวบ้านที่อยู่ในเหตุการณ์เห็นเช่นนั้นก็ตกใจ ฮือฮากันว่าผิดประเพณี เพราะไม่เคยเห็นพระกราบโยม

หลวงพ่อก็อธิบายว่า

“อาตมาไม่ได้กราบโยม อาตมากราบตัวเองที่สามารถสั่งสอนคนให้เข้าใจได้ว่า การต่ออายุที่แท้จริงนั้นเป็นอย่างไร”

หลวงพ่อเทียน จิตตสุภโ สำนักทับมิ่งขวัญ อ.เมือง จ.เลย

นามเดิม พันธุ์ อินทผิว

กำเนิด เมื่อวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๔

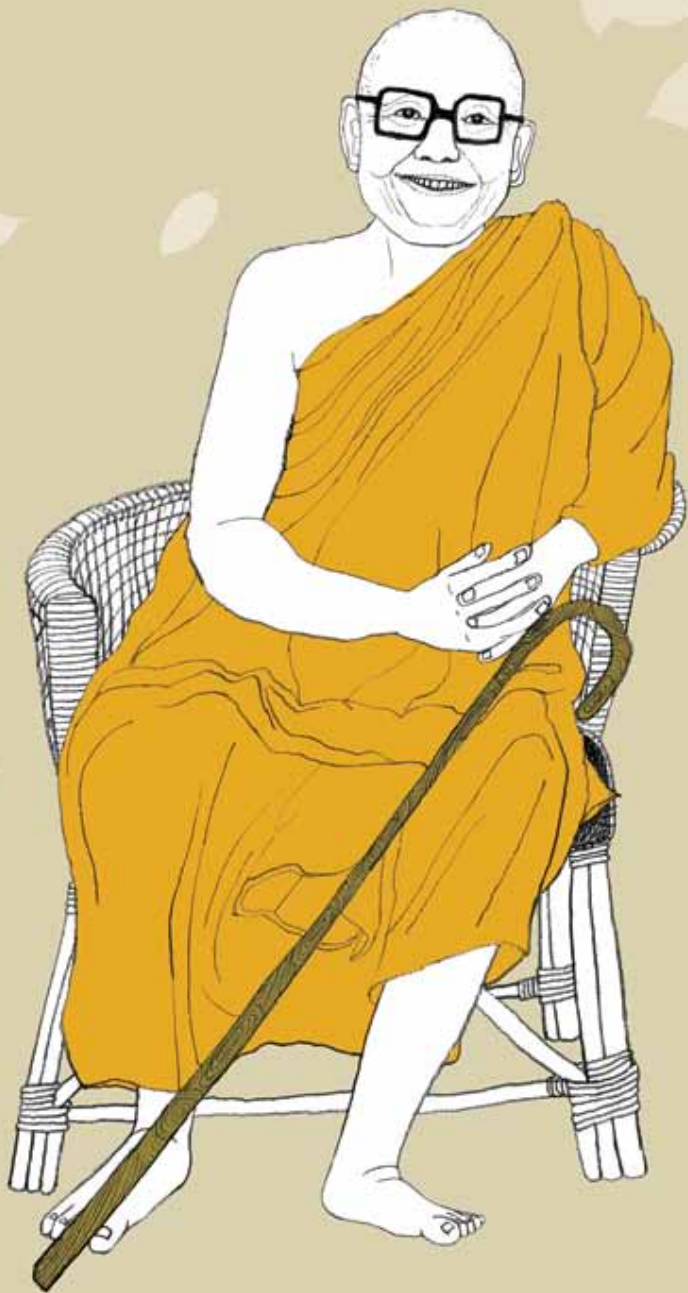
สถานที่เกิด ที่บ้านบุสม ต.บุสม อ.เชียงคาน จ.เลย

ปีพ.ศ. ๒๕๐๐ เมื่ออายุได้ ๔๕ ปีเศษ ท่านได้ออกจากบ้านโดยตั้งใจ
แน่วแน่จะไม่กลับจนกว่าจะพบธรรมะที่แท้จริง ท่านได้ไปปฏิบัติธรรมที่วัดรังสี
มุกดาราม ต.พันพร้าว อ.ท่าบ่อ จ.หนองคาย (ปัจจุบันคือ อ.ศรีเชียงใหม่)
โดยทำกรรมฐานวิธีง่ายๆคือ ทำการเคลื่อนไหว ท่านเพียงให้ความรู้สึกถึงการ
เคลื่อนไหวของร่างกายและจิตใจเท่านั้น ในช่วงเวลาเพียง ๒-๓ วัน ท่านก็
สามารถหลุดพ้นจากความทุกข์ได้อย่างเด็ดขาด โดยปราศจากพิธีรีตองหรือ
ครูบาอาจารย์ ในเวลาเช้ามีดของวันขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๘ ซึ่งตรงกับวันจันทร์ที่
๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๐

คำสอนของหลวงพ่อดีแพร่หลายออกไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ
ได้มีผู้ปฏิบัติตามเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ หลวงพ่อดีอุทิศชีวิตให้การ
สอนธรรมะอย่างไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อยหรือสุขภาพของร่างกาย จนกระทั่ง
อาพาธเป็นมะเร็งที่กระเพาะอาหารเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ถึงแม้ว่าสุขภาพของ
ท่านจะทรุดโทรมลงมาก แต่ท่านก็ยังคงทำงานของท่านต่อไปจนถึงวาระสุดท้าย
ของชีวิต

หลวงพ่อดีละสังขารอย่างสงบ ณ ศาลามุงแฝกบนเกาะพุทธธรรม
สำนักปฏิบัติธรรมทับมิ่งขวัญ ต.กุดป่อง อ.เมือง จ.เลย เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน
พ.ศ. ๒๕๓๑ เวลา ๑๘.๑๕ น. รวมสิริอายุได้ ๗๗ ปี และได้ใช้เวลาอบรม
สั่งสอนธรรมะแก่คนทั้งหลายเป็นเวลา ๓๑ ปี

คำ เฉล ย

ปัญหาหนึ่งที่คุณชอบถามหลวงพ่อ ชำ สุภทฺโท ก็คือ
“ชาติหน้ามีจริงหรือไม่”

เมื่อเจอคำถามแบบนี้ หลวงพ่อมักถามกลับว่า “ถ้าบอก
จะเชื่อไหมล่ะ”

“เชื่อครับ”

หลวงพ่อก็จะตอบกลับว่า “ถ้าเชื่อ คุณก็โง่”

อีกคำถามหนึ่งที่ใกล้เคียงกันก็คือ “คนตายแล้ว เกิดไหม
ครับ”

หลวงพ่อก็จะย้อนกลับในทำนองเดียวกันว่า “จะเชื่อไหม
ล่ะ ถ้าเชื่อ คุณโง่หรือฉลาด”

ใครได้ยินเป็นต่องง หลวงพ่อก็จะต้องขยายความต่อว่า
เรื่องแบบนี้ไม่มีหลักฐานจะพิสูจน์ให้เห็นได้ คนส่วนใหญ่จึงต้อง
เชื่อตามเขาว่า “ที่คุณเชื่อ เพราะคุณเชื่อตามเขา คนเขาว่าอย่างไร
คุณก็เชื่ออย่างนั้น คุณไม่รู้ชัดด้วยปัญญาของคุณเอง คุณก็โง่
อยู่ร่ำไป”

ไม่ใช่แต่คนไทยเท่านั้นที่สนใจเรื่องชาติหน้า ฝรั่งเศสก็ยการู้
เหมือนกัน คราวหนึ่งหลวงพ่อก็ได้รับนิมนต์ไปสอนธรรมในประเทศ
อังกฤษ แฮ่มมคนหนึ่งถามหลวงพ่่ว่า “คนตายแล้วไปไหน”

หลวงพ่อบุญที่จะตอบ กลับเป่าเทียนที่อยู่ใกล้ๆ ให้ดับ
แล้วถามว่า

“เทียนดับแล้วไปไหน”

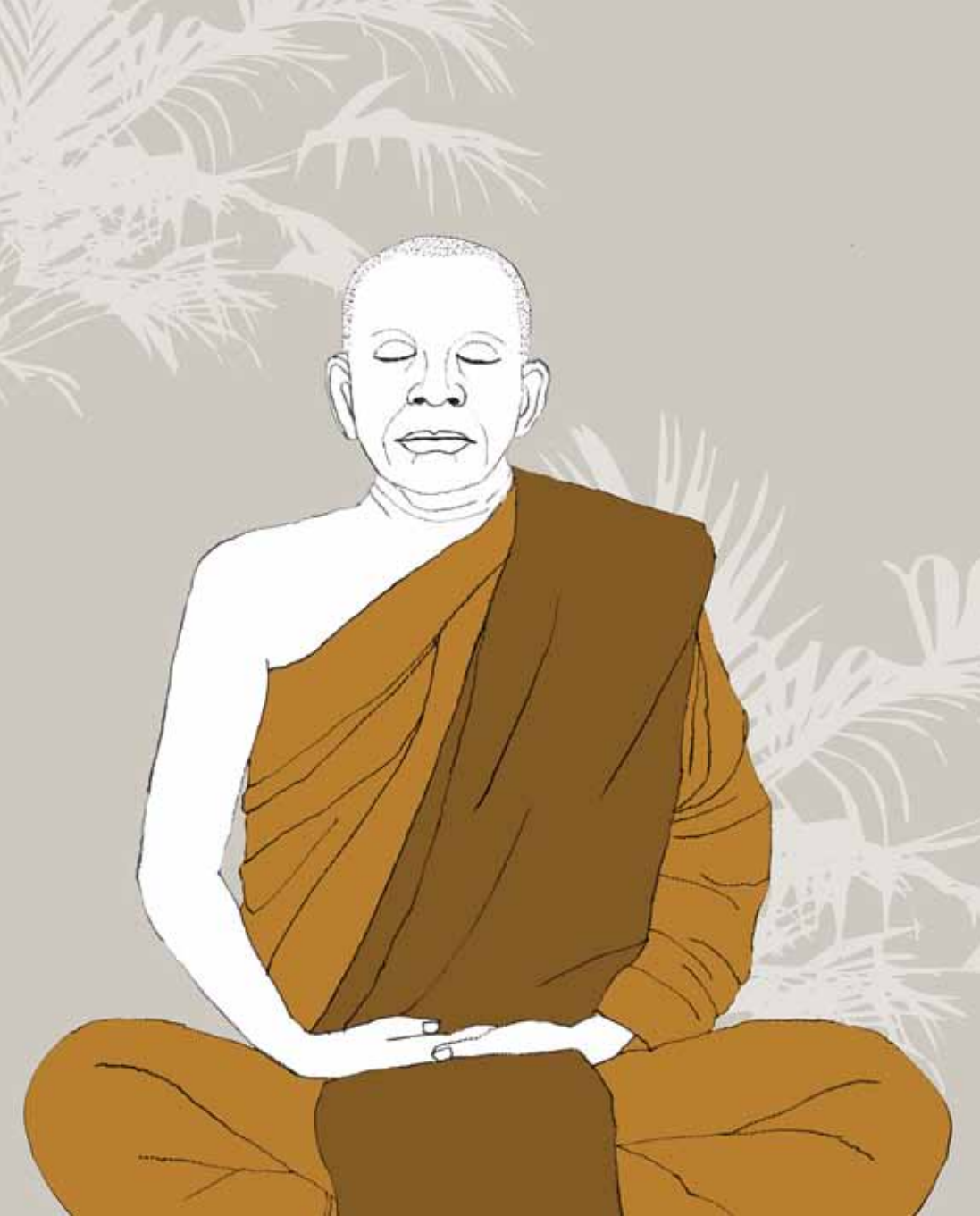
แหม่มรู้สีกุนงกับคำตอบที่ได้รับ จึงนั่งเงียบไป
หลวงพ่อบอกว่า

“พอใจหรือยัง ที่ตอบปัญหาอย่างนี้”

แหม่มตอบว่า “ไม่พอใจ”

“เราก็ไม่พอใจคำถามของเธอเหมือนกัน” คือ คำตอบของ
หลวงพ่อบุญ

โผง ผาง แต่ ผ่อง แผ้ว

พระอาจารย์ทองรัตน์ กนตลีโล เป็นผู้หนึ่งที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นแม่ทัพนายกองธรรมใหญ่ระดับแนวหน้าของพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต

ท่านเป็นผู้เคร่งครัดในข้อวัตรปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง นิยมหลีกเลี่ยงบำเพ็ญเพียรตามป่า ธุดงค์ถึงไหนก็จำวัดที่นั่น บางทีก็นอนหนุนโคนต้นไม้ บางครั้งก็เอากิ่งไม้มัดรวมกับใบไม้เป็นที่หนุนศีรษะ แต่เอกลักษณ์ของท่านที่ไม่เหมือนใคร เห็นจะเป็นอุปนิสัยห้าวหาญ ชอบพูดจาโผงผาง ทำอะไรแผลงๆ และมีอารมณ์ขันอยู่เสมอ

สมัยหนึ่งท่านได้พำนักอยู่กับพระอาจารย์มั่น อยากรฟังเทศน์ จากพระอาจารย์มั่นเป็นอย่างยิ่ง แต่พระอาจารย์มั่นในช่วงนั้นไม่ค่อยแสดงธรรม ท่านจึงหาอุบายหลายอย่างที่ทำให้พระอาจารย์มั่นแสดงธรรมจนได้ คราวหนึ่งไปบิณฑบาต จู่ๆท่านก็เดินขวางหน้าพระอาจารย์มั่น แล้วควักเอาแตงกวาจากบาตรออกมากัดดังกัว้วมๆ ต่อหน้าต่อตาพระอาจารย์มั่น อีกครั้งหนึ่งท่านไปใต้ถุนกุฏิพระอาจารย์มั่น ส่งเสียงเหมือนกำลังชกมวย และทำที่ท่าทำเตะต้นเสากุฏิอย่างสุดลูก ขณะที่เพื่อนพระด้วยกันพากันถอยหนีด้วยความกลัว ผลก็คือตกกลางคืน ลูกศิษย์ลูกหา ก็ได้ฟังเสียงพระอาจารย์มั่นเทศน์กัณฑ์ใหญ่ทั้ง ๒ ครั้ง

มีเรื่องเล่าอีกว่าคราวหนึ่งพระอาจารย์มั่นได้เปรยกับท่านว่า เดี่ยวนี้พระเราไม่เหมือนเมื่อก่อนนะ เครื่องใช้ไม้สอย สบู่ ผงซักฟอกอะไร มันหอมฟุ้งไปหมดแล้วนะ ท่านก็ตอบรับ ไม่นานหลังจากนั้น ขณะที่ท่านนั่งอยู่ในที่แห่งหนึ่ง มีพระภิกษุ ๒-๓ รูป เดินผ่านท่านไป ท่านก็ร้องขึ้นว่า “อ๊อ้ย หอมผู้บ่าว” เพียงเท่านี้พระกลุ่มนั้นก็รู้ตัว

หลวงพ่อบุชา สุภทฺโท นับถือพระอาจารย์ทองรัตน์ ว่าเป็นครูบาอาจารย์ของท่านรูปหนึ่ง ท่านเล่าว่าเวลาไปบิณฑบาตกับพระอาจารย์ทองรัตน์ มักมีเรื่องขันให้เห็นอยู่เสมอ บางครั้งพระอาจารย์ทองรัตน์ไปหยุดยืนที่หน้าบ้านหลังหนึ่ง เมื่อเจ้าของบ้านเหลือบเห็นท่าน ก็ร้องว่า “ข้าวยังไม่สุก” แทนที่ท่านจะเดินจากไป ท่านกลับร้องบอกว่า “ไม่เป็นไรลูก พ่อจะคอย เเร่งไฟเข้าเถอะ”

หมู่บ้านไหนที่ผู้คนไม่ชอบทำบุญ ท่านยิ่งชอบไปโปรดบ่อยๆ ข้าวไม่สุกก็ยืนคอยจนสุก จนบางคนนึกว่าท่านเป็นพระมักได้ บางคนถึงกับแกล้งโดยเอาขบเป็นๆ ตัวใหญ่ใส่บาตรก็มี พอท่านกลับวัดมาเปิดดู เห็นกบกระโดดออกมา ท่านก็หัวเราะชอบใจ พลังรำพึงว่า “เกือบไหมหละเจ้าหนู เขาเกือบฆ่าเอ็งมาใส่บาตรเสียแล้ว”

แม้ว่าท่านจะใจดี มีเมตตา แต่บางครั้งท่านก็ชอบพูดแรงๆ กระตุกใจคน ครั้งหนึ่งในระหว่างที่ท่านธุดงค์ผ่านหมู่บ้าน มีหญิงชาวบ้านมาร้องไห้ร้องไห้คร่ำครวญกับท่านเนื่องจากลูกชายเพิ่งตายจาก อยากให้ลูกกลับไปฟื้นคืนชีวิตขึ้นมา ท่านพูดเสียงดังว่า “ให้มันตาย ให้มันตายหมดโคตร หมดเชื้อหมดแนวมัน หมดพ่อหมด

แม่ฉัน” ปรากฏว่าหญิงผู้นั้นหยุดร้องไห้พุ่มพวยทันที จากนั้นท่าน
จึงเทศนาอบรมให้เธอคลายทุกข์คลายโศก

พระอาจารย์ทองรัตน์เคยเล่าให้ศิษย์ฟังว่า ท่าน “บวชหนี
ผู้สาว” เนื่องจากมีสาวชาวบ้านคนหนึ่งมารักท่านถึงขั้นจะหนีตาม
ท่านจึงตัดสินใจบวช หาได้มีเหตุผลอะไรมากกว่านั้น ครั้นมาบวช
แล้วท่านก็ซาบซึ่งรสพระธรรม จึงไม่ยอมลาสิกขาบท

ท่านเป็นพระที่รักสันโดษ ประหยัด อยู่อย่างเรียบง่าย กุฎิ
ของท่านเป็นกุฏิหลังเก่าๆ มุงหญ้าคาแฝก ใครมาสร้างกุฏิหลังใหม่
ให้ท่านก็ไม่อยู่ ชอบกลับมาอยู่กุฏิเดิม

หลวงพ่อกำลังกล่าวถึงพระอาจารย์ทองรัตน์ว่า ท่านเป็นผู้อยู่
อย่างผ่องแผ้วจนกระทั่งวาระสุดท้าย เมื่อท่านมรณภาพนั้น ท่าน
มีสมบัติในยาม คือมีดินเหนียวเพียงเล่มเดียวเท่านั้น

พระอาจารย์ทองรัตน์ กนฺตสีโล
วัดป่ามณีรัตน์ อ.ลำโรง จ.อุบลราชธานี

นามเดิม ทองรัตน์ นะคะจัด

กำเนิด ปีพุทธศักราช ๒๔๓๑

สถานที่เกิด อ.ศรีสงคราม จ.นครพนม

อุปสมบท พุทธศักราช ๒๔๕๗ ที่วัดสามผง อ.ศรีสงคราม จ.นครพนม

มรณภาพ ๒๑ ต.ค. ๒๕๙๙ อายุรวม ๖๘ ปี

เมื่ออายุประมาณ ๒๖ ปี ท่านได้เข้าพิธีอุปสมบท ที่วัดบ้านสามผง โดยมีเจ้าอาวาสวัดบ้านสามผงเป็นพระอุปัชฌาย์ ได้รับฉายาว่า กนฺตสีโล พระทองรัตน์สนใจและตั้งใจศึกษาพระธรรมวินัยและพระปริยัติธรรมด้วยความมุ่งมั่นเอาใจใส่แตกฉานในการสวดปาติโมกข์

ในพรรษาที่ ๖ พระทองรัตน์ได้ยินเรื่องราวของ พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต และพระอาจารย์เสาร์ กนฺตสีโล ครุบาอาจารย์ในสายวิปัสสนากัมมัฏฐานที่ จ.สกลนคร ซึ่งพำนักอยู่ที่วัดป่าสุทธาวาสและวัดป่าในละแวกเขต อ.เมือง จ.สกลนคร เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของชาวบ้านเป็นอย่างมาก

พระอาจารย์ทองรัตน์ได้ฝึกการเจริญภาวนา โดยหลวงปู่มั่นได้แนะนำว่า “รู้ไม่รู้ไม่สำคัญ ขอให้ทำจิตใจให้รู้จักจิตว่าสงบหรือไม่สงบ”

นอกจากนี้ ท่านได้ออกธุดงค์ไปตามหุบห้วยภูผาป่าช้าต่างๆ ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระบูรพาจารย์ เช่น ห้ามเทศน์เด็ดขาด ให้ระวังสำรวม ให้อยู่ตามต้นไม้

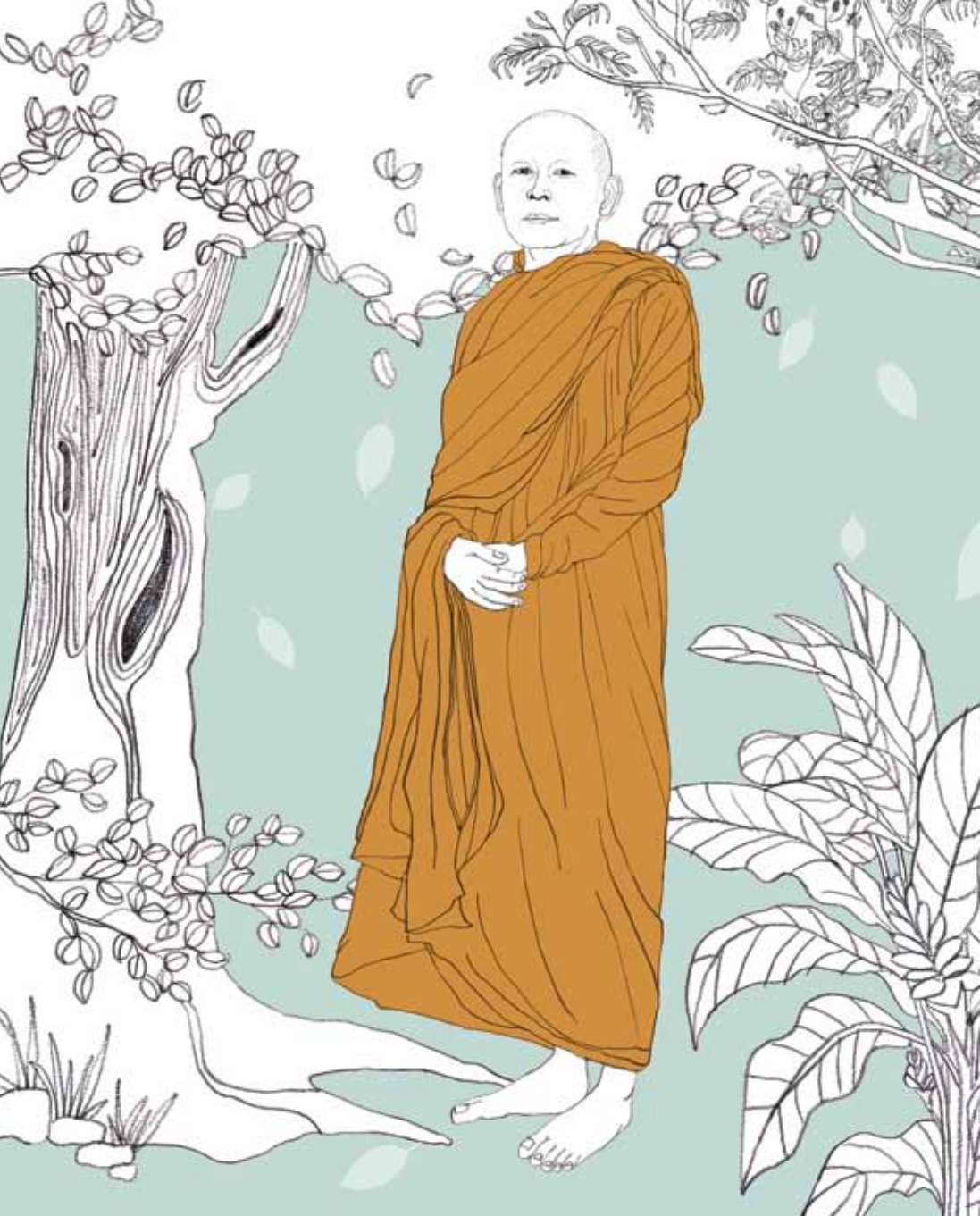
พระอาจารย์ทองรัตน์เป็นผู้เคร่งครัดในข้อวัตรปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง ท่านเป็นผู้มีกนน้อยสันโดษ และปฏิบัติมาก พยายามพากเพียรภาวนาอยู่อย่างสม่ำเสมอ เป็นพระที่ไม่ยึดติดในเสนาสนะ

ที่มาของเกร็ดชีวิต

๑. ประวัติสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายเสมอ สิ้นฐานคร ยงกิจการพิมพ์ (๒๕๓๐)
๒. “ปริศนาธรรม-เกร็ดสนุก สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต)” หนังสือพิมพ์ข่าวสด วันอาทิตย์ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๓
๓. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำเนินวัดสมอราย ไม่ระบุ โรงพิมพ์และปีที่ตีพิมพ์
๔. พุทธรณดี ณ สามพราน “สมเด็จพระ ๕ แผ่นดิน” นิตยสารช่อฟ้า พลศจิกายน ๒๔๐๘
๕. พระมหาบัว ญาณสัมปันโน ประวัติท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ ไม่ระบุโรงพิมพ์และปีที่ตีพิมพ์
๖. พระมหาบัว ญาณสัมปันโน ปฏิปทาพระอริยสงฆ์ธรรมฐาน ไม่ระบุโรงพิมพ์ และปีที่ตีพิมพ์
๗. ประวัติ-ธรรมเทศนา พระอาจารย์กงมา จิรปุญโญ วัชรินทร์การพิมพ์ ไม่ระบุปีที่ตีพิมพ์
๘. อุบลมณี อนุสรณ์พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท) โรงพิมพ์คุรุสภา (๒๕๓๖)
๙. ๑ ศตวรรษหลวงปู่budดา ถาวโร โรงพิมพ์อักษรพิทยา (๒๕๓๖)

๑๐. นามกาย สุปฏิปันโน หลวงพ่อบุดดา ถาวโร สำนักพิมพ์มติชน (๒๕๓๙)
๑๑. ภัทรนิพนธ์ คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา (๒๕๓๖)
๑๒. ผู้รับใช้ใกล้ชิด อุปนิสัยของท่านพุทธทาส สำนักพิมพ์ “ของกู” ไม่ระบุปีที่ตีพิมพ์
๑๓. พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) รวบรวม หลวงพ่อ เพื่อวัดเพื่อบ้าน บริษัท สหธรรมมิก จำกัด (๒๕๔๒)
๑๔. พระครูนนทปัญญาภรณ์ หลวงปู่ฝากไว้ โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ (๒๕๒๙)
๑๕. น.พ.วัฒนา สุพรหมจักร หลวงพ่อเทียน ความมหัศจรรย์ในพระธรรมคาถาทุณนุฉิธรรม ไม่ระบุปีที่พิมพ์
๑๖. ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ยิ้มกับคึกฤทธิ์ สำนักพิมพ์สยามรัฐ (๒๕๒๒)
๑๗. กุลเชษฐาภิวัต ที่ระลึกในวโรกาสเสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นประธานในพิธีพระราชทานและเปิดเจดีย์พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์จวน กุลเชฎโฐ (๒๕๓๒)
๑๘. ประสิทธิ์ คุญรัตน์ “หลวงปู่ทองรัตน์ กนต์สีโล” แก้วมณีอีสาน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (๒๕๓๗)
๑๙. บุรพาจารย์ มุลินิธิพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต (๒๕๔๕)
๒๐. Kamala Tiyavanich, *The Buddha in the Jungle*, Silkworm (2003)

ประวัติ พระไพศาล วิสาโล

พระไพศาล วิสาโล นามเดิม ไพศาล วงศ์วรวิสิทธิ์ เป็นชาวกรุงเทพฯ เกิดเมื่อ พุทธศักราช ๒๕๐๐ สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จากโรงเรียนอัสสัมชัญ และ สำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษา จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สมัยเป็นนักเรียน เริ่มสนใจปัญหาสังคม จึงเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา ชนบทและกิจกรรมอาสาสมัครต่างๆ เมื่ออายุ ๑๕ ปี ท่านได้อ่านงานเขียนของท่าน อาจารย์พุทธทาสภิกขุ จึงได้ปลูกฝังความเป็นพุทธแต่นั้นมา ทั้งยังสนใจงานหนังสือ โดยเริ่มจากการเขียนบทความตั้งแต่สมัยเรียนชั้นมัธยม ทั้งในระหว่างที่ศึกษาอยู่มหา- วิทยาลัยธรรมศาสตร์ เคยเป็นสาราณียกรวารสารปาจารย์สารอยู่ถึง ๑ ปีเต็ม

มีความสนใจด้านการเมือง ได้เข้าร่วมประท้วงในเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาฯ ๒๕๑๖ ต่อมาช่วง ๖ ตุลาฯ ๒๕๑๙ เคยไปร่วมอดอาหารประท้วงในแนวทางอหิงสา จนกระทั่ง ถูกล้อมปราบภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และถูกคุมขังเป็นเวลา ๓ วัน เมื่อออกจากคุกแล้วได้มาทำงานเป็นเจ้าหน้าที่กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม ตั้งแต่ปี พุทธศักราช ๒๕๑๙ ถึง พุทธศักราช ๒๕๒๖ เน้นงานด้านสิทธิมนุษยชน ช่วยเหลือผู้ถูก คุมขังด้วยสาเหตุทางการเมือง ซึ่งสามารถดำเนินการประสบผลสำเร็จ เมื่อรัฐบาลออก กฎหมายนิรโทษกรรมผู้ต้องหา กรณี ๖ ตุลาฯ ๒๕๑๙ ประมาณ ๓,๐๐๐ กว่าคน

พระไพศาล วิสาโล อุปสมบทเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๖ ณ วัดทองนพคุณ กรุงเทพมหานคร เรียนกรรมฐานจากหลวงพ่อเทียน จิตตสุโภ วัดสนามใน ก่อนไป จำพรรษาแรก ณ วัดป่าสุคะโต อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ โดยศึกษาธรรมกับ หลวงพ่อคำเขียน สุวณฺโณ แต่แรกท่านตั้งใจจะบวชเพียง ๓ เดือน แต่เมื่อการปฏิบัติ ธรรมเกิดความก้าวหน้า จึงบวชต่อเรื่อยมา จนครบรอบ ๒๘ พรรษาในต้นปีพุทธ- ศักราช ๒๕๕๔ นี้

ปัจจุบันท่านเป็นเจ้าของาวาสวัดป่าสุคะโต แต่ส่วนใหญ่จะจำพรรษาอยู่ที่วัดป่ามหาวัน (ภูหลง) เพื่อรักษาธรรมชาติและอนุรักษ์ป่า นอกจากการจัดอบรมปฏิบัติธรรม พัฒนาจริยธรรมและอบรมโครงการเผชิญความตายอย่างสงบต่อเนื่องตลอดมาแล้ว ท่านยังเป็นประธานเครือข่ายพุทธิกา กรรมการมูลนิธิโกมลคีมทอง กรรมการสถาบันสันติศึกษา กรรมการมูลนิธิสันติวิถี และกรรมการสภาสถาบันอาศรมศิลป์ เป็นกำลังสำคัญในเครือข่ายสันติวิถี ล่าสุดยังเป็นหนึ่งในคณะกรรมการปฏิรูป

พระไพศาล วิสาโล ได้ชื่อว่าเป็นพระสงฆ์นักกิจกรรม นักคิด นักเขียน และนักธรรมดั่งหัวก้าวหน้าที่นำธรรมะมาสร้างสันติ เชื่อมโยงความรู้ทางด้านพุทธธรรมมาอธิบายปรากฏการณ์ของชีวิตและสังคมในบริบทของสังคมสมัยใหม่อย่างเข้าใจง่าย ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีทักษะในการอธิบายหลักธรรมที่ยากและลึกซึ้งให้เห็นเป็นเรื่องง่าย นอกจากเผยแพร่ธรรมผ่านการเทศนาแล้ว ท่านยังมีงานเขียนต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทั้งหนังสือ งานแปลและบทความ ปัจจุบันมีผลงานหนังสือของท่านมากกว่าร้อยเล่ม นอกจากนี้ยังเป็นบรรณาธิการหนังสือหลายฉบับ ผลงานเขียนเรื่องล่าสุด คือ “ยิ้มได้แม้พ่ายแพ้”

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๘ ท่านได้รับรางวัลชูเกียรติ อุทกะพันธ์ ในสาขาศาสนาและปรัชญา จากผลงานหนังสือ “พุทธศาสนาไทยในอนาคต: แนวโน้มและทางออกจากวิกฤต” อีกเกียรติประวัติสำคัญคือ ท่านเป็นพระสงฆ์องค์แรกที่ได้รับรางวัลศรีบูรพา ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ โดยมติเอกฉันท์ และล่าสุดในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ท่านได้รับรางวัลนักเขียนยอดเยี่ยมประจำปี ๒๕๕๓ โดยมติเอกฉันท์จากมูลนิธิอมตะ ซึ่งท่านได้มอบเงินรางวัลทั้งหมดจำนวน ๑ ล้านบาท ให้แก่มูลนิธิโกมลคีมทอง

แม้จะมีผลงานช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการปฏิบัติภาวนาหลากหลายรูปแบบจนแทบไม่มีเวลาพัก แต่ทั้งหมดทั้งปวงที่กล่าวมาแล้ว พระไพศาล วิสาโล ยังคงยืนยันว่า “ชีวิตอาตมา เป็นแค่พระอย่างเดียว ก็เป็นเกียรติ และประเสริฐสุดในชีวิตแล้ว ไม่มีอะไรสูงส่งกว่าการเป็นพระ ที่เหลือเป็นส่วนเกิน”

รายนามผู้ร่วมศรัทธาพิมพ์หนังสือ เรื่องลำธารริมลานธรรม

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	จำนวนเงิน
๑	คุณธีรพล เปาจีนและพนักงาน	๑๐,๓๑๘
๒	คุณปิยะพงษ์-คุณประยูรศรี กณิกนันต์	๑๐,๐๐๐
๓	การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	๙,๐๐๐
๔	คุณบุษยา อรุณรักษ์จาดรงศ์	๕,๐๐๐
๕	คุณสุกัญญา ทวีกิตติกุล	๕,๐๐๐
๖	คุณวณิ ฐาปนธัญ	๓,๐๐๐
๗	คุณวีรัชดา จิตรามาตโร	๓,๐๐๐
๘	คุณสุวิจักขณ์ บุนยเลิศโรจน์	๒,๕๐๐
๙	คุณสมศรี แซ่เตียว	๒,๔๐๐
๑๐	คุณประเสริฐ วัฒโนปะ	๒,๒๐๐
๑๑	คุณทินกร จรัสรังสีชล	๒,๐๐๐
๑๒	คุณวรรณดี ชุมหาคุทยานนท์	๒,๐๐๐
๑๓	คุณพรพิมล จรุงจิตโรอารีและครอบครัว	๒,๐๐๐
๑๔	คุณพิชิต แก้วก่อง	๑,๗๐๐
๑๕	คุณอารีสา กู้ทอง	๑,๕๐๐
๑๖	คุณเปรมชัย เอ็มเจริญ	๑,๑๑๐
๑๗	คุณเรวัตระ-คุณวัลยา แสงนิล	๑,๐๐๐
๑๘	คุณวิชัย-คุณสุนทร โพธิ์นทีไท	๑,๐๐๐
๑๙	พ.อ.ถนอม สุวรรณธรรม	๑,๐๐๐
๒๐	รหัสสมาชิกชมรมกัลยาณธรรม ๔๘๐๐๔๐๙, ๔๘๐๒๖๖๘	๑,๐๐๐
๒๑	คุณจิรายุ ลุนทอง	๑,๐๐๐
๒๒	คุณสมหญิง สีลาทรัพย์เจริญ	๑,๐๐๐
๒๓	คุณศุภัชฌา วงศ์วิวัฒน์กิจ	๑,๐๐๐
๒๔	คุณประชิด ทองมณี	๗๒๐
๒๕	คุณสุสันต์ พรทรัพย์และครอบครัว	๗๐๐
๒๖	พ.ต.อ.กิตติพงศ์ วิเศษสงวน	๖๒๐
๒๗	คุณสว่าง จิตต์มัน	๖๐๐
๒๘	คุณสุมาณี เลิศคุณิวงศา	๕๔๐
๒๙	คุณจ่านอง แจ้งอักษร	๕๒๐

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	จำนวนเงิน
๓๐	อ.มนตรี-อ.พรณิการ์ จตุรภัทร	๕๐๐
๓๑	คุณอุษา รัตนภาสโร	๕๐๐
๓๒	ร้านนายอินทร์ สาขาแกลง	๕๐๐
๓๓	คุณอัญชลี ทองกรณ์	๕๐๐
๓๔	คุณธัญยธรรม นิธิศระนงพงศ์	๕๐๐
๓๕	คุณมลทา วิสุลินธ์	๕๐๐
๓๖	คุณปนัดดา ไพบูลย์	๕๐๐
๓๗	คุณภัทรวรรณ วนาอำนวย	๕๐๐
๓๘	คุณนพรัตน์ สกุลนำโชค	๕๐๐
๓๙	คุณอารี ลำดวน	๕๐๐
๔๐	คุณพ่อเฮง-คุณแม่ประคอง ปิ่นกระจ่าย และครอบครัว	๕๐๐
๔๑	คุณศิระ โกสิยารักษ์	๕๐๐
๔๒	คุณรังสฤษฎ์-คุณพิมพ์กมล บุญหล้า	๕๐๐
๔๓	คุณวรวรรณ อิมอมรพงศ์	๕๐๐
๔๔	คุณปรีชา พิทักษ์สินพาณิชย์	๕๐๐
๔๕	พ.ต.ท.หญิงปริญญา ปวีรรตภาษา	๕๐๐
๔๖	พ.ต.อ.บุญเสริม-คุณยุพดี ศรีชมภู	๔๒๐
๔๗	คุณเมธาวิ ใช้บางยาง	๔๐๐
๔๘	คุณเสาวลักษณ์ ทองจันทร์ฮาด	๔๐๐
๔๙	คุณกัญจน์ณัฐ์ เทอญชูชีพ	๓๕๐
๕๐	คุณผ่องศรี ลงลายชาติ	๓๓๐
๕๑	คุณอุษา ประทุมวงศ์และครอบครัว	๓๒๐
๕๒	คุณอิงอร คงประทีป	๓๐๐
๕๓	คุณปาป้า วาสนาดี	๓๐๐
๕๔	คุณบุญรัตน์ เหล่ามาลาและครอบครัว	๓๐๐
๕๕	คุณธัญพร กุ๊บบอน และคุณอุกฤษณ์ อายดวงษ์	๓๐๐
๕๖	คุณพรฉัตร บุตรสาระ	๓๐๐
๕๗	คุณภัทราภรณ์ สัจจผล	๓๐๐

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	จำนวนเงิน
๕๔	คุณนวลจันทร์ ทองก้อน	๒๖๐
๕๙	คุณเยาวมาลย์ บุณยรดาสิน	๒๖๐
๖๐	คุณบุญพาด แจ่มเสมอ	๒๕๐
๖๑	คุณมรฉัตร บุตรสาระ	๒๕๐
๖๒	คุณธันยพันธ์ อัครกูรวัธน์	๒๔๐
๖๓	คุณยุภา พงศ์ตะบุตร	๒๑๐
๖๔	คุณสมพร อัครแสงรัตน์	๒๑๐
๖๕	คุณวรรณิ มาควัฒนกิจ	๒๐๐
๖๖	คุณศุภางค์ ก้องกิติกุล	๒๐๐
๖๗	คุณจันทน์ แจ็งอักษร	๒๐๐
๖๘	คุณเจษฎา นุ่มน้อย	๒๐๐
๖๙	คุณนิลเนตร กาปาน	๒๐๐
๗๐	พันตรีเอก แสงสุก	๒๐๐
๗๑	พ.ต.ท.หญิง ประณีต เพ็ญระนัย	๒๐๐
๗๒	คุณพ่อดัต-คุณแม่บุญเลื่อน กลิ่นสุวรรณ	๒๐๐
๗๓	คุณสุทธินันท์ อธิสยะนันท์	๑๘๐
๗๔	คุณวสิษฐ เจริญวัฒน์โนภาส	๑๗๐
๗๕	คุณมาลีวรรณ บุญวงศ์	๑๗๐
๗๖	คุณสุทธิดิศา โพธิ์สนอง และคุณคณินิจ หะรินสุข	๑๕๐
๗๗	คุณสุภีร์ พงษ์สุทธินันท์	๑๕๐
๗๘	คุณสันติ แยมเหมือน	๑๔๐
๗๙	คุณบุญเกิด-คุณทรรศนีย์ โสภณวัฒน์	๑๓๐
๘๐	คุณจันทน์ แจ็งอักษร	๑๓๐
๘๑	พ.ต.อ.บุญเสริม-คุณยุพดี ศรีชมภู	๑๒๐
๘๒	คุณนิตชัย สิมมาลา	๑๒๐
๘๓	คุณเดือนใจ ศุภวิเศษ	๑๒๐
๘๔	คุณสำลี จันทร์ฉวี	๑๒๐
๘๕	คุณประนอม ใจนประเสริฐกุล	๑๒๐
๘๖	คุณพิสิษฐพล กิตติมิตระกุล	๑๑๐
๘๗	คุณศิริพร เนตรงามวงศ์	๑๑๐
๘๘	คุณปภาณันท์ ชุ่มพรหม	๑๐๐
๘๙	คุณภูกิจ ไสยสมบัติ	๑๐๐
๙๐	คุณประมวล สมณะ	๑๐๐
๙๑	คุณจริญบุรณ ภาตราพูนสินไชย	๑๐๐

ลำดับ	ชื่อ-นามสกุล	จำนวนเงิน
๙๒	พ.ต.อ.หญิงอรอุมา ฮิบยก	๑๐๐
๙๓	คุณอานนท์ น้อยพรหม	๑๐๐
๙๔	ร.ต.ท.(ญ) วรชัฐพร กลิ่งวิจิตร	๑๐๐
๙๕	ครอบครัวนางสิริลักษณ์ จีนคำ	๑๐๐
๙๖	น.ท.สมุห์ แก้วจินดา	๑๐๐
๙๗	คุณสุพรรณิ งามขำ	๑๐๐
๙๘	คุณกัณณ์พร บุญยารดาทิพย์	๑๐๐
๙๙	คุณอุทิศ สิงห์ศิริ	๑๐๐
๑๐๐	ด.ช.ภัทร อิทธิพรมาสตรี	๑๐๐
๑๐๑	คุณสุนัน ชุนอินทร์	๙๐
๑๐๒	คุณสมpong ศรีแปะบัว	๗๐
๑๐๓	คุณนงนุช สำราญบุปัสสร	๗๐
๑๐๔	คุณกัญญา จันทร์กำเนิด	๖๐
๑๐๕	ด.ช.ป้อมฉวีร์ เนตรงามวงศ์	๖๐
๑๐๖	คุณสุภาภัก พุฒิเพฑูธาธาตา	๖๐
๑๐๗	คุณรัชฎาวรรณ พลเยี่ยม	๖๐
๑๐๘	คุณศรศักดิ์ ยอดสุบรร	๖๐
๑๐๙	คุณกิตติวัฒน์ สิริเกษมสุข	๕๐
๑๑๐	คุณจิม	๕๐
๑๑๑	คุณอานัชชา โออ่อน	๕๐
๑๑๒	พ.ต.อ.บุญเสริม-คุณยุพดี ศรีชมภู	๕๐
๑๑๓	พ.ต.ท.มนุศักดิ์ ปรีศิริ	๕๐
๑๑๔	ด.ช.ป้อมฉวีร์ เนตรงามวงศ์	๕๐
๑๑๕	คุณมกามาตย์ ต้นประเสริฐ	๕๐
๑๑๖	คุณสัมพันธ์ สาโรจน์	๕๐
๑๑๗	คุณพัชริภา ปาละสอน	๔๐
๑๑๘	คุณอารณณ์ อนุรักษธนากร	๔๐
๑๑๙	คุณพรนิชา ภูมิเหล่าแจ้ง	๔๐
๑๒๐	คุณยาวเรศ จรัสวรรณ	๔๐
๑๒๑	คุณชนนีย์ ภูทอง	๓๐
๑๒๒	คุณพัฒนฉัตร คงอุดม	๒๐
๑๒๓	คุณมลทา วิสุลินธ์	๓๐
๑๒๔	คุณรัตนา นนทริย์	๒๐
๑๒๕	คุณเพิ่มพงศ์-ด.ช.เอกสหัส ธนพิพัฒน์สัจจา	๒๐
รวมศรัทธาทั้งสิ้น		๙๓,๓๘๘